

Skattemyndigheten informerar

Skatteregler för privatpersoner

Innehållsförteckning

Allmänna upplysningar 4

Anteckningar eller annat underlag för deklarationen 4
Inkomstskattesystemet 4

Nyheter 5

Ny inkomstdeklaration 5
Tjänst 5
Kapital 5
Förmögenhet 5
Övrigt 5

Inkomstdeklarationen 6

Ändringar och tillägg 6
Slutskattebesked – överskott eller underskott 6
Endast kapitalinkomster 7
Vilka ska lämna deklaration? 7
Förmögenhet 7
Folkpensionärer 7
Dödsbo 8
När ska deklarationen lämnas? 8
Anstånd med att lämna deklaration 8
Var ska deklarationen lämnas? 8
Taxeringsår, inkomstår, hemortskommun 8

Inkomster – Tjänst 9

Beskattningstidpunkten 9
Lön, förmåner och andra ersättningar 9
Pensionsgrundande inkomst 9

Lön, förmåner, sjukpenning m.m. 9

Utlandstjänstgöring 10
Förmåner 10
Följande förmåner är skattefria under vissa förutsättningar 11
Skattepliktiga förmåner 11
Kostförmån 11
Fri bostad och kost i privathem 11
Bostadsförmån 11
Bilförmån och förmån av fritt drivmedel 12
Fri garageplats och liknande 12
Anställdas förvärv av värdepapper 13
Ränteförmåner 13
Rabatt, bonus eller annan liknande förmån 13
Företagskort (kontokort) som även får användas för privat bruk 14
Självförvaltning 14
Tävlingsvinster och idrottsutövares ersättningar 14
Ersättning vid sjukdom, arbetslöshet, utbildning 15
Skattepliktiga ersättningar 15
Skattefria ersättningar 15

Kostnadsersättningar 16

Skattepliktiga kostnadsersättningar 16
Bilersättning 16
Traktamentsersättning 17
Ersättning för vård i familjehem 17
Skattefria kostnadsersättningar 17
Utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner 18

Allmän pension och tjänstepension 18

Folkpension, ATP och tjänstepension 18
Barnpension 18
Bostadstillägg och handikappersättning 18

Privat pension och livränta 19

Privat pensionsförsäkring och pensionssparkonto 19
Livränta vid sjukdom eller olycksfall 19
Ersättning från ansvarighetsförsäkring 19
Livränta vid personskada 19
Övriga skattepliktiga livräntor 20
Avgångsbidrag och dylikt 20

Andra inkomster som inte är pensionsgrundande 20

Periodiskt understöd 20

Inkomster som du själv ska betala egenavgifter för 21

Hobby 21
Intäkter 21
Avdrag 21
Underskott 22
Egenavgifter 22
Moms 22
Egenavgifter under tjänst 22

Inkomst enligt blankett K10 m.fl. 23

Avdrag – Tjänst 24

Kostnader för inkomsternas förvärvande 24
Beloppsbegränsning för utgifter för resor till och från arbetet m.m. 24
Beloppsbegränsning för övriga utgifter 24
Resor till och från arbetet 24
Allmänna transportmedel 24
Bil eller motorcykel 24
Moped 25
Cykel 25
S.k. inställelseresor 25
Väg-, bro- eller färjeavgift 25

Tjänsteresor 26

Ökade levnadskostnader 26

Tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor 27

I Sverige 27
Tillfälligt arbete 27
Dubbel bosättning 27
Utomlands 27
Tillfälligt arbete 27
Dubbel bosättning 27
Avdrag för kostnad för hemresor 28

Övriga utgifter 28

Representationskostnader 28
Facklitteratur 28
Arbetsrum 28
Utbildning vid personalavveckling 29
Vårdkostnader 29
Idrottskostnader 30
Diverse kostnader 30

Allmänna avdrag 31

Pensionssparande m.m. 31

Pensionssparavdrag 31
Periodiskt understöd 32
Socialavgifter 32

Kapital 33

Skattemässiga termer 33
Vad räknas till inkomst av kapital? 33
Principer för beskattningen 33
Deklarationsblanketter 33

Ränteinkomster, utdelningar m.m. 34

Räntor 34
Räntekompensation 34
Diskonteringspapper 34
Statligt räntebidrag 34
Egendomsivränta 34
Skattefria räntor 34
Delägare i samfällighet 34
Utdelningar 34
Skattepliktig utdelning 34
Inköpsrätter 35
Teckningsrätter m.m. 35
Värdepappersfonder 35
Utländska aktier 35
Ersättning för utdelning eller ränta 35
Utdelning från samfällighet 35
Lättnadsregler 36
Andra löpande kapitalinkomster 36
Lotterivinster 36
Uthyrning av lös egendom 36
Handpenning m.m. 36
Skadestånd m.m. 36

Uthyrning av privatbostad 36

Avdrag för ränteutgifter m.m. 37

Statligt räntebidrag 37
Ränta på studielån 37
Lån av arbetsgivare 37
Förskottsränta 37
Räntekompensation 37
Livränta 37
Anståndsränta, respitränta och kvarskatteavgift 37
Avbetalningsköp 37
Utgifter som behandlas som räntor 37

Avdrag för förvaltningsutgifter 38

Omkostnader 38

Kapitalvinst/Kapitalförlust 39

Aktier 39
Blankett K4 39
Allmänt om kapitalvinster på aktier 39
Avyttring 39
Omkostnadsbeloppet 40
Aktiebyten/Andelsbyten 41
Tecknings- och delrätter 43
Blankett K4 43
Konvertibla skuldebrev och optionsrätter 43
Blankett K4 43
Konvertibla skuldebrev 43
Optionsrätter 44
Värdepappersfonder 46
Blankett K4 46
Standardiserade optioner 47
Blankett K11 och K4 47
Innehavaren 47
Utfärdaren 47
Fordringsrätter 47
Blankett K4 47
Beräkning 48
Utländsk valuta 48
Blankett K9 48
Övriga tillgångar 48
Blankett K8 48
Egendom för personligt bruk 49
Annan egendom 49
Kapitalförluster 49

Förmögenhet 51

Deklarationsskyldighet 51
Sambeskattning 51

Tillgångar 51

Skulder 53

Fastighetsskatt 54

Småhus 54
Obebyggda tomter 54
Begränsning av fastighetsskatt 54
Privatbostäder i utlandet 54

Utländsk försäkring – Avkastningsskatt 55

Övrigt 56

Skattereduktioner 56
Skattereduktion för fackföreningsavgift 56
Skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa 56
Övriga skattereduktioner 56
Ackumulerad inkomst 56
Förtidsåterbetalning av skatt 57
Lagen mot skatteflykt 58
Förseningsavgift 58
Skattetillegg 58
Omprövning 59
Omprövning av taxeringsbeslut 59
Omprövning av beslut om debitering av skatter och avgifter 59
Omprövning av beslut om pensionsgrundande inkomst 60
Överklagande till länsrätt 60
Överklagande av taxeringsbeslut 60
Överklagande av beslut om debitering av skatter och avgifter 60
Överklagande av beslut om pensionsgrundande inkomst 60
Överklagande till kammarrätt 60
Överklagande till Regeringsrätten 60
Ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt 61

Gåvo- och arvsskatter 62

Beskattning av gåvor 62
Beskattning av arv 62

Här finns blanketter och broschyrer 63

Allmänna upplysningar

Denna broschyr är främst avsedd för dem som har litet mer invecklade inkomstförhållanden att redovisa än enbart lön eller pension. Det kan gälla aktieförsäljningar m.m. För de flesta löntagare och pensionärer är upplysningarna i "Dags att deklarerar" (RSV 325) tillräckliga.

Redovisningen av reglerna inte är helt uttömmande. En fullständig redovisning skulle göra texten alltför komplicerad och svårläst. Det som utslutits behandlar situationer som sällan förekommer.

På sidan 63 i denna broschyr hittar du en förteckning över blanketter och broschyrer som kan vara till din hjälp.

På Riksskatteverkets (RSV) webbplats, www.rsv.se, hittar du mer information i t.ex. broschyrer, föreskrifter och allmänna råd. På webbplatsen finns också deklaraionskurser på svenska marknadsnoterade värdepapper (t.ex. aktier och andelar i värdepappersfonder) samt ett enkelt skatteuträkningsprogram.

Anteckningar eller annat underlag för deklARATIONEN

Du som ska lämna deklARATION är skyldig att se till att du genom räkenskaper, anteckningar e.d. har underlag för deklARATIONEN. Ett sådant underlag behövs också för att skattemyndigheten ska kunna kontrollera din deklARATION. Du ska på begäran kunna lämna ditt material för kontroll. Du är skyldig att spara materialet under sex år efter utgången av det kalenderår underlaget avser.

Inkomstskattesystemet

Beskattningen regleras av materiella och formella regler. De *materiella reglerna* finns huvudsakligen i

inkomstskattelagen och i lagen om statlig förmögenhetsskatt. En rad andra författningar kompletterar dessa lagar. De materiella reglerna anger vem som är skattskyldig, vilka inkomster som ska tas upp till beskattning och vilka kostnader som ska dras av. En inkomst som inte är undantagen från skatteplikt ska räknas till något av inkomstlagen tjänst, kapital eller näringsverksamhet.

Fysiska personer och dödsbon betalar statlig och kommunal inkomstskatt. Juridiska personer, utom handelsbolag och dödsbon, betalar endast statlig inkomstskatt. Ett handelsbolags inkomster beskattas hos delägarna.

Den som har skattepliktig förmögenhet kan bli skyldig att betala statlig förmögenhetsskatt. Skyldighet kan också föreligga att betala statlig fastighetsskatt, egenavgifter enligt lagen om socialavgifter, allmän löneavgift, särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster, särskild löneskatt på pensionskostnader, avkastnings-skatt på pensionsmedel, allmän pensionsavgift, expansionsfondsskatt och mervärdesskatt (moms).

De *formella reglerna* finns i taxeringslagen och i lagen om självdeklARATIONER och kontrolluppgifter. De formella reglerna anger till exempel vem som är skyldig att lämna deklARATION, när en deklARATION ska lämnas in, hur och inom vilken tid ett beslut kan överklagas.

De formella reglerna innehåller även bestämmelser om skattemyndighetens arbete med deklARATIONERNA. Granskningen av deklARATIONERNA utförs av tjänstemän hos skattemyndigheterna. Frågor i vilka den enskilde och skattemyndigheten har olika uppfattning och frågor som är särskilt svårbedömda kan tas upp i en särskild skattenämnd i vilken det ingår lekmanna-ledamöter.

Nyheter

Ny inkomstdeklaration

- Inkomstdeklaration 1 ersätter Förenklad självdeklaration och Särskild självdeklaration 1. Inkomstdeklarationen ska vara inlämnad senast den 5 maj 2003. Se "Inkomstdeklarationen" på sidan 6.

Tjänst

- Termen årsmodell har avskaffats för bilar som tillverkats fr.o.m. den 1 januari 2002. För dessa bilar används i stället begreppet bilmodell. Se "Bilförmån och förmån av fritt drivmedel" på sidan 12.
- Justeringsregeln för den som har en miljöanpassad bil som förmånsbil har fr.o.m. den 1 januari 2002 blivit förmånligare. Se "Bilförmån och förmån av fritt drivmedel" på sidan 12.
- Vissa kostnadsersättningar och förmåner till utomlands stationerad personal vid statlig myndighet (ej utrikesförvaltningen eller svensk statlig biståndsverksamhet) är skattefria. Se "Skattefria kostnadsersättningar" på sidan 17.

Kapital

- Skattemyndigheten får kontrolluppgifter på
 - inlösen av aktieindexobligationer m.m.
 - options- och terminsaffärer
- Det är inte längre möjligt att få uppskov med kapitalvinsten vid byten av marknadsnoterade aktier. Se "Aktiebyten/Andelsbyten" på sidan 41.

Förmögenhet

- Fribeloppet vid beräkning av skattefri förmögenhet har höjts till 1 500 000 kr för ensamstående och 2 000 000 kr för sambeskattade. Se "Förmögenhet" på sidan 51.

Övrigt

- Skattereduktion har införts för avgifter till fackförening och arbetslöshetskassa. Avdragsrätten för avgift till arbetslöshetskassa har avskaffats. Se "Skattereduktioner" på sidan 56.

Inkomstdeklarationen

Fysiska personer och dödsbon får 2003 en likadan deklara-tionsblankett – *Inkomstdeklaration 1*. Den nya gemensamma deklara-tionsblanketten ersätter Förenklad självdeklaration och Särskild självdeklaration 1. Alla får förtryckta uppgifter och en specifikation över kontrolluppgifter samt en preliminär skatteuträkning.

Blanketten är på två sidor. Framsidan är gul och liknar den gamla förenklade självdeklarationen. Den som ska deklarerera näringsuppgifter får även fylla i ett grönt fält på blankettens baksida.

Den nya deklara-tionen skickas ut i slutet av mars – början av april till alla deklara-nter. Inkomstdeklara-tionen ska vara inlämnad senast den **5 maj 2003**.

Inkomstdeklaration 1 sänds ut i två exemplar varav det ena exemplet ska skickas tillbaka till skattemyndig-heten och det andra behållas som kopia. Tillsammans med deklara-tionsblanketterna skickas även en speci-fika-tion som visar de kontrolluppgifter som har kommit in till skattemyndig-heten. Vidare bifogas en preliminär skatteuträkning där du kan se vad din slutliga skatt beräknas bli. Skatteuträkningen grundas på de uppgif-ter som skattemyndig-heten fyllt i på deklara-tionen. Specifikationen och skatteuträkningen behåller du. *Observera* att förmögenhetsskatt inte ingår i den preliminära skatteuträkningen, även om tillgångar och skulder är ifyllda på deklara-tionsblanketten.

Den nya inkomstdeklara-tionens syfte är att göra det enklare för dig att deklarerera, t.ex. genom att deklara-tionsblanketten till stora delar redan är ifylld med uppgifter om lön, räntor, utdelningar, pensions-sparande, vinst/förlust vid försäljning av värdepappers-fond samt underlag för fastighetsskatt. Den som inte har några ändringar eller tillägg att göra kan även deklarerera på Internet och telefon.

De förtryckta uppgifterna ska du kontrollera så att beloppen stämmer överens med beloppen i dina egna kontrolluppgifter. Observera att det är bruttobeloppet som redovisas i deklara-tionen, dvs. lönen, räntan eller utdelningen före skatteavdrag. Den tomträttsavgäld som du har betalat under inkomståret ska ingå i det förtryckta belopp som avser ränteutgift. Om du har fått utdelning eller räntebidrag ska dessa ersättningar ingå i det förtryckta belopp som avser ränteinkomst. *Observera* att utdelning till delägare m.fl. i fåmans-företag inte är förtryckt.

Ändringar och tillägg

Om du t.ex. saknar en kontrolluppgift för en lönein-komst så ska du själv fylla i den på inkomstdeklara-tionen. Du ska även själv fylla i sådant som skatte-myndig-heten inte har fått kontrolluppgifter om, t.ex. avdrag för resor till och från arbetet och utlandsinkom-ster. I bilagor som bifogas till inkomstdeklara-tionen ska du lämna kompletterande uppgifter om du t.ex. har sålt värdepapper eller ett hus. Har du förvärvat eller avyttrat fastighet under 2002 måste du ändra under-laget för fastighetsskatt. Sådana fastigheter ingår nämligen inte i det underlag som förtryckts.

Om något förtryckt belopp är felaktigt eller om du behöver komplettera deklara-tionen med tilläggs-uppgifter, ska du stryka det belopp som förtryckts och fylla i det rätta totalbeloppet i den vita rutan bredvid.

Tilläggsuppgifter ska t.ex. lämnas om du

- har en inkomst som du inte har fått kontroll-uppgift på
- begär avdrag för resor till och från arbetet
- har utlandsinkomster
- har fått utdelning på aktier i fåmansföretag
- har ränteutgifter på under 100 kr och kontroll-uppgift inte har lämnats.

Du ska deklarerera på den blankett som är förtryckt av skattemyndig-heten. Om du behöver en dubblett av din Inkomstdeklaration 1, kan du beställa den via vår servicetelefon, 020-567 000, direktval 6101, och på vår webbplats, www.rsv.se, under "Självbetjäning", eller vända dig till ditt skattekontor.

Slutskattebesked – överskott eller underskott

När du har lämnat in din deklara-tion granskar skatte-myndig-heten dina uppgifter och räknar ut din slutliga skatt. Resultatet av det arbetet – taxeringen och den slutliga skatten – visas på ditt slutskattebesked. Skattemyndig-heten skickar ut slutskattebesked och kontoutdrag i tre omgångar. De flesta löntagare och pensionärer får sitt slutskattebesked i augusti. En del får skattebesked i september. De som ska redovisa näringsverksamhet i deklara-tionen och delägare eller företagsledare i fåmansbolag får i de flesta fall slut-skattebeskedet i december. Om kontoutdraget visar att du har ett överskott på skattekotot betalas pengarna i regel ut automatiskt. Belopp under 100 kr betalas inte ut automatiskt utan står kvar på kottot. En återbetal-

ning görs inte heller om pengarna kan komma att behövas för att betala skatteskulder. Det innebär t.ex. att överskott kan gå till kronofogdemyndigheten

Om ditt skattekonto visar underskott måste du betala underskottet inom 90 dagar från det beslutsdatum som framgår av slutskattebeskedet. Förfallodagen finns angiven på kontoutdraget. På underskottet beräknas kostnadsränta. För att slippa underskott som ger kostnadsränta kan du göra en extra inbetalning till ditt skattekonto. Du ska då använda särskilt förtryckta inbetalningskort som du kan beställa via vår service-telefon, 020-567 000, direktval 6704 och på vår webbplats, www.rsv.se, eller hos närmaste skattekontor.

Endast kapitalinkomster

Den som bara har inkomst av kapital som skatt dras på och som inte behöver lämna inkomstdeklaration får slutskattebesked och kontoutdrag i början av september. Av slutskattebeskedet kommer att framgå vilka kapitalinkomster man taxerats för.

Vilka ska lämna deklARATION?

Du ska lämna Inkomstdeklaration 1

- om du varit bosatt i Sverige under hela 2002 och haft förvärvsinkomst (tjänsteinkomst och inkomst av aktiv näringsverksamhet) på 11 105 kr eller mer
- om du varit bosatt i Sverige endast en del av året och haft en inkomst på 100 kr eller mer
- om du haft kapitalinkomst på 100 kr eller mer och skatteavdrag inte har gjorts på hela beloppet. Med kapitalinkomst menas bl.a. ränta, utdelning, kapitalvinst och vissa uthyrningsinkomster
- om du från ett fåmansföretag eller fåmansägt handelsbolag fått
 - utdelning på eller vinst vid försäljning av aktier som ska tas upp som inkomst under Tjänst
 - andra ersättningar eller förmåner som ska tas upp som inkomst under Tjänst
 - om du har haft inkomst av passiv näringsverksamhet på sammanlagt 100 kr eller mer
- om du beskattas som ensamstående och den 31 december 2002 hade förmögenhetstillgångar på mer än 1 500 000 kr (själv eller tillsammans med dina hemmavarande barn under 18 år)
- om du sambeskattas och den 31 december 2002 hade förmögenhetstillgångar på mer än 2 000 000 kr (själv eller tillsammans med den person du sambeskattas med och hemmavarande barn under 18 år)
- om du ägt fastighet (t.ex. villa, fritidsfastighet, tomt) eller del av fastighet under 2002
- om du fått föreläggande att lämna deklARATION.

Förmögenhet

Man ska räkna in barnets tillgångar och skulder i föräldrarnas skattepliktiga förmögenhet om hemmavarande barn, som inte fyllt 18 år den 1 november 2002, har egen förmögenhet men inte så stor inkomst att barnet är skyldigt att lämna deklARATION för inkomståret (beskattningsåret). Ska barnet lämna egen deklARATION redovisar barnet sin förmögenhet i denna. Som hemmavarande barn räknar man i detta fall inte fosterbarn.

Den som varit gift och under större delen av 2002, levtt tillsammans med sin make samt haft förmögenhet, är deklARATIONsskyldig, om värdet av makarnas sammanlagda skattepliktiga förmögenhetstillgångar är mer än 2 000 000 kr (inklusive hemmavarande omyndiga barns förmögenhet).

Det som här sagts om makar gäller dock inte för dem som gift sig under 2002. Det är under vilket man ingår äktenskap behandlar man nämligen makarna i skattehänseende som ensamstående personer (undantag, se nästa stycke).

Bestämmelserna för gifta personer gäller också för ogifta, som levtt tillsammans vid 2002 års ingång och under större delen av detta år, om de tidigare varit gifta med varandra eller gemensamt har eller har haft barn, fött före 2002, samt för personer som före 2002 ingått registrerat partnerskap.

Folkpensionärer

De regler om deklARATIONsskyldighet som beskrivits ovan gäller normalt även för folkpensionärer. Som folkpensionär räknas den som har folkpension på minst 6 000 kr i form av ålderspension, förtidspension/sjukbidrag, änkepension, omställningspension, särskild efterlevandepension eller hustrutillägg. Om folkpensionen är lägre än 6 000 kr räknas man ändå som folkpensionär om folkpensionen är minst en femtedel av den sammanräknade inkomsten.

Folkpensionärer som inte har haft andra inkomster än folkpension och pensionstillskott (eller ATP till belopp som motsvarar pensionstillskottet) behöver inte deklARERERA om det sammanlagda beloppet

- är högst 59 689 kr för pensionär som 2002 var ensamstående
- är högst 52 943 kr för pensionär som 2002 var gift.

Folkpensionärer som dessutom har haft kapitalinkomster där skatten redan är avdragen, t.ex. ränteinkomst och aktieutdelning, behöver inte heller deklARERERA.

För förtidspensionärer gäller samma regler som för andra inkomsttagare, dvs. du ska deklARERERA om du har haft inkomst på 11 105 kr eller mer. Detta gäller också personer som är födda 1939 eller senare och som gjort förtida uttag av allmän pension (inkomst-, tilläggs- och premiepension).

Dödsbo

För dödsbo efter person som avlidit under 2002 tillämpas samma regler som skulle ha gällt för den avlidne, om denne alltjämt varit i livet. Den avlidnes och dödsboets inkomst ska redovisas i en och samma deklaration. Detta gäller även dödsbo efter den som vid sitt frånfalle inte var bosatt i Sverige.

Var dödsboet vid utgången av 2002 fortfarande oskiftat, ska även boets förmögenhet redovisas i denna deklaration. Dödsboet är i regel skattskyldigt endast i fråga om den avlidnes egendom, både enskild egendom och giftorättsgods. Den efterlevande maken är således själv skattskyldig i fråga om sin enskilda egendom och sitt giftorättsgods.

För dödsbo efter person som avlidit före år 2002 och som dessförinnan inte skiftats gäller följande om skyldighet att deklarerera. Om dödsboets enda inkomst under 2002 består av ränta eller utdelning som preliminär A-skatt ska betalas för, föranleder inkomsten inte att dödsboet blir skyldigt att lämna deklaration. Har dödsboet andra inkomster ska det deklarerera om bruttoinkomsten uppgår till minst 100 kr. Dödsboet ska också deklarerera om det vid 2002 års utgång haft skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstigande 1 500 000 kr. Deklaration ska vidare lämnas, om underlag för statlig fastighetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader ska fastställas för dödsboet.

Dödsboet ska deklarerera oavsett hur lång tid som gått sedan dödsfallet. Fastighet som dödsboet innehar räknas som näringsfastighet fr.o.m. fjärde året efter dödsåret. Motsvarande gäller bostadsrätt som fram till dess varit privatbostad.

När ska deklarationen lämnas?

Inkomstdeklaration 1 ska du lämna in senast måndagen **den 5 maj 2003**. Du får sända den med posten, men detta måste du göra i så god tid att deklarationen har kommit in till myndigheten senast den 5 maj 2003. Om du lämnar in din deklaration för sent riskerar du att få betala en förseningsavgift (se vidare sidan 58).

Om du inte senast den 15 april 2003 fått en förtryckt Inkomstdeklaration 1, kan du beställa den via vår servicetelefon, 020-567 000, direktval 6101, och på vår webbplats, www.rsv.se under "Självbetjäning", eller vända dig till ditt skattekontor.

Om du inte lämnar deklaration kan skattemyndigheten förelägga dig att göra det. Vitesföreläggande kan förekomma. *Observera* att du efter ett föreläggande alltid är skyldig att deklarerera. Lämnar du inte deklaration, måste skattemyndigheten göra en skönsmässig beräkning av din inkomst och förmögenhet.

Anstånd med att lämna deklaration

Om du på grund av särskilda omständigheter inte har möjlighet att lämna din deklaration i rätt tid kan du skriftligen begära anstånd. Ansökan ska du lämna till det skattekontor som står på din Inkomstdeklaration 1 minst tio dagar före den dag då du senast ska lämna din deklaration, se föregående stycke.

Var ska deklarationen lämnas?

Inkomstdeklarationen ska lämnas till skattemyndigheten. På många orter ordnar myndigheterna dessutom särskilda mottagningsställen. Upplysningar om detta lämnas i ortspressen.

Taxeringsår, inkomstår, hemortskommun

Med taxeringsår menar man det kalenderår under vilket taxeringsbeslut rörande årlig taxering ska meddelas, dvs. det år då man ska lämna deklarationen.

Med inkomstår (beskattningsår) menar man det år då man har förvärvat inkomsterna. Inkomståret är kalenderåret före taxeringsåret eller, om räkenskapsår inte sammanfaller med kalenderår (brutet räkenskapsår), det räkenskapsår, som gått ut närmast före taxeringsåret.

Uppgifterna i deklarationen ska avse inkomståret. Skattemyndigheten ska varje taxeringsår fatta taxeringsbeslut före utgången av november månad.

Med hemortskommun avses den kommun där man författningsenligt skulle ha varit folkbokförd den 1 november 2001. Hemortskommun för den som inte var folkbokförd i Sverige den 1 november 2001, och inte heller skulle ha varit det är den kommun där man först varit bosatt eller stadigvarande vistats under inkomståret.

För den som flyttat utomlands före den 1 november 2001 men som på grund av sin anknytning till Sverige ändå ska anses bosatt här vid beskattningen, ska den kommun till vilken anknytningen är starkast anses som hemortskommun.

För dödsbo efter avliden person, som vid tiden för dödsfallet var bosatt eller stadigvarande vistades i Sverige, ska den avlidnes hemortskommun anses såsom dödsboets hemortskommun. Detta innebär att ett dödsbo aldrig byter hemortskommun.

Inkomster – Tjänst

Beskattningsstidpunkten

För inkomst av tjänst gäller att lön, pension eller andra intäkter ska tas upp i inkomstdeklarationen för det inkomstår de kan disponeras eller på annat sätt komma till den skattskyldige till del. Avdrag för en utgift ska ske i inkomstdeklarationen för det inkomstår då betalning har skett.

Lön, förmåner och andra ersättningar

De uppgifter som skattemyndigheten har om dina inkomster av tjänst är förtryckta i de gula fälten på Inkomstdeklaration 1. Underlag för förtryckningen vad gäller inkomster av tjänst är i huvudsak kontrolluppgifterna. Hur du fyller i inkomstdeklarationen beskrivs i broschyren ”Dags att deklarerar” (RSV 325).

Pensionsgrundande inkomst

De belopp som anges i ruta 03 på inkomstdeklarationen (lön, förmåner, sjukpenning m.m.) är i regel *inkomster som är pensionsgrundande* för mottagaren av ersättningen eller förmånen. Det gäller personer

som är födda 1938 eller senare och som fått en sammanlagd ersättning från arbetsgivaren/utbetalaren på minst 1 000 kr. Om dina ersättningar sammanlagt överstiger 313 116 kr är den överskjutande delen inte underlag för beräkning av pensionsgrundande inkomst.

Arbetsgivaravgifter

På de belopp som anges i ruta 03 på inkomstdeklarationen ska arbetsgivaren/utbetalaren i regel betala socialavgifter, dvs. *arbetsgivaravgifter*. Detta gäller även på ersättningar som överstiger 313 116 kr. Om den som fått ersättningen är 65 år eller äldre vid inkomstårets ingång betalas särskild löneskatt i stället för arbetsgivaravgifter.

Egenavgifter

Undantagsvis är du själv skyldig att betala socialavgifter (*egenavgifter*) på lön och andra förmåner (ruta 19). Detta kan bl.a. gälla inkomster från självständig verksamhet som inte är näringsverksamhet. Det vanligaste är hobbyverksamhet. Det kan också gälla ersättning från privatpersoner i vissa fall om ersättningen understiger 10 000 kr under året. Se ”Egenavgifter under tjänst”, sidan 22.

Lön, förmåner, sjukpenning m.m.

I ruta 03 på Inkomstdeklaration 1 ska du deklarerar dina skattepliktiga inkomster av tjänst (t.ex. lön, arvode, sjukpenning/sjuklön, förmåner i annat än kontanter m.m.). Alla kontanta inkomster ska redovisas med bruttosumman, dvs. före avdrag för preliminär skatt, intresseavdrag, avdrag för ersättning till arbetsgivaren för bilförmån och dylikt. Beträffande värdering av förmåner, se ”Förmåner”, sidan 10.

Sjuklön från arbetsgivare är skattepliktig. Beträffande sjukpenning, se även ”Ersättning vid sjukdom, arbetslöshet, utbildning”, sidan 15.

Traktamente i samband med endagsförrättning, vid förrättning på den vanliga verksamhetsorten eller i samband med tillfälligt arbete och dubbel bosättning ska deklarerarar som lön.

Traktamentsersättning och ersättning för resa i tjänsten med egen bil eller förmånsbil som överstiger avdragsgilla schablonbelopp deklarerarar också som lön.

Ersättning för resor mellan bostad och arbetsplats jämställs i normalfallet med kontant lön och ska deklarerarar i ruta 03. Se även ”Resor till och från arbetet”, sidan 24.

Av RSV:s meddelanden (RSV M 2002:19) framgår att förmån som består av check, postväxel eller presentkort som inte avser en bestämd vara m.m. jämställs med pengar. Värdet av sådan förmån räknas därför till kontant lön.

Har den anställde erhållit förmåner i form av värdepapper som aktier, obligationer eller personaloptioner och liknande, ska även sådan förmån deklarerarar som lön i ruta 03.

Avgångsvederlag, som arbetsgivaren betalar ut på grund av att en anställning upphör, jämställs med lön. Se även ”Avgångsbidrag och dylikt”, sidan 20.

Beklädnadsersättning deklarerarar som lön.

Beträffande ersättningar till idrottsutövare, se sidan 14.

Drickspengar är skattepliktig inkomst och ska deklaras som lön. Inkomst av drickspengar ska redovisas med faktiskt intjänat belopp.

Uppdragsinkomster av tillfälligt bedriven vetenskaplig, litterär eller konstnärlig verksamhet eller inkomster av andra tillfälliga uppdrag är inkomst av tjänst och ska deklarerar i ruta 03.

Stipendium, som du fått för din utbildning och som inte är ersättning för arbete som du utfört eller ska utföra för den som betalat ut stipendiet, är inte skattepliktig inkomst. Skattefria är även stipendier som är avsedda för andra ändamål och som inte betalas ut periodiskt och inte är ersättning för arbete som har utförts eller ska utföras för utbetalaren.

Forskarstipendium (Marie Curie-stipendium) som ges ut direkt eller indirekt av Europeiska gemenskaperna och som beviljats fr.o.m. den 1 januari 1998 är däremot skattepliktigt. Om sådant stipendium har betalats ut från en svensk värdinrättning ska beloppet deklarerarar som lön i ruta 03. Har stipendiet betalats ut av ett utländskt organ ligger inkomsten till grund för egenavgifter och ska deklarerarar i ruta 19.

Totalförsvarspiktigs familjebidrag (med undantag för näringsbidrag) är inte skattepliktig inkomst. Den totalförsvarspiktiges kontantersättning, t.ex. dagersättning under grundutbildning och andra förmåner under tjänstgöringen ska inte heller tas upp i deklarationen. Däremot är dagpenning som betalas ut av försäkringskassa under repetitionsövning att jämställa med lön och ska deklarerarar i ruta 03.

Delägare i enkelt bolag, handelsbolag, kommanditbolag eller partrederi som haft intäkt från bolaget eller rederiet ska deklarerarar den som intäkt av den förvärvskälla (näringsverksamhet, kapital) som bolagets eller rederiets inkomst avser.

Utlandstjänstgöring

Lön eller med lön jämförbar förmån som du fått på grund av anställning utomlands är i princip skattepliktig. Inkomsten är dock inte skattepliktig i Sverige om

- anställningen och vistelsen i utlandet har varat minst sex månader och inkomsten har beskattats i verksamhetslandet eller
- anställningen och vistelsen utomlands har varat minst ett år i samma land och inkomsten inte har beskattats i verksamhetslandet på grund av lagstiftning eller administrativ praxis i det landet. Man ska vidare ha innehaft anställningen hos annan än svenska staten, svensk kommun eller församling eller svenskt landsting. Skattebefrielse kan dock bli

aktuell när det gäller statlig och kommunal tjänsteexport.

För ytterligare information om sexmånaders- och ettårsregeln, se foldern "Skattskyldighet i Sverige vid arbete utomlands" (RSV 339), som bl.a. finns på RSV:s webbplats, www.rsv.se.

Förmåner

Förmåner som lämnas i annat än kontanter ska i likhet med kontanta ersättningar deklarerarar i ruta 03.

Utgivaren av förmånen ska *dels* bedöma om förmånen är skattepliktig, *dels* beräkna förmånsvärdet. På kontrolluppgiften ska utgivaren dessutom ange värdet på förmånen, uttryckt i kronor. Hur skattepliktiga förmåner ska värderas kan du läsa nedan under rubriken "Skattepliktiga förmåner". Om du anser att det förmånsvärde som tagits upp på kontrolluppgiften bör bestämmas till ett annat belopp ska du begära detta i din inkomstdeklaration.

Med förmåner som betalats ut för tjänsten avses förmåner i anställningsförhållande eller uppdragsförhållande, förmåner som lämnas som ersättning för tillfälligt arbete eller förmåner som av annan anledning ska beskattas som inkomst av tjänst. Förmån i samband med anställning, uppdrag etc. kan lämnas i annan form än kontant ersättning. Det kan vara förmåner i natura, som kostförmån, bostadsförmån, bilförmån, förmån av värdepapper e.d. och ränteförmåner m.m.

Alla förmåner är i princip skattepliktiga. Från denna huvudregel finns undantag. Vissa förmåner är undantagna från beskattning enligt särskilda regler i inkomstskattelagen (IL). En undantagsregel av mer generell karaktär har personalvårdsförmåner. Med personalvårdsförmån avses förmån av mindre värde som inte är en direkt ersättning för utfört arbete utan består av enklare åtgärder, för att skapa trivsel i arbetet eller lämnas på grund av sedvänja i den verksamhet det är fråga om. En förutsättning för skattefrihet är bl.a. att förmånen riktar sig till hela personalen. Med hela personalen avses enligt en dom från Regeringsrätten (RR) samtliga anställda oavsett anställningsvillkor. Till personalvårdsförmåner räknas bl.a. förfriskningar och annan enklare förtäring i samband med arbetet som inte kan anses som måltid. Hit räknas också möjlighet till enklare slag av motion och annan friskvård under vissa förutsättningar.

Observera! Närmare information om bl.a. ovannämnda skattefria och skattepliktiga förmåner finns i RSV:s information om vissa förmåner (RSV M 2001:31) med ändring (RSV M 2002:19). Publikationerna kan hämtas på RSV:s webbplats (www.rsv.se). På samma webbplats finns RSV:s information om värdering av fri och delvis fri bil (RSV M 2001:32) samt RSV:s föreskrifter (nybilsprislistan) om värdering av fri och delvis fri bil (RSFS

2002:23). För beräkning av bilförmånsvärde har RSV tagit fram ett uträkningsprogram (hjälpprogram) som också finns på RSV:s webbplats.

Följande förmåner är skattefria under vissa förutsättningar

- Fri försäkring som avser reseskydd under tjänsteresa
- Datorutrustning
- Förmåner av begränsat värde – arbetsredskap
- Fria arbetskläder och fri uniform
- Personalvårdsförmåner
- Personalarbatter
- Gåvor till anställda
- Fri utbildning vid omstrukturering
- Fri hälso- och sjukvård eller tandvård, som inte är offentligt finansierad
- Fri hälso- och sjukvård eller tandvård utomlands och läkemedel vid vård utomlands
- Fri tandvård i vissa andra fall
- Fri vaccination
- Fri företagshälsovård
- Rehabilitering
- Fri grupplivförsäkring
- Fri gruppsjukförsäkring
- Fri resa i i vissa fall
- Fri kost i vissa fall

Skattepliktiga förmåner

Skattepliktiga förmåner ska i regel värderas till marknadsvärdet inkl. moms, vilket är det pris man normalt får betala på orten för varan eller tjänsten. För värdering av vissa förmåner (kost, bil och bostad) används schabloner.

Till skattepliktiga förmåner räknas bl.a. nedanstående förmåner:

- Kostförmån
- Bostadsförmån
- Bilförmån
- Förmån av fritt och delvis fritt drivmedel
- Förmån av fri semesterbostad i Sverige och utlandet
- Förmån av fri hälso- och sjukvård eller tandvård som är offentligt finansierad
- Förmån av fria läkemedel
- Reseförmån
- Vinster i form av resor eller varor
- Förmån av fri telefon, fri TV-avgift, tidning eller tidskrift
- Förmånliga lån

Om du betalar för en skattepliktig förmån ska förmånsvärdet sättas ned med det belopp som du betalat. För att du ska anses ha betalat för en skattepliktig förmån krävs att betalningen har skett av nettolönen, antingen genom kontant betalning till arbetsgivaren eller genom

att arbetsgivaren gör ett avdrag från din nettolön. En sänkning av den kontanta bruttolönen innebär inte att du kan anses ha betalat för en förmån. Om arbetsgivaren har gjort ett bruttolöneavdrag, som är vanligt i samband med tillhandahållande av förmånsvård är det lönen efter lönesänkningen som ska ingå i det sammanlagda kontanta lönebeloppet som ska deklarerar i ruta 03. Därtill kommer bilförmånsvärdet som också ska redovisas i ruta 03.

Kostförmån

Fri kost är en skattepliktig förmån oavsett om den erhålls fortlöpande eller endast vid särskilda tillfällen, exempelvis under tjänsteresa/tjänsteförrättning, tjänstgöring på annan ort, kurser, konferenser, studieresor e.d. Det finns dock undantag från denna regel. Förmånen av fri kost är i vissa fall skattefria. Fri kost värderas under vissa förutsättningar schablonmässigt.

RSV har i föreskrifter för inkomståret 2002 fastställt följande skattepliktiga schablonvärden för fri kost.

Fri kost	Förmånsvärde i kr
En fri måltid om dagen (lunch eller middag)	56
Helt fri kost (minst tre måltider)	140
Fri frukost	28

Fri bostad och kost i privathem

Värdet av bostadsförmån och kostförmån som en fysisk person får av en annan fysisk person och som ges ut i dennes hushåll ska beräknas till följande belopp. Bestämmelserna tillämpas exempelvis på barnflickor och au-pairflickor som bor hos utgivaren av förmånerna.

Bostadsförmån	600 kr för hel kalendermånad
Bostadsförmån	20 kr per dag för del av kalendermånad
Kostförmån	50 kr för två eller flera måltider per dag
Kostförmån	0 kr för en måltid per dag

Bostadsförmån

Vid inkomsttaxeringen ska värdet av förmån av fri bostad beräknas efter det hyrespris som gäller på orten, marknadsvärdet. På kontrolluppgiften har arbetsgivaren angivit det värde av bostadsförmånen som han använt vid beräkning av skatteavdrag och arbetsgivaravgift. Om marknadsvärdet är högre eller lägre än värdet på kontrolluppgiften ska du ta upp bostadsförmånens marknadsvärde i din deklaration.

Förmån av fritt eller delvis fritt garage räknas inte in i värdet av bostadsförmånen utan värderas för sig till marknadsvärde. Detta gäller både varm- och kallgarage.

För anställd som har sjöinkomst vid anställning ombord på svenskt fartyg ska värdet av fritt logi ombord bestämmas till 0 kr.

Beträffande bostadsförmån som en fysisk person får av en annan fysisk person och som ges ut i dennes hushåll (barnflickor m.fl), se ovan under rubriken "Fri bostad och kost i privathem".

Bilförmån och förmån av fritt drivmedel

Värdet av bilförmån respektive värdet av förmånen av fritt drivmedel ska du deklarerat i ruta 03 på inkomstdeklarationen. Arbetsgivaren ska värdera bilförmånen respektive förmånen av fritt drivmedel var för sig. På kontrolluppgiften har arbetsgivaren redovisat värdet av bilförmånen vid kod 13 "Skattepliktig bilförmån utom drivmedel" och förmånen av fritt drivmedel har redovisats vid kod 18 "Drivmedel vid bilförmån". Arbetsgivaren är dessutom skyldig att på kontrolluppgiften lämna uppgift om antalet månader som du haft bilförmån (kod 15), antal kilometer tjänstekörning som arbetsgivaren har betalat milersättning för (kod 16) samt vad du betalat till arbetsgivaren för att få använda förmånsbilen (kod 17). Bilmärke, variant och tillverkningsår/årsmodell anges med en kod (kod 14).

Från och med inkomståret 2002 har – vid beräkning av bilförmån – termen årsmodell ersatts med begreppet bilmodell. Med bilmodell menas bilens märke, variant och tillverkningsår. Begreppet bilmodell gäller bilar som tillverkats från den 1 januari 2002. Tillverkningsåret bestämmer numera val av nybilsprislista. En bils tillverkningsår framgår av bilens registreringsbevis.

Enligt särskilda övergångsregler ska bilar som tillverkats och introducerats under inkomståret 2001 eller tidigare följa de äldre reglerna. Vissa bilar som tillverkades under hösten 2001 salufördes som 2002 års modell. Som nybilspris för dessa bilar ska priset för 2001 användas.

Värdet av fri och delvis fri bil (bilförmån) exklusive drivmedel beräknas efter en schablon. Om det ingår fritt drivmedel för privat körning i bilförmånen, ska förmånen av det fria drivmedlet värderas för sig till marknadsvärde multiplicerat med 1,2. Se vidare RSV:s information om värdering av fri och delvis fri bil (RSV M 2001:32).

Vid beräkning av förmånsvärdet ska arbetsgivaren ta hänsyn till eventuell *nedsättning* av värdet, vilket kan bli aktuellt vid omfattande tjänstekörning eller när förmånsbilen har använts under endast en del av året. Förmånsvärdet ska också sättas ned om du har betalat för att få använda förmånsbilen för privata resor.

Om det föreligger synnerliga skäl kan du få *justering* av förmånsvärdet vid taxeringen. Efter beslut av skattemyndigheten kan även arbetsgivaren få under-

laget för arbetsgivaravgifter och skatteavdrag justerat om det finns förutsättningar för jämkning. Arbetsgivaren ska i sådant fall ange det justerade värdet på kontrolluppgiften. Anser du att det bilförmånsvärde som anges på kontrolluppgiften är fel, ska du själv begära jämkning i din deklaration.

Från och med den 1 januari 2002 har nya, förmånligare regler införts för justering av förmånsvärdet av s.k. miljöanpassade bilar. För en elbil eller elhybridbil ska justering göras till 60 % av förmånsvärdet för närmast jämförbara bil utan sådan miljöanpassad teknik. Ned-sättningen får dock inte överstiga 16 000 kr per år. För bilar som drivs med alkohol (etanol eller metanol) eller annan gas än gasol, t.ex. naturgas och biogas, ska justering göras till 80 % av förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Ned-sättningen i dessa fall får inte överstiga 8 000 kr per år.

För att kunna tillämpa justeringsreglerna måste arbetsgivaren ansöka hos skattemyndigheten om att få ett beslut om justering av bilförmånsvärdet. Det justerade värdet används för beräkning av arbetsgivaravgifter och skatteavdrag. Om arbetsgivaren har fått ett beslut om justering av förmånsvärdet ska han på kontrolluppgiften ange det justerade värdet vid kod 13 och vid kod 48 ska han sätta ett kryss som anger att förmånen har justerats.

I fråga om skatteplikt och avdragsrätt när förmånshavaren själv betalar allt drivmedel för tjänstekörning och sedan får ersättning av arbetsgivaren, se under rubriken "Bilersättning" på sidan 16 och "Tjänstesor" på sidan 26.

Bilförmånsvärdet beräknas inklusive resor till och från arbetet. Har du använt förmånsbilen för resor mellan bostaden och arbetsplatsen eller för resor i samband med tillträdande eller frånträdande av anställning eller uppdrag har du rätt till avdrag för dina kostnader under samma förutsättningar som gäller för resor med egen bil. Avdraget är dock begränsat till kostnaderna för drivmedel, schablonmässigt beräknat till 6 kr per mil för dieselolja och 9 kr per mil för annat drivmedel. Likaså har du – under vissa förutsättningar – rätt till avdrag för utgifter för drivmedel för hemresor vid tjänstgöring utom hemorten. Se vidare RSV:s information om fri och delvis fri bil under rubriken "Avdragsrätt" (RSV M 2001:32).

Fri garageplats och liknande

Värdet av förmånen av fri bil har bestämts utifrån den förutsättningen att arbetsgivaren tillhandahåller garage eller uppställningsplats på arbetsplatsen till förmånsbilen, vilket innebär att sådan förmån inte beskattas särskilt.

Förmån av fri parkering i anslutning till arbetsplatsen för anställd med egen bil kan vara en skattepliktig förmån.

Bedömningen beror bl.a. på om arbetsgivaren har behov av garage eller uppställningsplats för bilen. Ett sådant behov kan föreligga om bilen används regelmässigt i tjänsten.

Vid denna bedömning torde vägledning kunna hämtas från reglerna om bilavdrag vid resor mellan bostad och arbetsplats när kravet om tidsvinst inte är uppfyllt (se "Resor till och från arbetet", sidan 24). Tillämpat på förmånen av fri parkeringsplats vid arbetsplatsen för anställd med egen bil som används i tjänsten blir förmånen skattefria om den anställde använt den egna bilen i tjänsten minst 300 mil och mer än 160 dagar för år räknat. Har den anställde använt bilen i tjänsten färre dagar än 160 men minst 60 dagar på ett år och dessutom kört minst 300 mil i tjänsten, kan förmånen av fri parkering beräknas till ett värde som motsvarar det antal dagar som bilen inte använts i tjänsten.

Skattepliktig är även förmånen av fritt garage e.d. vid den anställdes bostad, såvida inte den anställde visar att arbetsgivaren har behov av garaget e.d.

För uthyrning av privatbostad, eller del av privatbostad, däri inbegripet garage eller biluppställningsplats, som ingår i eller tillhör bostaden, gäller särskilda regler. Se vidare sidan 36. Vad där sägs om att ersättningen är intäkt av kapital gäller även när uthyrning sker till arbetsgivaren, om denne har behov av det hyrda utrymmet och hyran är marknadsmässig. Till den del dessa förutsättningar inte är uppfyllda utgör ersättningen intäkt av tjänst.

Anställdas förvärv av värdepapper

Om en person p.g.a. sin anställning fått förvärva värdepapper från sin arbetsgivare eller från ett annat bolag i samma koncern utan kostnad eller till ett pris som understiger marknadsvärdet, är förmånen skattepliktig och ska redovisas som inkomst av tjänst.

Förmånen att få förvärva aktier på förmånliga villkor är emellertid undantagen från beskattning om följande förutsättningar är uppfyllda:

- andra än dels bolagets anställda och aktieägare, dels anställda och aktieägare i andra bolag i samma koncern har vid erbjudande samtidigt förvärvat aktier på samma villkor,
- det sammanlagda aktieförvärvet från dels bolagets anställda och aktieägare, dels anställda och aktieägare i andra bolag i samma koncern får inte ha överstigit 20 % av det totala antalet utbudna aktier och
- den anställde har på grund av anställningen inte förvärvat aktier för mer än 30 000 kr.

Beräkningen ska även omfatta sådana aktier för vilka en aktieägare avyttrar sin företrädesrätt att förvärva aktier till andra än de anställda och aktieägarna. Detta

gäller även förvärv av konvertibla skuldebrev, vinstandelsbevis, skuldebrev förenade med option och liknande värdepapper som ger innehavaren en rätt att förvärva aktier.

Undantagsregeln omfattar också aktier o.d. i ett redan börsnoterat företag.

Med anställda jämställs i detta sammanhang styrelseledamöter och styrelsesuppleanter.

Ränteförmåner

Förmån av räntefria eller lågförräntade lån från arbetsgivare eller uppdragsgivare beskattas som intäkt av tjänst. Ett belopp motsvarande värdet av förmånen anses som en betald ränteutgift. Beloppet får därför dras av under inkomst av kapital. Se vidare under rubriken "Avdrag för ränteutgifter m.m.", sidan 37. För närmare information om bestämmelserna kring räntefria eller lågförräntade lån hänvisas till RSV:s information om vissa förmåner (RSV S 2001:31).

Rabatt, bonus eller annan liknande förmån

Rabatt, bonus eller annan liknande förmån, som lämnas som ersättning för arbete eller av annat skäl kan anses som ett utflöde av tjänsten, är skattepliktig. Ett undantag från denna regel är personalrabatter, som under vissa förutsättningar är skattefria.

Rabatt (s.k. trohetsrabatt), som lämnas för visad kundtrohet och som finns bl.a. inom flyg- (s.k. frequent flyer-rabatt) och hotellbranschen, är skattepliktig om den utnyttjas för privat bruk. En grundläggande förutsättning för beskattning är att mottagarens arbetsgivare eller uppdragsgivare betalat de varor eller tjänster, som ger rätt till rabatten eller att förmånen av annat skäl kan anses som ett utflöde av tjänsten. Beskattningstidpunkten inträder när förmånen (rabatten e.d.) utnyttjas.

En svensk arbetsgivare är i vissa fall skyldig att lämna kontrolluppgift om en anställd har fått en skattepliktig ersättning eller förmån från en utländsk juridisk person eller en fysisk person som är bosatt utomlands. Detta gäller om ersättningen har sin grund i den svenska anställningen och det inte finns något anställningsförhållande mellan den utländske utbetalaren och mottagaren.

I fråga om såväl trohetsrabatter som förmån eller ersättning från fysisk person som är bosatt utomlands eller utländsk juridisk person, när det inte finns något anställningsförhållande mellan utbetalaren och den som fått ersättningen eller förmånen, har även mottagaren, dvs. den anställde en uppgiftsskyldighet mot den som är skyldig att lämna kontrolluppgift, dvs. arbetsgivaren. Den anställde är skyldig att senast månaden efter det att han fått sådan inkomst skriftligen informera arbetsgivaren om vad han fått.

Företagskort (betalkort) som även får användas för privat bruk

Förmånen att få använda ett av arbetsgivaren tillhandahållt betalkort även för privat bruk är skattepliktig, såvida inte betalkortet har väsentlig betydelse för att den anställde ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. Förutom att förmånen ska vara av väsentlig betydelse för arbetets utförande måste den dessutom vara av begränsat värde för den anställde och inte utan svårighet kunna särskiljas från nyttan i anställningen. En ytterligare förutsättning för skattefrihet är att arbetsgivaren själv direkt betalar betalkortstjänsten. Se vidare RSV:s information om vissa förmåner (RSV M 2001:31, p. 3.4).

För betalkort där ovanstående regler inte är tillämpliga och kortet endast används för privat bruk är förmånen skattepliktig. Om det inte finns några inskränkningar i det privata nyttjandet, värderas förmånen till marknadsvärdet, dvs. normalt det pris som den anställde skulle fått betala om han själv skaffat sig kortet. Vad nu sagts gäller själva förmånen att få disponera kortet. I den mån den anställde med hjälp av kortet gjort privata inköp, som arbetsgivaren betalat, ska den anställde beskattas även för värdet av dessa inköp.

Självförvaltning

Om en hyresgäst får avdrag på sin hyra för att han utför förvaltningsuppgifter av enklare beskaffenhet på hyresfastighet inom ett öppet system för självförvaltning, är detta hyresavdrag inte skattepliktigt.

Undantaget från skatteplikt gäller endast till den del hyresavdraget inte överstiger den egna lägenhetens andel av den totala kostnaden för den eller de aktuella förvaltningsuppgifterna och under förutsättning att samtliga hyresgäster som deltar i självförvaltningen får hyresavdrag med samma belopp.

Motsvarande undantag från skatteplikt gäller även för medlem i bostadsrättsförening och annan därmed jämförbar sammanslutning.

Tävlingsvinster och idrottsutövares ersättningar

Vinster vid deltagande i tävlingar i t.ex. TV eller tidningar är normalt skattepliktiga om det inte rör sig om lotterier. Skatteplikt för tävlingsvinst uppkommer om det är den personliga prestationen – även om den är obetydlig – och inte slumpen som slutgiltigt är avgörande för vinsten.

Tävlingsvinster, som inte hänför sig till anställning eller uppdrag och som inte betalas ut i form av kontanter eller sådant som jämföras med kontanter (presentkort, check o.d.), är dock inte skattepliktiga om värdet uppgår till högst 0,03 prisbasbelopp avrundat till närmaste hundratal kronor (1 100 kr för inkomståret 2002). Beloppsgränsen bedöms vid varje tillfälle.

Beträffande beskattning av *ersättningar m.m. i samband med idrottslig verksamhet* har RSV lämnat information (RSV M 2001:34). Informationen gäller utövare av idrottslig verksamhet. Hit räknas även tränare, domare eller därmed jämställda slag av funktionärer.

Följande ersättningar ska du deklarerat som inkomst:

- All kontant ersättning som du uppbär till följd av den idrottsliga verksamheten som till exempel prispengar, segerpremier, fickpengar, träningsersättningar, ersättningar för förlorad inkomst, ersättningar eller bidrag för inköp av till exempel bil, bostad och möbler.
- Presentkort ska du redovisa till sitt fulla värde. Även värdekuponer o.d. är skattepliktig inkomst. Detsamma gäller nyttovaror. Värdet ska vara marknadsvärdet, dvs. motsvara vad det skulle ha kostat dig själv att skaffa dig varan/föremålet i fråga.
- Ersättningar som rubriceras som stipendier o.d. är skattepliktiga om de har ett direkt samband med den idrottsliga verksamheten och utgör ersättning för utförd prestation.
- Andra skattepliktiga förmåner som förmån av fri eller delvis fri bil, fri eller subventionerad bostad, fri eller subventionerad kost, fri beklädning och fria semesterresor deklarerar enligt de vanliga regler som gäller under inkomst av tjänst.
- Ersättning för kostnader i samband med den idrottsliga verksamheten är skattepliktig inkomst. Det gäller till exempel rese- och traktamentsersättningar vid tävling på annan plats än den vanliga verksamhetsorten.

Vissa kostnadsersättningar ska du inte redovisa i deklarationen, se "Kostnadsersättningar", sidan 16.

Från beskattning undantas sedvanliga priser i form av medaljer, plaketter, bägare, pokaler, tallrikar o.d. som har karaktär av *minnesföremål*.

Skattefriheten i vissa fall för andra tävlingsvinster (se ovan) gäller även idrottsutövare. Har idrottsutövaren av till exempel en förening eller en fabrikant fått idrottsredskap för att användas i den idrottsliga verksamheten, är värdet av dessa redskap inte skattepliktig inkomst.

I vissa fall ska idrottsinkomster deklarerar i ruta 16 på deklarationsblanketten. Se "Andra inkomster som inte är pensionsgrundande", sidan 20.

Redogörelse för avdrag i idrottsverksamhet lämnas på sidan 30.

Jämför även sidan 21 under "Hobby" beträffande tävlingsvinster vid t.ex. hästkapplöpningar som i regel är skattepliktiga för hästarnas ägare som inkomst av hobby eller näringsverksamhet.

Ersättning vid sjukdom, arbetslöshet, utbildning

Skattepliktiga ersättningar

Sjukpenning, som betalas ut enligt lagen om allmän försäkring, lagen om arbetsskadeförsäkring, lagen om yrkesskadeförsäkring eller lagen om statligt personskadeskydd, och rehabiliteringspenning är skattepliktig inkomst. Detta gäller även ersättning som utbetalas enligt annan lag eller särskild författning vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring och ersättning enligt lagen om ersättning till smittbärare. Beträffande arbets- och yrkesskadelivränta, se sidan 19.

Sjukpenning, rehabiliteringspenning och smittbärrpenning räknas som inkomst i den förvärvskälla som grundat rätt till ersättningarna. De kan alltså i vissa fall vara inkomst av näringsverksamhet.

Föräldrapenning och vårdbidrag (utom den del av bidraget som utgör ersättning för merkostnader), närståendepenning enligt lagen om ersättning och ledighet för närståendevård samt delpension är skattepliktig inkomst av tjänst. Detsamma gäller följande *ersättningar i samband med arbetslöshet*: dagpenning från arbetslöshetskassa och aktivitetsstöd som betalas ut enligt bestämmelser som beslutats av regeringen eller av statlig myndighet till den som tar del av ett arbetsmarknadspolitiskt program och till andra som är likställda med dem när det gäller rätt till sådant stöd.

Bland *studiestöd* finns både skattepliktiga och skattefria ersättningar/bidrag.

Följande ersättningar är skattepliktig inkomst av tjänst:

- utbildningsbidrag för doktorander,
- särskilt utbildningsbidrag, och
- ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).

För information om skattefria ersättningar/bidrag se nedan.

Ersättning från avtalsgruppsjukförsäkring (AGS) för förlorad arbetsförtjänst avseende försäkringsfall fr.o.m. 1991 är skattepliktig inkomst. När ersättningen avser försäkringsfall före 1991 är den skattefri. Beträffande förtidspension från AGS, se "Allmän pension och tjänstepension", sidan 18. Beträffande avgångsbidrag och dylikt, se sidan 20.

Ersättning från avtalsförsäkringen trygghetsförsäkring vid arbetskada (TFA) är skattepliktig om den avser förlorad inkomst av skattepliktig natur eller livränta. Ersättning för faktisk inkomstförlust och ersättning i form av periodiserad livränta jämföras med lön. Beträffande engångsbelopp för förlorad framtida

inkomst, se "Avgångsbidrag och dylikt", sidan 20. Från TFA utbetalas även vissa skattefria ersättningar, till exempel avseende kostnader vid omskolning, som inte ersätts från annat håll. Du får inte dra av kostnader som täcks av skattefri ersättning från TFA.

Ersättningar som utbetalas från bl.a. trygghetsrådet SAF-PTK hanteras som om de hade utbetalats av arbetsgivare direkt, dvs. som lön och i vissa fall kostnadsersättning. Undantag AGE, se "Avgångsbidrag och dylikt", sidan 20.

Om *ersättning på grund av försäkring eller på annat sätt* avser förlust av lön eller annan förmån i tjänsten är ersättningen vanligtvis ett "utflöde ur tjänst". Ersättningen jämföras i sådant fall med lön.

Ersättning, även i annan form än livränta, som utbetalas *på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst*, beskattas. Undantag gäller för ersättning som avser sjukvårds- eller läkarkostnader i vård som inte är offentligt finansierad. För att en sjuk- och olycksfallsförsäkring ska anses ha tagits i samband med tjänst fordras bl.a. att detta anmälts till försäkringsgivaren.

Skattefria ersättningar

Utvecklingsersättningar till ungdomar enligt lagen om arbetsmarknadspolitiska program är inte skattepliktiga.

Undantagna från beskattning är vidare följande *studiestöd, ersättningar och bidrag*

- studiestöd enligt studiestödslagen
- bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens Centralorganisation med stöd av lagen om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde eller av Statens institut för särskilt utbildningsstöd
- bidrag till deltagare i arbetsmarknadsutbildning m.fl.

Särskilt stöd som avser ersättning för utgifter för nattlogi eller resor m.m. ska inte tas upp till beskattning om det lämnas till deltagare i

- arbetslivsinriktad rehabilitering,
- arbetsmarknadsutbildning,
- annan utbildning för ett arbetsmarknadspolitiskt program,
- arbetspraktik, eller
- datorteksverksamhet.

Detta gäller även sådant särskilt stöd som lämnas till deltagarens ledsagare eller till elever med funktionshinder vid utbildning i grundskola, gymnasieskola eller motsvarande utbildning.

Till beskattning ska inte heller tas upp *statliga bidrag* för resor, kost eller logi eller utgifter på grund av funktionshinder som lämnas till elever i utbildning för döva eller hörselskadade eller i utbildning som är speciellt anpassad för svårt rörelsehindrade ungdomar (Rh-anpassad utbildning).

Skattefria bidrag innebär att avdrag inte får göras för de kostnader som bidraget är avsett att täcka. Det samma gäller om du fått ersättning från försäkringskassan för merutgifter för resor mellan bostad och arbetsplats i stället för sjukpenning.

Ersättning som i annan form än livränta och sjukpenning utbetalas enligt lagen om yrkesskadeförsäkring är skattefri.

Skatteplikt föreligger inte för *handikappersättning* eller för *assistansersättning* som utbetalas till person med svåra funktionshinder. Om den funktionshindrade avlönar en personlig assistent gäller vanliga regler för

skatt och arbetsgivaravgifter på lönen. Även *hemsjukvårdsbidrag* och *hemvårdsbidrag* som utbetalas av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande är skattefritt. Bidrag till vissa handikappade ägare av motorfordon är skattefritt. Undantag kan gälla för näringsidkare. Om du p.g.a. sjukdom beräknat avdrag för kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats med ledning av faktiska kostnader ska du ta hänsyn till bidraget, se ”Resor till och från arbetet”, sidan 24.

Allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och statligt studiebidrag enligt studiestödslagen är inte skattepliktig inkomst.

Flyttningsbidrag som lämnas av en arbetsmarknadsmyndighet är skattefritt.

Understöd, som utbetalas till en arbetstagare som indragits i arbetskonflikt, beskattas inte om understödet betalas ut av en organisation som arbetstagaren tillhör.

Kostnadsersättningar

Skattepliktiga kostnadsersättningar

Ersättning för kostnader i tjänsten (kostnadsersättning) är i regel skattepliktiga men räknas inte in i den pensionsgrundande inkomsten. Dessa ersättningar ska därför deklarerar i ruta 05. Avdrag medges för faktiska kostnader, i vissa fall beräknade enligt schablon.

Exempel på kostnadsersättningar som redovisas med erhållet belopp är

- telefonersättning för samtal i tjänsten,
- ersättning för arbetsmaterial,
- ersättning från Nordiska ministerrådet vid nordiskt tjänstemannautbyte,
- omkostnadsersättning vid vård i familjehem (se vidare nedan),
- felräkningspengar.

Under förutsättning att arbetsgivaren har angett ersättningarna med ett kryss på kontrolluppgiften, behöver du inte redovisa följande kostnadsersättningar i deklarationen:

- ersättning för resa i tjänsten med allmänna transportmedel, hyrbil eller taxi, motsvarande dina utlägg,
- ersättning för logi under tjänsteresa, motsvarande dina utlägg,

- representationsersättning, motsvarande dina utlägg,
- traktamentsersättning vid tjänsteresa med övernattnings utanför den vanliga verksamhetsorten som inte överstiger de avdragsgilla schablonbeloppen vid inrikes respektive normalbeloppen vid utrikes tjänsteresa,
- ersättning som inte överstiger schablonbeloppet (16 kr milen) för resa i tjänsten med egen bil,
- ersättning för resa i tjänsten med förmånsbil som inte överstiger schablonbeloppen (6 kr per mil för kostnad för diesel och 9 kr per mil för kostnad för övriga drivmedel).

Om ersättningen även i andra fall avser endast ett utlägg, till exempel för material som den anställde har köpt in för arbetsgivarens räkning, och kvittot kan anses utgöra företagets verifikation i enlighet med bokföringslagens krav på hur en verifikation ska vara utformad, är utgiften att anse som företagets, inte den anställdes. Företagets återbetalning av den anställdes utlägg ska i ett sådant fall inte redovisas i deklarationen.

I de fall du inte deklarerar ersättningen får du inte heller göra avdrag för de kostnader som ersättningen avser.

Bilersättning

Ersättning för resor i tjänsten med *egen bil* behöver du inte deklarerar om ersättningen uppgått till högst 16 kr per mil och arbetsgivaren med kryss på kontrolluppgiften.

giften har angett att ersättning betalats ut. Du får då inte göra något avdrag.

Om milersättning som understiger 16 kr har betalats ut måste ersättningen deklarerars för att du ska kunna göra avdrag med 16 kr per mil. Se ”Tjänsteresor”, sidan 26.

Observera! Om du fått milersättning som överstiger 16 kr per mil ska den del av ersättningen som överstiger 16 kr deklarerars som lön i ruta 03. Beloppet ska ingå i den kontanta lönen, som är förtryckt i inkomstdeklarationen. Du behöver normalt inte redovisa detta själv. Se även ”Lön, förmåner, sjukpenning m.m.”, sidan 9.

Ersättning för resor i tjänsten med *förmånsbil* behöver du inte deklarerars om du själv har betalat drivmedelskostnaden för tjänsteresan och ersättningen inte överstiger 6 kr per mil för kostnaden för dieselolja och 9 kr per mil för kostnaden för övriga drivmedel. Om milersättningen överstiger 6 respektive 9 kr, ska det överskjutande beloppet deklarerars som lön. Se i övrigt ovan avseende resor med egen bil.

Traktamentsersättning

Ersättning för ökade levnadskostnader vid resa i tjänsten med övernattnings utanför den vanliga verksamhetsorten (traktamente) behöver i regel inte deklarerars. Detta gäller under förutsättning att ersättningen inte överstigit avdragsgilla schablonbelopp (normalbelopp vid utrikes resa) och att arbetsgivaren med kryss på kontrolluppgiften har angett att ersättning har betalats ut. Något avdrag får i så fall inte göras i deklarationen.

Det finns ett *undantag*. Det är när utbetald traktamentsersättning i samband med tjänsteresa i Sverige eller utlandet, som pågår högst tre månader, är lägre än schablonbeloppet eller normalbeloppet. I det fallet ska traktamentsersättningen tas upp i inkomstdeklarationen. Avdrag ska göras med schablonbeloppet (normalbeloppet vid utrikes resa) för hel eller halv dag.

Om du begär avdrag med större belopp än vad som motsvarar schablonbeloppet (normalbeloppet vid utrikes resa), måste du ta upp den traktamentsersättning som du fått.

Observera! Om ersättning som överstiger schablon/normalbeloppen har betalats ut, ska det överskjutande beloppet deklarerars som lön i ruta 03. Beloppet ska ingå i den kontanta lönen, som är förtryckt i inkomstdeklarationen. Du behöver normalt inte redovisa detta själv.

Traktamente på den vanliga verksamhetsorten eller utan samband med övernattnings är också att jämställa med lön. Du får därför inte göra något avdrag i dessa fall. Se vidare ”Lön, förmåner, sjukpenning m.m.”, sidan 9.

Ersättning för vård i familjehem

Omkostnadsersättning som betalas ut för *vård i familjehem* är skattepliktig inkomst som du ska deklarerars i ruta 05. (Arvode deklarerars som lön i ruta 03.) Du ska i normalfallet göra avdrag för utgifter med belopp motsvarande erhållen omkostnadsersättning, om ersättningen grundar sig på centralt fastställda rekommendationer. Det som nu sagts gäller även för *kontrakterade familjehem, kontaktpersoner/familjer, feriehem, övervakare inom kriminalvården m.fl.*

Även omkostnadsersättning för *dagbarnvård i familjedaghem* är skattepliktig inkomst av tjänst. De utgifter som betalas med ersättningen ska dras av som kostnader för tjänsten. Beträffande avdrag och avdragsbegränsningar se ”Vårdkostnader”, sidan 29.

Skattefria kostnadsersättningar

I vissa fall kan kostnadsersättningar vara skattefria. Följande ersättningar ska inte tas upp i deklarationen och avdrag får heller inte göras för utgifterna, även om de överstiger ersättningen:

- den fasta resekostnads- och traktamentsersättning som betalas av *Europaparlamentet* till företrädare i parlamentet under förutsättning att ersättningen inte väsentligt överstiger kostnaderna,
- kostnadsersättningar avseende ökade levnadskostnader m.m. som anvisats av *SIPRI* (beträffande kontraktsanställd utländsk medborgare),
- *utlandstillägg* och därmed jämställda förmåner för utomlands stationerad personal vid utrikesförvaltningen eller i svensk statlig biståndsverksamhet,
- ersättningar och förmåner till annan utomlands stationerad personal vid statlig myndighet än utomlands stationerad personal vid utrikesförvaltningen eller i svensk statlig biståndsverksamhet om ersättningen eller förmånen avser
 - bostad på stationeringsorten,
 - avgifter för barns skolgång i grundskola eller gymnasieskola eller liknande,
 - egna och familjemedlemmars resor till och från tjänstgöringsorten, dock högst två resor per person och kalenderår,
 - medföljandetillägg för make, maka eller sambo som går miste om förvärvsinkomster till den del det inte överstiger en tolfedel av ett och ett halvt prisbasbelopp per månad, och
 - grundtillägg till den del det inte överstiger ett belopp som kan antas motsvara den normala ökningen av utgifter för livsmedel, transporter, hushållshjälp och speciella merutgifter.
- ersättning från arbetsgivaren eller av allmänna medel för *flyttningskostnader* till den som flyttat på grund av byte av verksamhetsort. Som flyttnings-

kostnad räknas bl.a. kostnader för emballering, packning och transport av bohag och annan egendom. Hemresor, kostnader för dubbel bosättning och förlust vid försäljning av bostad och annan egendom räknas inte som flyttningkostnad,

- fri resa eller kostnadsersättning för resa till eller från *anställningsintervju* under förutsättning att resan sker inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detta område omfattar EU-länderna samt EES-länderna*. Endast den del av ersättningen är skattefri som motsvarar de faktiska utgifterna för resan eller, vid resa med egen bil, 16 kr per mil. Överskjutande belopp deklareras som lön. Utgifter för resor som inte avser resa inom EES-området är inte i något fall avdragsgilla.

Utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner

Vissa skattelättnader har införts för utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner vid tillfälligt

arbete i Sverige. Endast en person som inte är svensk medborgare kan komma i fråga för dessa skattelättnader.

Reglerna innebär att 25 % av lön, arvode eller liknande ersättning eller förmån av arbetet är undantagen från beskattning. Skattefriheten omfattar även vissa kostnadsersättningar från arbetsgivaren. Exempel på sådana är ersättning för utgifter för flyttning till och från Sverige samt utgifter för barns skolgång i grundskola, gymnasium eller liknande. Arbetsgivaren kan dessutom till nyckelpersonen och den övriga familjen betala två hemresor per person och kalenderår till tidigare hemland utan skattekonsekvenser.

Utgifter som täcks av sådana ersättningar till utländska experter m.fl. som inte ska tas upp till beskattning, får inte heller dras av.

Övriga inkomster som personen har under vistelsen här behandlas enligt vanliga regler.

För att få del av skattelättnaderna krävs ett särskilt beslut av Forskarskattenämnden, Brunnsgränd 4, 111 30 Stockholm.

Allmän pension och tjänstepension

Folkpension, ATP och tjänstepension

Folkpension (ålderspension, förtidspension, efterlevandepension m.m.) ska tas upp som inkomst i deklarationen (se dock sidan 7, beträffande deklarations-skyldighet).

Delpension – enligt lag om delpensionsförsäkring – är skattepliktig inkomst av tjänst. Sådan ”pension” redovisas i deklarationen som ”lön”, inte som allmän pension.

Allmän tilläggspension (ATP) är alltid skattepliktig liksom tjänstepension från f.d. arbetsgivare, på grund av tjänstepensionsförsäkring eller i annan ordning. Även pension till f.d. anställds efterlevande anses som tjänstepension. Förtidspension från AGS (avtalsgruppsjukförsäkring) är skattepliktig om försäkringsfallet inträffat 1991 eller senare. Ersättning från AGS avseende förlorad arbetsförtjänst, se ”Ersättning vid sjukdom, arbetslöshet, utbildning”, sidan 15.

* EU:s medlemsländer (EU = Europeiska unionen) är: Sverige, Danmark, Finland, Belgien, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien, Tyskland och Österrike.

EES-länderna (EES = Europeiska ekonomiska samarbetsområdet) är: Island, Norge och Liechtenstein.

Barnpension

Barnpension enligt lagen om allmän försäkring (folk- och tilläggspension, ATP) är delvis skattefri. Beräkning av skattefri del görs för varje månad för sig. Har barnet barnpension efter en förälder är det skattefria beloppet 15 160 kr (40 % av prisbasbeloppet) för hela 2002. För barnpension efter två föräldrar under hela år 2002 är 30 320 kr (80 % av prisbasbeloppet) skattefritt. Om beloppet är större beskattas överskjutande del. Endast denna skattepliktiga del anges i kontrolluppgiften. Annan barnpension än folk- och tilläggspension beskattas helt.

Bostadstillägg och handikappersättning

Statliga och kommunala bostadsbidrag till barnfamiljer är helt skattefria. Detsamma gäller bostadstillägg till folkpensionärer och handikappade. Handikappersättning är inte skattepliktig. Detsamma gäller pensions-tillägg till folkpension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn.

Privat pension och livränta

Privat pensionsförsäkring och pensionssparkonto

Belopp som utbetalas på grund av pensionsförsäkring eller från pensionssparkonto är skattepliktiga. Detta gäller såväl pension till pensionsspararen som till efterlevande till denne. Även s.k. återbäring eller belopp som erhålls vid återköp av pensionsförsäkring eller vid ett förtida avslutande av pensionssparkonto är skattepliktiga. Återköp av pensionsförsäkring och förtida uttag från pensionssparkonto kräver som regel dispens från skattemyndigheten. Dispensprövningen är synnerligen restriktiv. Om det inte finns någon förmånstagare till ett pensionssparkonto och pensionsspararen avlider beskattas dödsboet för kontobehållningen per dödsdagen.

Om avdrag för privat pensionssparande, se sidan 31.

Livränta vid sjukdom eller olycksfall

Livränta som betalas ut vid sjukdom eller olycksfall beskattas i vissa fall till reducerade belopp beroende på mottagarens ålder. Förutsättningarna är att livräntan betalas ut på grund av försäkring och att försäkringen inte tagits i samband med tjänst och inte heller utgör trafikförsäkring eller annan ansvarighetsförsäkring eller obligatorisk försäkring enligt lagarna om yrkesskade- och om arbetsskadeförsäkring – undantag, se punkt e) på sidan 20. Uppgift om skattepliktig del av livräntan lämnas av försäkringsbolaget.

Ersättning från ansvarighetsförsäkring

Med de undantag som gäller för livränta och engångsbelopp vid personskada är ersättning som utbetalas på grund av trafikförsäkring, annan ansvarighetsförsäkring eller skadeståndsförsäkring skattepliktig när den avser förlorat inkomst av skattepliktig natur eller utgår i form av livränta.

Livränta vid personskada

Livränta och engångsbelopp som utbetalas p.g.a. personskada beskattas enligt följande. Reglerna om ackumulerad inkomst får inte användas på engångsbelopp om 60/40-regeln gäller. Se a), c) och d).

- a) Ersättning i form av direktutbetalt engångsbelopp som avser framtida förlust av skattepliktig inkomst till följd av personskada:
- 60 % av engångsbeloppet är skattepliktigt och 40 % är skattefritt. Får man två eller flera sådana engångsbelopp till följd av samma personskada, gäller denna

regel för varje sådant belopp. Den skattefria delen får dock inte överstiga 15 prisbasbelopp för samma skada oavsett om man fått ett eller flera engångsbelopp. För direktutbetalt engångsbelopp under inkomståret 2002 kan den skattefria delen således uppgå till högst 568 500 kr (15 x 37 900).

- b) Arbetsskadelivränta (skada fr.o.m. den 1 juli 1977):
- Hela beloppet är skattepliktigt. För den som beviljats både arbetsskadelivränta och förtidspension enligt lag om allmän försäkring utbetalas i första hand pensionen (s.k. samordning). Pensionen beskattas i så fall enligt vad som gäller beträffande folkpensionärer och den livränta som återstår efter samordning påverkar skatten på pensionen. Egenlivränta jämställs i övrigt med lön.
- c) Livränta som fastställts fr.o.m. den 1 januari 1976 p.g.a. personskada:
- Om livräntan avser ersättning för förlorat inkomst av skattepliktig natur eller ersättning för förlorat underhåll ska hela livräntan deklarerars. Annan livränta beskattas ej. Vid utbyte av skattepliktig livränta mot engångsbelopp är 60 % av engångsbeloppet skattepliktigt medan resterande 40 % är skattefritt. Den skattefria delen får dock inte vid 2003 års taxering överstiga 568 500 kr. När den skattefria delen beräknas ska hänsyn tas till eventuell tidigare utbetalning av engångsbelopp p.g.a. samma skada. Periodiserad livränta enligt trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA) jämställs med lön.
- d) Livränta som fastställts före den 1 januari 1976 p.g.a. personskada som skett 1962 eller senare och inte avser ersättning för förlorat underhåll. Yrkesskadelivränta p.g.a. skada som inträffat 1955 eller senare men före 1 juli 1977:

Om livräntan för inkomståret 2002 uppgått till högst 37 900 kr (1 prisbasbelopp) är halva livräntan skattefri. Har livräntan för inkomståret 2002 överstigit 37 900 kr är den skattefria delen begränsad till 18 950 kr (1/2 prisbasbelopp). Har man uppburit flera äldre livräntor, beräknar man för totalbeloppet på motsvarande sätt en skattefri del, som hänförs till de olika livräntorna i förhållande till deras storlek.

Vid utbyte av sådan äldre livränta mot engångsbelopp är lika stor del av engångsbeloppet skattefri som den skattefria delen enligt föregående stycke utgör av den årliga livräntan. Detta kan belysas med följande exempel.

Den skattefria delen av en årlig livränta på 50 000 kr är 18 950 kr (1/2 prisbasbelopp, se ovan). I procent räknat utgör denna skattefria del alltså 37,9 % av den årliga livräntan 50 000 kr. Om denna livränta har bytts ut mot ett engångsbelopp på 400 000 kr under inkomståret 2002 är därför 37,9 % av engångsbeloppet 400 000 kr, dvs. 151 600 kr, skattefritt.

På den skattepliktiga delen av ersättningen, 248 400 kr, tillämpas sedan 60/40 %-regeln, som beskrivs i punkt a) på föregående sida. Detta innebär att endast 60 % av 248 400 kr, dvs. 149 040 kr, ska tas upp till beskattning.

Livränta avseende förlorat underhåll är helt skattepliktig. Undantag kan gälla för yrkesskadelivränta till efterlevande barn om livräntan är samordnad med barnpension.

- e) Livränta som fastställts före den 1 januari 1976 p.g.a. personskada (försäkringsfall) före år 1962 samt yrkesskadelivränta avseende skada före år 1955:

Livräntan beskattas med reducerat belopp beroende på mottagarens ålder. Om sådan livränta byts ut mot engångsbelopp är detta skattefritt.

Övriga skattepliktiga livräntor

Beträffande övriga helt skattepliktiga livräntor gäller att de beskattas i sin helhet även vid utbyte mot engångsbelopp. Egendomsivränta, dvs. livränta som utgår i samband med avyttring av fast eller lös egendom, är skattepliktig inkomst av tjänst om avyttringen har skett före 1 juli 1984. Har avyttringen skett senare medräknas livräntans kapitalvärde vid reavinstberäkningen. Utfallande belopp beskattas till viss del som ränteinkomst.

Avgångsbidrag och dylikt

Avgångsbidrag (AGB) på grund av kollektiv avgångsbidragsförsäkring i Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag (AFA) utbetalas dels med ett s.k. A-belopp, dels med s.k. B-belopp. Båda beloppen räknas som skattepliktig inkomst av tjänst. Detta gäller även för avgångsersättning från annan försäkringsanstalt eller från staten med villkor motsvarande kollektiv avgångsbidragsersättning från AFA.

Avgångsersättning (AGE), som utbetalas enligt trygghetsavtal mellan Privattjänstemannakartellen (PTK) och arbetsgivarorganisationen och som fastställts under ledning av ett s.k. trygghetsråd, är skattepliktig. AGE betalas ut i två belopp, rat 1 och rat 2.

Avgångsvederlag, dvs. ersättning i annan ordning än AGB m.m. och AGE, i samband med anställningsupphörande jämföras med lön. Avgångsvederlag är således både skattepliktigt och – till skillnad från AGB m.m. och AGE – även pensionsgrundande.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst är skattepliktig även om den inte utbetalas som livränta eller på grund av tjänst och oavsett om ersättningen utbetalas från försäkring eller direkt från den ersättningsskyldige.

Andra inkomster som inte är pensionsgrundande

I ruta 16 deklarerar du vissa skattepliktiga inkomster av tjänst som inte är pensionsgrundande. Det kan exempelvis avse utbetalningar från vinstandelsstiftelse som inte är att jämföras med lön, vissa livräntor samt ersättningar för idrottslig verksamhet om utbetalaren är en ideell idrottsförening och ersättningen från varje utbetalare understiger ett halvt prisbasbelopp (18 950 kr) per mottagare och år.

Ersättning för arbete som ska beskattas i Sverige men ligger till grund för socialförsäkringsförmåner i ett annat EU- eller EES-land (eller annat land med vilket Sverige har konvention om social trygghet), ska också deklarerars här.

Royaltyinkomster deklarerars i ruta 16, om royaltyn är ärvd och den ursprungligen räknades som inkomst av tjänst.

Egenavgifter och allmän pensionsavgift ska inte betalas på här nämnda ersättningar.

Periodiskt understöd

Periodiskt understöd eller därmed jämförbar periodisk utbetalning ska du ta upp till beskattning om den som gett dig understödet har rätt till avdrag för beloppet. De fall då givaren kan göra avdrag för understödet redovisas på sidan 32.

Underhållsbidrag och underhållsstöd eller bidragsförskott till barn ska inte tas upp, varken i barnets eller vårdnadshavarens deklaration.

Inkomster som du själv ska betala egenavgifter för

Hobby

Överskott av hobbyverksamhet är skattepliktig och inkomsten beskattas i inkomstslaget tjänst. För att skattereglerna om hobbyverksamhet ska vara tillämpliga krävs att verksamheten bedrivs varaktigt och självständigt. Det som skiljer hobby från näringsverksamhet är avsaknaden av vinstsyfte.

Intäkt av försäljning av vilt växande bär, svampar och kottar som du själv plockat är däremot skattefri om den sammanlagda intäkten under inkomståret inte överstiger 5 000 kr. Detta gäller bara om inkomsten inte ska hänföras till näringsverksamhet eller till lön eller liknande förmån.

Beskattningen av hobbyverksamhet sker helt skilt från andra inkomster i inkomstslaget tjänst. Bedrivs flera olika hobbyverksamheter beskattas dessa var för sig och får inte slås ihop eller kvittas mot varandra. Varje hobby deklarerar alltså på en egen blankett. I rutan "Verksamhetens art" anger du vilken hobbyverksamhet som redovisningen avser.

I inkomstslaget tjänst gäller kontantprincipen. Det innebär att det är kalenderårets kontanta inkomster och utgifter som ska deklarerar. Har ett alster sålts i slutet av året men betalning erhålls först nästa år ska den intäkten beskattas först det följande året.

Hobbyverksamheten deklarerar på blankett T2. Nettoinkomsten från en eller flera verksamheter förs in i ruta 19 på inkomstdeklarationen. Hobbyverksamhet som utvisar underskott behöver inte deklarerar.

Bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen finns inte. Du är däremot skyldig att spara anteckningar, räkningar, kvitton m.m. på ett sådant sätt att kontroll av deklarationen är möjlig. Även om resultatet utvisar ett underskott, som inte deklarerar, måste underlaget sparas om du vill göra avdrag för detta något av de följande fem åren.

Se även broschyren "Hobbyverksamhet" (RSV 344).

Intäkter

I princip är alla hobbyinkomster skattepliktiga. I regel är det fråga om inkomster som härrör från försäljning av alster som producerats i hobbyverksamheten eller varor som köpts in och förädlats och därefter sålts varvid den egna arbetsinsatsen, "förädlandet", till övervägande del påverkat intäkten. Även tävlingsvinster vid t.ex. hästkapplöpningar är i regel skattepliktiga för hästarnas ägare som inkomst av näringsverksamhet eller hobby. Angående Näringsverksamhet, se broschyren "Skatteregler för enskilda näringsidkare" (RSV 295).

På vinst som skattskyldig gör som deltagare i vadhållning vid tävlingen uttas inte någon inkomstskatt. Beträffande andra tävlingspriser, se sidan 14.

Försäljning av tillgångar som använts i hobbyverksamheten beskattas däremot inte som inkomst i denna verksamhet utan enligt reglerna för kapitalvinst, se "Övriga tillgångar", sidan 48. Det kan till exempel vara fråga om försäljning av en maskin som har använts vid tillverkningen av alster i hobbyverksamheten.

Avdrag

Du ska göra avdrag för sådana utgifter som är att anse som kostnader för intäktens förvärvande. Beträffande hobby bör utgifterna avse verksamheten i sin helhet under inkomståret. Det är i princip tillräckligt att du har haft utgiften i och för den skattepliktiga verksamheten, även om utgiften inte givit något resultat. Således är utgifter för t.ex. startavgifter och resor m.m. för deltagande i idrottstävlingar avdragsgilla även vid de tillfällen deltagandet inte inbringat inkomster.

Beträffande inkomst vid plockning av *vilt växande bär, svampar och kottar* får du bara avdrag för den del av utgifterna som överstiger skattefritt belopp, dvs. 5 000 kr.

Du får inte dra av utgifter för en hobbyverksamhet från andra tjänsteinkomster eller annan hobbyverksamhet.

Eftersom kontantprincipen gäller i inkomstslaget tjänst får endast de utgifter som har betalats under inkomståret dras av. Avdragsgilla är exempelvis utgifter för material för tillverkning av alster, foder till djur vid djuruppfödning, resor, startavgifter m.m. i samband med tävlingar. Du får inte något schablonavdrag för ökade levnadskostnader i hobbyverksamheten. Du ska i stället göra avdrag med de faktiska merkostnaderna. Kostnaderna förs in i ruta B på blankett T2.

När det gäller större investeringar är inte hela utgiften avdragsgill på en gång. I stället ska du göra ett s.k. förslitningsavdrag. Detta ska i princip motsvara den verkliga värdenedgången av utrustningen under året. Har någon värdenedgång inte skett får du inget avdrag. Vid inköp av en tillgång som är utsatt för verklig värdenedgång kan du vanligtvis fördela utgiften schablonmässigt på skäligt antal år och göra avdrag med 10–20 % per år. Förslitningsavdrag görs i ruta C på blankett T2.

Vid senare försäljning av tillgång i hobbyverksamheten ska eventuellt förslitningsavdrag reducera omkostnadsbeloppet vid beräkning av kapitalvinst/förlust, se "Övriga tillgångar", sidan 48.

Något avdrag för förslitning på byggnader på en privatbostadsfastighet får du inte. Däremot är reparations- och underhållsutgifter på byggnad när utgifterna är direkt hänförliga till den på fastigheten bedrivna hobbyverksamheten avdragsgilla. Beträffande avdrag för räntekostnader, se "Avdrag för ränteutgifter m.m.", sidan 37.

Underskott

Om summan av dina intäkter efter avdrag för utgifter utvisar ett underskott får du inte dra av detta mot någon annan inkomst. I stället får du spara underskottet upp till fem år efter inkomståret och dra av det från eventuellt kommande överskott av samma hobbyverksamhet. Om du inte har haft överskott av hobbyverksamheten under något av de fem åren efter underskottsåret, kan underskottet inte utnyttjas. Avdrag för tidigare års underskott medges endast till den del det finns överskott innevarande år.

Exempel

Om föregående års underskott var 20 000 kr och överskottet i år är 11 000 kr kan endast 11 000 kr av förra årets underskott utnyttjas. Hobbyverksamheten ger alltså ett nollresultat. De resterande 9 000 kr som inte kan utnyttjas kan sparas ytterligare fyra år, dvs. till och med inkomståret 2006.

Om du yrkar avdrag för tidigare års underskott, ska både intäkter och utgifter redovisas för underskottsåret och de följande åren fram till överskottsåret, om verksamheten inte har deklarerats under dessa år. Vid deklarationen 2003, dvs. 2002 års inkomster, kan du göra avdrag för underskott som uppkommit tidigast inkomståret 1997.

Egenavgifter

Har hobbyverksamheten lämnat överskott ska du betala egenavgifter/särskild löneskatt. Se nedan under "Egenavgifter under tjänst".

Om föregående års schablonavdrag för avsättning för egenavgifter överstiger påförda egenavgifter (se slutskattebeskedet), ska årets nettoinkomst justeras enligt följande. Ger hobbyverksamheten före avstämning av egenavgifter ett överskott, ska du återföra överskjutande schablonavdrag som en tilläggspost vid "Tillkommer/Avgår: Avstämning" på blankett T2. Ger verksamheten före avstämning däremot ett underskott, ska du återföra överskjutande schablonavdrag som en tilläggspost i ruta A på blanketten, vilket följaktligen påverkar nettointäkten.

Om schablonavdraget är mindre än påförda egenavgifter, får du ytterligare avdrag med resterande del, dvs. upp till belopp som motsvarar de påförda avgifterna. Ger hobbyverksamheten före avstämning ett

överskott, ska du föra in skillnadsbeloppet vid "Tillkommer/Avgår: Avstämning" på blankett T2. Ger verksamheten före avstämning ett underskott, eller är avdraget större än överskottet, får du avdrag från övriga tjänsteinkomster med belopp som du inte har kunnat dra av mot hobbyinkomsten. Avdraget kan då göras i ruta 09 på inkomstdeklarationen.

Moms

Moms ska i allmänhet inte redovisas för inkomster som är att hänföra till hobbyverksamhet. Det kan dock i undantagsfall förekomma att skattepliktig vara eller tjänst omsätts i hobbyverksamheten i former som är jämförbara med näringsverksamhet. Sådan verksamhet blir då skattepliktig för moms när omsättningen överstiger 30 000 kr per år. Se broschyren "Skatteregler för enskilda näringsidkare" (RSV 295). Skulle hobbyverksamheten vara skattepliktig för moms ska intäkter och utgifter redovisas exklusive moms i blankett T2. Momsen redovisas då särskilt i inkomstdeklarationen på sidan 2 under rubriken "Moms".

Egenavgifter under tjänst

I vissa fall ska man betala sina sociala avgifter (eller särskild löneskatt, se nedan) själv i form av egenavgifter, trots att inkomsten skattemässigt är att se som inkomst av tjänst och inte som näringsverksamhet. Även tjänsteinkomst kan vara en inkomst som det ska betalas egenavgifter på.

Egenavgifterna är 31,01 % och den särskilda löneskatten 24,26 % för inkomståret 2002. Särskild löneskatt betalas i stället för egenavgifter av den som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år eller inte fyllt 65 år men är född 1937 eller tidigare och haft hel ålderspension under hela året samt för den som har avlidit under beskattningsåret.

En person som är född 1938 eller senare kan ha gjort förtida uttag av hel ålderspension under hela inkomståret 2002. I så fall ska särskild löneskatt betalas på förvärvsinkomsten med en lägre procentsats, 16,16 %. Dessutom ska ålderspensionsavgift betalas med 10,21 %.

Den som har A-skatt ska betala egenavgifter på ersättning för arbete som understiger 10 000 kr per utbetalare om denne är *fysisk person eller dödsbo* och ersättningen inte är en utgift i näringsverksamhet som bedrivs av utbetalaren. I undantagsfall kan beloppsgränsen överskridas utan att utbetalaren ska betala arbetsgivaravgifter på hela ersättningen. Detta kan inträffa om det vid tidigare utbetalningar fanns anledning att anta att den sammanlagda ersättningen under året kommer att vara lägre än 10 000 kr.

Exempel

a) En privatperson har under året betalat ut 11 000 kr för arbete till en hantverkare med A-skattsedel. Privatpersonen ska betala arbetsgivaravgifter på hela beloppet.

b) En privatperson betalar ut 9 000 kr för ett arbete till en hantverkare med A-skattsedel. Senare samma år anlitas hantverkaren för ett tillägsarbete som inte tidigare var planerat. För detta arbete utbetalas 2 000 kr. Vid utbetalningen för tilläggsarbetet vet parterna att den sammanlagda ersättningen under året inte kommer att vara lägre än 10 000 kr. Hantverkaren ska betala egenavgifter på det första beloppet och privatpersonen ska betala arbetsgivaravgifter på ersättningen för tilläggsarbetet.

Utbetalaren och mottagaren av sådan ersättning får avtala om att utbetalaren i stället ska betala arbetsgivaravgifter. Om så har skett ska inkomsten tas upp i ruta 03 på inkomstdeklarationen.

Andra inkomster av tjänst som medför skyldighet att betala egenavgifter är vissa ersättningar från utländsk arbetsgivare eller inkomster, där någon egentlig arbetsgivare inte kan identifieras. Som exempel kan nämnas inkomst av

- hobby
- tillfälligt bedriven vetenskaplig, litterär eller konstnärlig verksamhet ("engångsuppfinnare", "engångsförfattare") där ett uppdragsförhållande saknas
- arbete i Sverige för en utländsk arbetsgivare (som saknar fast driftställe i Sverige) när arbetstagaren har kommit överens med arbetsgivaren om att själv betala de sociala avgifterna (avtal om betalning av socialavgifter, tidigare kallat omvänt likställighetsavtal). Om ett sådant avtal finns ska detta också anges på inkomstdeklarationen.
- tjänst, t.ex. arvoden, om mottagaren av ersättningen har F-skattsedel. Detta gäller inte för sjukpenning eller ersättning från semesterkassa.
- forskarstipendium (Marie Curie-stipendium) som ges ut direkt eller indirekt av Europeiska Gemen-

skaperna. Förutsättningen är att stipendiet beviljats fr.o.m. den 1 januari 1988 och att utgivaren är utländsk.

Den som ska betala egenavgifter (både egenavgifter i tjänst och i näringsverksamhet) får ett avdrag från avgifterna med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst 9 000 kr per år. Nedsättningen gäller även den som bara ska betala vissa egenavgifter, men inte den som ska betala särskild löneskatt.

Särskilda regler gäller för delägare i handelsbolag och för den som ska betala både egenavgifter och arbetsgivaravgifter för anställda. Se broschyren "Skatteregler för enskilda näringsidkare" (RSV 295).

Den som har sådan inkomst för vilken egenavgifter ska betalas, har rätt att göra avdrag för egenavgifter. Avdrag för egenavgifter under tjänst ska under inkomståret göras med högst 25 % av inkomsten. Om den skattskyldige ska betala särskild löneskatt ska avdrag i stället göras med högst 20 %. Vid nästa års deklaration görs en avstämning mellan avsättningen och de faktiskt påförda egenavgifterna enligt slutskattebeskedet. Beräkningen ska göras på blankett T1 eller T2. Beloppet efter avstämning och ny avsättning förs in i ruta 19 på inkomstdeklarationen.

Exempel

Årets skattepliktiga inkomster är 100 000 kr (efter avdrag för övriga kostnader). För förra året har egenavgifter på 19 000 kr debiterats på slutskattebeskedet. Föregående års avsättning uppgick till 17 000 kr.

Under "Avstämning av egenavgifter" förs beloppet efter avstämning in, i detta fallet – 2 000 kr (17 000 kr – 19 000 kr).

Under "Avsättning för egenavgifter" drar man sedan av ett belopp på 25 % av årets inkomster plus/minus avstämningen.

Avsättningen beräknas till:
 $25 \% \times (100\,000 \text{ kr} - 2\,000 \text{ kr}) = 24\,500 \text{ kr}.$

Inkomst enligt blankett K10 m.fl.

Företagsledare, närstående till sådan person eller delägare i fåmansföretag eller fåmansägt handelsbolag ska i vissa fall även fylla i deklarationsblankett K10.

Om du lämnat blankett K10 ska du fylla i ruta 22 på inkomstdeklarationen. I ruta 79 sätter du ett kryss om du har lämnat blankett K10 via ADB-media.

Avdrag – Tjänst

Kostnader för inkomsternas förvärvande

För vissa avdrag gäller schablonbelopp medan andra avdrag ska göras med faktiska kostnader, som du ska kunna styrka.

Beloppsbegränsning för utgifter för resor till och från arbetet m.m.

Utgifter för inställesesor och för resor mellan bostaden och arbets-/utbildningsplatsen får bara dras av till den del kostnaderna under inkomståret sammanlagt överstiger 7 000 kr (ruta 01 i deklarationsblanketten). I inkomstdeklarationen ska du fylla i totalbeloppet. Skattemyndigheten drar automatiskt av 7 000 kr.

I rutorna 08 och 09 i deklarationsblanketten ska du göra avdrag för färdkostnader vid tjänsteresa samt för ökade levnadskostnader och kostnader för hemresor vid tjänsteresa, tillfälligt arbete och dubbel bosättning. Se sidorna 26–27.

Beloppsbegränsning för övriga utgifter

För övriga utgifter gäller att dessa bara får dras av till den del kostnaderna under inkomståret sammanlagt överstiger 1 000 kr (ruta 06 i deklarationsblanketten). I inkomstdeklarationen ska du dra av totalbeloppet. Skattemyndigheten drar automatiskt av 1 000 kr. Till övriga utgifter hänförs utgifter för exempelvis representation, facklitteratur, idrottsutövning, arbetsverktyg, skyddskläder och mättnings- och granskningsavgifter.

Tidigare fick du göra avdrag för avgift till arbetslöshetskassan men inte för fackföreningsavgiften. Nu får du i stället lägre skatt genom skattereduktion. Skattemyndigheten ger dig automatiskt skattereduktion för både avgiften till arbetslöshetskassan och fackföreningsavgiften. Du ska därför inte själv göra något avdrag för avgifter till arbetslöshetskassan i din deklaration.

Dina privata levnadskostnader är inte avdragsgilla. Du får inte heller dra av utgifterna du haft för gåvor eller dina premier för egna personliga försäkringar. Det samma gäller periodiska understöd och liknande periodiska utbetalningar till personer i ditt eget hushåll.

Resor till och från arbetet

Utgifter för resor mellan bostad och arbetsplats ska du dra av, dock endast till den del kostnaderna överstiger

7 000 kr. Spara alla uppgifter om dina avdrag för resorna. Uppgifterna behövs om t.ex. skattemyndigheten begär att du styrker dina avdrag.

Om du har utgifter för sådana resor både beträffande inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet avser avdragsbegränsningen de sammanlagda utgifterna och medför i första hand en minskning av avdraget i inkomstslaget tjänst.

RSV har utfärdat allmänna råd om avdrag för kostnad för resor mellan bostaden och arbetsplatsen (RSV 2003:4) samt i RSV:s meddelande (RSV M 2003:2) lämnat information om avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen. Publikationerna finns på RSV:s webbplats (www.rsv.se).

Allmänna transportmedel

För att du ska få avdrag för dina utgifter för resor till och från arbetet ska arbetsplatsen vara belägen minst 2 km från bostaden. Avdrag godkänns normalt för en resa till och en resa från arbetsplatsen per arbetsdag. Utgifter för resor för lunch eller middag får du inte dra av. Merutgifter för resor till och från sommarställe får du inte heller dra av. I allmänhet ska du göra avdrag för kostnaden för billigaste färd sätt.

Utgiften för ett årskort som du köpt inkomståret 2002 men som avser inkomståret 2003 är inte avdragsgill vid 2003 års taxering. Avdrag för den del som belöper på inkomståret 2003 kan komma i fråga först i deklarationen 2004 (2004 års taxering).

Bil eller motorcykel

För att få avdrag för utgifter för resor med bil/motorcykel mellan bostad och arbetsplats krävs dels att avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen är minst 5 km, dels att det klart framgår att du regelmässigt tjänar minst 2 timmar sammanlagt för fram- och återresan genom att använda bil/motorcykel i stället för allmänna transportmedel. Detta gäller även om du använt såväl bil/motorcykel som allmänna transportmedel. I sådant fall ska du göra avdrag för såväl dina utgifter för resa med allmänna transportmedel som skäligen kostnader för bil/motorcykel.

När du beräknar tidsvinsten ska du ta hänsyn till den tid som går åt för att parkera bilen/motorcykeln och för att gå till och från parkeringsplatsen samt till rådande trafikintensitet då resan företas. Däremot beaktas inte tidsvinst som beror på att du, i syfte att undvika körning under rusningstid, kommer till eller lämnar arbetsplatsen vid annan tidpunkt än vad som är motiverat med hänsyn till arbetstidens förläggning.

Om du har flera fasta arbetsplatser eller flera arbetspass per dygn ska du som tidsvinst räkna den sammanlagda tidsvinsten per dygn genom att bil/motorcykel används för resorna.

Saknas allmänna transportmedel kan du få avdrag för kostnader för bil/motorcykel oavsett tidsvinsten, om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen uppgår till minst 2 km. Saknas allmänna transportmedel för endast viss del av sträckan mellan bostad och arbetsplats och denna delsträcka uppgår till minst 2 km ska du oavsett tidsvinst göra avdrag för utgifter för bil/motorcykel för hela den sträcka du använt bil/motorcykel. Om du i din tjänst använt bilen under minst 60 dagar och minst 300 mil för år räknat får du avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats för det antal dagar som du har använt bilen i tjänsten. Om du har använt bilen i tjänsten under minst 160 dagar och minst 300 mil för år räknat, ska du göra avdrag för alla de dagar som du har använt bilen för resor mellan bostad och arbetsplats.

Utgifter för resor till och från arbetsplatsen med *egen bil* ska dras av med 16 kr per körd mil om du är berättigad till avdrag för resa mellan bostad och arbetsplats med bil. Du bör under "Övriga upplysningar" ange det antal mil som du under året har kört i tjänsten.

Om den som är skattskyldig för *bilförmån* har gjort resor till och från arbetsplatsen med förmånsbilen och är berättigad till avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats med bil, ska utgiften för dieselolja dras av med 6 kr per körd mil och utgiften för annat drivmedel (t.ex. bensin) med 9 kr per körd mil. Avdrag för utgifter för t.ex. biobaserade bränslen är detsamma som för bensin.

Förmån av *fritt eller delvis fritt drivmedel* för förmånsbilen ska värderas till marknadsvärdet multiplicerat med 1,2 och tas upp som intäkt, även vad gäller resor mellan bostad och arbetsplats. Avdragsrätt föreligger under ovan angivna förutsättningar med 6 kr resp. 9 kr per körd mil, dvs. samma belopp som om den skattskyldige själv haft utgiften för drivmedlet. Samma avdragsrätt som redovisas i föregående stycke gäller den som, utan att vara skattskyldig för bilförmån, gjort resorna med en förmånsbil för vilken sambo eller närstående är skattskyldig. Som närstående räknas föräldrar, far- och morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make, syskon eller syskons make eller avkomling samt dödsbo som den skattskyldige eller någon annan av nämnda personer är delägare i. Med avkomling avses även styvbarn och fosterbarn.

Samma grunder för beräkning av avdraget gäller även om du fått *särskild ersättning* för resorna mellan bostad och arbetsplats. Ersättningen ska du ta upp som lön. Beloppet ska ingå i den kontanta lönen, som är förtryckt i inkomstdeklarationen. Du behöver normalt inte redovisa detta själv.

Tillhandahåller arbetsgivaren dig *fria resor* till och från arbetsplatsen ska du ta upp värdet därav som lön. Beloppet ska ingå i den kontanta lönen, som är förtryckt i inkomstdeklarationen. Du behöver normalt inte redovisa detta själv. Din avdragsrätt prövas på samma sätt som om du själv haft utgifterna för resorna.

Om du på grund av *hög ålder, sjukdom eller handikapp* måste använda bil för resa till och från arbetet kan du få avdrag för bilutgifterna oberoende av såväl vägavstånd som tidsvinst. Du ska i sådana fall göra avdrag med de verkliga bilutgifterna per mil, om detta är fördelaktigare. Vid beräkning av de verkliga bilutgifterna ska du ta hänsyn till eventuella bidrag, till exempel bilstöd till handikappade.

Utgifter för motorcykel vid resor mellan bostad och arbetsplats ska dras av med 8 kr per mil.

Moped

Har du använt moped för resor mellan bostad och arbetsplats ska du göra avdrag för dina utgifter med 4 kr per mil.

Cykel

Har du använt cykel för resor mellan bostad och arbetsplats ska du göra avdrag med 250 kr per år.

S.k. inställelseresor

Utgifter för särskilda resor inom EES-området i samband med tillträdande eller frånträdande av anställning eller uppdrag, s.k. inställelseresa, ska dras av. Med tillträdande och frånträdande avses den första resan vid anställningens eller uppdragets början respektive den sista resan vid anställningens eller uppdragets avslutande. Se vidare sidan 18 vilka länder som ingår i EES-området.

Avdragsrätten gäller skäligen utgifter för särskilda resor inom EES. Vid bedömningen om utgifterna är skäligen gäller samma förutsättningar som tillämpas för avdrag för hemresor. Se sidan 28.

Tillhandahåller arbetsgivaren dig *fria inställelseresor* ska du ta upp värdet därav som skattepliktig intäkt. Din avdragsrätt prövas på samma sätt som om du själv haft utgifterna för resorna.

Väg-, bro- eller färjeavgift

Utgifter för väg-, bro- eller färjeavgift som du har haft i samband med dina resor mellan bostad och arbetsplats eller i samband med s.k. inställelseresor ska dras av. Avdrag för dessa avgifter ska göras vid sidan av de ovan angivna schablonavdragen för bil, motorcykel, moped och cykel och utöver de avdrag som i övrigt ska göras vid handikapp o.d. eller i samband med inställelseresor.

Tjänsteresor

Utgifter för tjänsteresor med egen bil ska dras av med 16 kr per mil. Om du använt förmånsbil i tjänsten och själv betalat samtliga drivmedelsutgifter för tjänsteresan, ska utgifter för dieselolja dras av med 6 kr per mil och utgifter för annat drivmedel med 9 kr per mil. Beloppet är detsamma oavsett hur många mil du kört i tjänsten under året.

Om arbetsgivaren har betalat ut *milersättning* motsvarande schablonbeloppen 16 eller 6 respektive 9 kr och har angett detta med ett kryss på kontrolluppgiften, behöver du inte deklarerat beloppet. Något avdrag medges inte heller. Om arbetsgivaren har betalat milersättning med *lägre* belopp än schablonbeloppen, ska du deklarerat erhållet belopp i ruta 05 samtidigt som du får dra av 16 eller 6 respektive 9 kr per mil i ruta 08. Antalet körda mil i tjänsten bör anges under "Övriga upplysningar".

Om ersättningen överstiger schablonbeloppen, ska du deklarerat överskjutande belopp som lön (ruta 03).

Utgifter för parkering i samband med tjänsteresa ingår inte i schablonbeloppen, utan får dras av separat. Även faktisk utgift för väg-, bro- eller färjeavgifter får dras av separat. Felparkeringsavgift är inte avdragsgill.

Om arbetsgivaren har betalat ut ersättning motsvarande dina utlägg för kostnad för resa i tjänsten med allmänt transportmedel, hyrbil eller taxi och angett detta med ett kryss på kontrolluppgiften, behöver du inte deklarerat beloppet. Något avdrag får du inte heller.

Ökade levnadskostnader

Resekostnads- och traktamentsersättning är skattepliktig inkomst. Har du i ditt arbete gjort resor (tjänsteresor) och övernattat utanför din vanliga verksamhetsort har du rätt till avdrag för ökade levnadskostnader i inkomstdeklarationen.

De utgifter i samband med tjänsteresan – förutom utgifter för själva resan – som är avdragsgilla är utgifter för logi, måltider och småutgifter.

Vid beräkningen av avdraget används för tjänsteresa i Sverige ett schablonbelopp och för tjänsteresa utomlands ett normalbelopp. Schablonbeloppet för inkomståret 2002 uppgår till 190 kr för hel dag. Normalbeloppen varierar mellan olika länder. RSV har lämnat allmänna råd (RSV 2001:44 med ändring RSV 2002:22) om normalbelopp för ökade levnadskostnader i utlandet vid tjänsteresa, tillfälligt arbete och dubbel bosättning.

Under vissa förutsättningar har du rätt till helt schablonavdrag för måltider och småutgifter för varje hel dag oavsett om arbetsgivaren har betalat ut något traktamente eller ej. Detta gäller även när arbetsgiva-

ren har betalat ut ett traktamente som är lägre än schablonavdraget. För närmare information se RSV:s broschyr "Traktamenten och andra kostnadsersättningar" (RSV 354).

Med hänsyn till bestämmelserna om redovisning av traktamentsersättningar genom kryssmarkering på kontrolluppgiften behöver du oftast varken ta upp ersättningen i deklarationen eller göra avdrag för dina utgifter.

Det finns ett *undantag*. Det gäller den situationen att utbetald traktamentsersättning i samband med tjänsteresa i Sverige eller utlandet, som pågår högst tre månader, är lägre än schablonbeloppen. I det fallet ska traktamentsersättningen redovisas i inkomstdeklarationen. Avdrag ska göras med schablonbelopp för tjänsteresa i Sverige eller med aktuellt normalbelopp för tjänsteresa i utlandet.

Med den vanliga verksamhetsorten menas ett område inom 50 kilometer (närmaste färdväg) från den skattskyldiges tjänsteställe eller bostad. För sjömän gäller att vistelsen ombord på fartyget inte utgör någon tjänsteresa utan att arbetet ombord är arbete på den vanliga verksamhetsorten.

Ersättning för levnadskostnader under tjänsteresa på den vanliga verksamhetsorten eller under tjänsteresa som inte varit förenad med övernattnings behandling som lön och inte som traktamente, även om ersättningen betalas ut enligt kollektivavtal och kallas traktamente.

Har sådana ersättningar som nämnts under "Kostnadsersättningar" (se sidan 16) inte tagits upp som inkomst, får de mot dessa ersättningar svarande utgifterna inte dras av i deklarationen. Avdrag får heller inte göras för de utgifter man haft om staten m.fl. anvisat ersättning, som enligt vad som sagts under nämnda rubrik inte ska tas upp till beskattning.

RSV har i meddelande lämnat information om nämnda avdrag (RSV M 2001:43). RSV har också utfärdat allmänna råd om normalbelopp för kalenderåret 2002 för ökade levnadskostnader i utlandet vid tjänsteresa, tillfälligt arbete och dubbel bosättning (RSV 2001:44) med ändringar (RSV 2002:22). För ytterligare information, se RSV:s broschyr "Traktamenten och andra kostnadsersättningar" (RSV 354). Samtliga publikationer finns på RSV:s webbplats (www.rsv.se).

För information om bestämmelserna om tjänsteresa i Sverige och utlandet samt normalbelopp vid tjänsteresa, tillfälligt arbete och dubbel bosättning i utlandet hänvisas till ovannämnda publikationer. Nämnda information behandlar också bestämmelserna om tillfälligt arbete och dubbel bosättning, hemresor, inställelseresor, resa till och från anställningsintervju, avdrag för utgifter för utbildning vid omstrukturering m.m.

Tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor

I Sverige

Den ökning av levnadskostnaderna som kan uppstå på grund av att man har sitt arbete på annan ort än bostadsorten, får normalt inte dras av. Om det är fråga om tillfälligt arbete och dubbel bosättning kan avdrag för ökade levnadskostnader dras av under vissa förutsättningar.

Ersättning från arbetsgivaren för ökade levnadskostnader på grund av tillfälligt arbete eller dubbel bosättning behandlas inte som kostnadsersättning utan som lön, även om den skattskyldige har rätt till avdrag vid taxeringen. Det är ju inte fråga om en tjänsteresa.

Tillfälligt arbete

Ökade levnadskostnader vid *tillfälligt* arbete får bara dras av om

- arbetet avser en kortare tid eller
- arbetet visserligen inte är kortvarigt men tidsbegränsat till sin natur och sådant att en fast anknytning till den tidigare bostadsorten krävs eller
- arbetet ska bedrivas på flera olika platser eller
- det finns annan anledning att inte kräva flyttning.

En förutsättning för att få avdrag är att övernattnings sker på arbetsorten och att avståndet mellan bostadsorten och arbetsorten är längre än 50 kilometer.

Ökade utgifter för måltider och småutgifter på arbetsorten ska dras av antingen med den faktiska utgiftsökningen eller med ett belopp som beräknas enligt schablon. Schablonavdraget för en skattskyldig med arbetsorten i Sverige har fastställts till 95 kr per hel dag under de tre första månaderna av vistelsen och med 57 kr per hel dag för tiden därefter. Avdrag ska göras så länge det tillfälliga arbetet pågår och förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Ökade utgifter för logi dras av med ett belopp som motsvarar den faktiska utgiften. Om utgiften inte kan visas ska avdrag göras med 95 kr per natt vid tillfälligt arbete på annan ort i Sverige.

För den som under de första tre månaderna har fått avdrag enligt reglerna för tjänsteresa och som fortfarande får traktamente, är schablonavdraget 133 kr per dag för tid fram till två års bortovaro och 95 kr för tiden därefter.

Dubbel bosättning

Ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning ska dras av om den skattskyldige på grund av sitt arbete flyttat till en ny bostadsort och make, sambo eller

familj behållit bostaden på den tidigare bostadsorten om sådan dubbel bosättning är skäligen på grund av

- makens eller sambons förvärvsverksamhet eller
- svårigheter att skaffa fast bostad på arbetsorten eller
- någon annan särskild omständighet.

Ökade levnadskostnader på grund av dubbel bosättning får dras av bara om den skattskyldige övernattar på arbetsorten och avståndet mellan bostadsorten och arbetsorten är längre än 50 kilometer.

Ökade utgifter för måltider och småutgifter på den nya arbetsorten ska dras av antingen med den faktiska utgiftsökningen eller med ett belopp som beräknas enligt schablon. Schablonavdraget är 57 kr för hel dag. Avdraget får göras under längst tre år för gifta och sambor och längst ett år för övriga skattskyldiga. Som sammanboende räknas även homosexuella par. Tiden kan utsträckas om det finns särskilda skäl.

Ökade utgifter för logi vid dubbel bosättning ska dras av med ett belopp som motsvarar den faktiska bostadsutgiften på arbetsorten. Om den faktiska bostadsutgiften inte visas finns ingen avdragsmöjlighet. Om familjebostaden flyttats till den nya bostadsorten och den skattskyldige av särskilda skäl under en övergångsperiod bor kvar på den tidigare bostadsorten, ska logiutgiften avse den sistnämnda bostaden. Har du tillsammans med familjen flyttat till ny tjänstgöringsort kan du däremot inte få avdrag för kostnad som uppkommer på grund av att bostaden på den tidigare arbetsorten inte kan avyttras.

Utomlands

Tillfälligt arbete

Ökade utgifter för kost och småutgifter vid *tillfälligt arbete* utomlands ska dras av antingen med faktiska merkostnader eller – om inte kostnaderna kan utredas – med ett halvt normalbelopp per hel dag för aktuellt land under de första tre månaderna och med 30 % av helt normalbelopp per dag för tiden därefter. Ökade utgifter för logi dras av med ett belopp som motsvarar den faktiska utgiften. Om utgiften inte kan visas ska avdrag göras med ett halvt normalbelopp för aktuellt land.

Dubbel bosättning

Vid *dubbel bosättning* utomlands medges avdrag antingen med faktiska merutgifter eller med 30 % per hel dag av normalbeloppet för aktuellt land. Ökade utgifter för logi dras av med ett belopp som motsvarar den faktiska utgiften. Om den faktiska bostadsutgiften inte kan visas finns ingen avdragsmöjlighet.

Om vid dubbel bosättning familjebostaden flyttas till den nya arbetsorten och en tillfällig bostad anskaffas på den tidigare bostadsorten, ska avdraget avse den tillfälliga bostaden.

Förutsättningen för avdrag vid tillfälligt arbete eller dubbel bosättning utomlands är att den inkomst som svarar mot avdraget beskattas i Sverige.

Beträffande tidsgräns för avdrag m.m., se avsnittet "I Sverige" under rubriken "Dubbel bosättning", sidan 27.

Avdrag för kostnad för hemresor

Om du på grund av ditt arbete vistas på annan ort än hemorten, ska du göra avdrag i inkomstdeklarationen

för utgifter för hemresor. Förutsättningen är att avståndet mellan hemorten och arbetsorten är längre än 50 km och att du övernattnat på arbetsorten. Du har rätt till avdrag för hemresor även när förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader inte är uppfyllda. Avdrag ska göras för högst en hemresa per vecka och bara för utgifter för resor inom EES-området. Se vidare sidan 18 vilka länder som ingår i EES-området.

Avdraget ska beräknas efter utgiften för *billigaste färd*sätt. Om utgiften för tåg (även första klass och s.k. snabbtåg) eller flygresor (billigaste alternativet) inte är oskäligen ska avdrag göras även om det inte är billigaste färdsätt.

Om det inte finns godtagbara allmänna transportmedel, ska du göra avdrag för resa med egen bil eller förmånsbil enligt de schabloner som gäller för avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen.

Övriga utgifter

Utgifter får dras av, dock endast till den del kostnaderna under beskattningsåret sammanlagt överstiger 1 000 kr. Spara alla uppgifter om dina avdrag. Uppgifterna behövs om t.ex. skattemyndigheten begär att du styrker dina avdrag.

Repräsentationskostnader

Ersättning för repräsentationskostnader är skattepliktig inkomst, om det inte rör sig om enbart återbetalning av ett utlägg, se sidan 16 under "Kostnadsersättningar". Du får göra avdrag inom nedan angivna ramar för de kostnader du har haft i den mån dessa kan anses ha haft ett *omedelbart samband med verksamheten*, till exempel vid affärsförhandlingar eller liknande. Det får alltså inte vara fråga om kostnader för sällskapsliv eller gästfrihet av personlig natur. Det tidigare förbudet mot avdrag för spritdrycker och vin har slopats.

Lyxbetonad repräsentation i form av till exempel särskilt arrangerade jaktutflykter, fiskeresor, specialarrangerad underhållning samt hållande av lustjakter och lantställen för repräsentationsändamål är inte avdragsgill.

Avdrag för måltider under inkomståret 2002 som avser lunch, middag eller supé medges inte med större belopp än 90 kr per person. *Avdragsramen* 90 kr avser pris exklusive moms för den som är skattskyldig till moms eller har rätt till återbetalning av moms. För övriga ökas avdragsramen med moms (90 kr plus moms).

Måltidsutgifterna bör till huvudsaklig del gå åt för att täcka kostnaderna för mat. Avdragsramen får inte överskridas. Den gäller t.ex. även vid repräsentation gentemot utomnordiska gäster.

När repräsentationen avser *andra måltidsutgifter* än lunch, middag eller supé medges avdrag med högst 60 kr/60 kr plus moms per person.

Skälig avdragsgill utgift för t.ex. teaterbiljett eller, vid extern repräsentation, för greenfee vid golfspel får anses vara högst 180 kr/180 kr plus moms per person.

För att avdrag för repräsentation ska kunna godkännas bör du kunna styrka kostnaderna med kvitto, då sådant sedvanemässigt erhålls samt i övrigt genom fortlöpande förda anteckningar. Du bör även föra noggranna anteckningar över vilka personer och företag, som du utövat repräsentationen mot.

Facklitteratur

Utgift för facklitteratur får du dra av om litteraturen varit nödvändig för tjänstens fullgörande.

Arbetsrum

Beträffande avdrag för arbetsrum i bostaden har rättspraxis en ytterst restriktiv hållning. En första förutsättning för att du ska få avdrag är att arbetsgivaren inte håller dig med arbetsrum.

Den omständigheten att du utför arbete i hemmet är inte skäl nog för avdrag, även om hemarbetet medför ett visst intrång eller andra olägenheter i din bostad.

För att du ska få avdrag krävs också att arbetsrummet är avskilt på ett sådant sätt att det inte ingår i bostaden eller att det blivit inrett på ett sådant sätt att det inte längre kan användas för bostadsändamål, dvs. rummet har fått en karaktär av arbetslokal. Du kan då få avdrag med belopp som motsvaras av de faktiska merutgifterna i form av elektrisk ström, uppvärmning, städning etc. Avdrag för intrång i bostaden godtas inte. För arbetsrum i hyreslägenhet kan även viss del av hyran vara avdragsgill.

Utbildning vid personalavveckling

Om du varit eller riskerar att bli *arbetslös* p.g.a. att arbetsgivaren har vidtagit åtgärder för att *avveckla eller omplacera* personal, är sådan *utbildning eller annan åtgärd* som arbetsgivaren bekostar skattefri. Utbildningen eller åtgärden ska vara av *väsentlig betydelse* för att du ska kunna fortsätta att arbeta. Arbetsgivaren kan ha betalat t.ex. kurskostnader, terminsavgifter, litteraturkostnader och arvoden till föredragshållare och konsulter. Se vidare RSV:s information om vissa förmåner (RSV M 2001:31).

Om du har fått en skattefri förmån av utbildning eller annan åtgärd, ska du göra *avdrag för resor* mellan bostaden och utbildningsplatsen enligt samma regler som gäller för resor mellan bostad och arbetsplats, se sidan 24. Om utbildningen ägt rum utanför din vanliga verksamhetsort och du har övernattnat på utbildningsorten, har du under vissa omständigheter rätt till avdrag för *hemresor och ökade levnadskostnader*. En förutsättning är att du fått ersättning för såväl resorna som de ökade kostnaderna. Om så är fallet ska du göra avdrag för hemresor och ökade levnadskostnader enligt reglerna för tillfälligt arbete, se sidan 27.

Avdraget för ökade levnadskostnader får inte överstiga de schablonbelopp som gäller vid tillfälligt arbete. Avdrag medges i högst ett år efter uppsägningstidens utgång.

Vårdkostnader

Ersättning för *vård i familjehem* utbetalas i regel i form av en arvodesdel och en omkostnadsdel. Omkostnadsersättningen är skattepliktig intäkt av tjänst. De utgifter som betalas med omkostnadsersättningen ska dras av som kostnader för tjänsten eller uppdraget, dock endast till den del de sammanlagda kostnaderna för tjänsten överstiger 1 000 kr.

Svenska Kommunförbundet har fastställt särskilda rekommendationer angående den ekonomiska ersättningen inom familjehemsvården. Du har rätt till avdrag med belopp motsvarande erhållen omkostnadsersättning, dock högst med nedan angivna belopp, om du inte kan visa att utgifterna på grund av särskilda

förhållanden varit högre. Beloppen avser omkostnaderna för en person per år.

Kommunförbundets rekommendationer:

Åldersgrupp	Belopp
0–12 år	56 850 kr
13–17 år	64 430 kr
vuxna	64 430 kr

Även Landstingsförbundet fastställde tidigare liknande rekommendationer. Landstingens verksamhet med familjehemsvård har nu successivt övergått i kommunal regi. Det innebär att det numera är Kommunförbundets rekommendationer som är tillämpliga.

Om du kan visa att kostnaderna p.g.a. särskilda förhållanden varit högre, ska du göra avdrag med de faktiska kostnaderna.

Du får däremot inget avdrag för *vård av eget barn*. Detta gäller även om statligt vårdbidrag uppburits.

Till *dagbarnvårdare i familjedaghem* utgår, förutom lön, omkostnadsersättning för att täcka kostnaderna för mathållning, slitage av möbler och övrig inredning samt smärre förbrukningsartiklar. Rekommendationer och anvisningar angående kostnadsersättningen utges av Kommunförbundet. Omkostnadsersättningen är skattepliktig intäkt av tjänst. Avdrag ska göras för de utgifter som betalas med ersättningen.

RSV har lämnat allmänna råd om avdrag för kostnader för dagbarnvård i familjedaghem när kostnadsersättning har betalats ut (RSV 2001:53). Enligt rekommendationerna ”bör avdrag medges med belopp motsvarande erhållen omkostnadsersättning”, dock högst med nedan angivna schablonbelopp, om den skattskyldige inte kan visa att de totala kostnaderna p.g.a. särskilda förhållanden varit högre.

- För hel dag (mer än fem timmar) 46:00 kr per barn och dag
- För halv dag (fem timmar eller mindre) 23:00 kr per barn och dag
- Per timme och barn 5:10 kr.

Om du kan visa att de totala utgifterna på grund av särskilda förhållanden varit högre, har du rätt till avdrag för de faktiska utgifterna.

För övriga vårdformer som till exempel *kontrakterade familjehem, kontaktpersoner/familjer, feriehem, övervakare inom kriminalvården m.fl.* är huvudregeln att avdrag ska göras med visade faktiska utgifter. Har kostnadsersättning betalats ut enligt centralt fastställda rekommendationer har du i regel rätt att göra avdrag med motsvarande belopp. Du kan då i princip få avdrag med högre belopp endast om du kan visa att ersättningen på grund av särskilda förhållanden inte räckt till för att täcka utgifterna.

Idrottskostnader

På sidan 14 har de allmänna råden för beskattning av idrottsutövares inkomster beskrivits. Dessa allmänna råd innehåller också bestämmelser om avdrag för *kostnader i idrottsverksamheten*.

Från summan av de skattepliktiga inkomsterna av den idrottsliga verksamheten ska de utgifter för att förvärva och bibehålla inkomsterna dras av som kostnad, dock i regel inte med högre belopp än vad som motsvaras av summan av de sammanlagda inkomsterna av verksamheten under året. Avdrag för underskott godtas i regel inte.

Avdrag får göras enligt följande:

- a) för resor i samband med träning på ordinarie träningsplats ("tjänsteställe") och tävlingar på hemmaplan enligt de regler som gäller för avdrag mellan bostad och arbetsplats (se sidan 24). Idrottsdomare anses normalt ha sitt tjänsteställe på platsen för den match/tävling där de ska döma (spelplatsen). Resorna till dessa spelplatser är att betrakta som inställelseresor (se sidan 25) och inte som tjänsteresor. Det är inte fråga om resa mellan bostaden och arbetsplatsen när det gäller att döma *en match*. Om en idrottsdomare är anlitad för att döma *två (eller flera) matcher* gäller följande när det är fråga om ett uppdrag. Resan till den första matchen är en inställelseresa, resan från den första matchen är en resa mellan bostaden och arbetsplatsen, resan till den andra matchen är likaså en resa mellan bostaden och arbetsplatsen och slutligen resan från den sista matchen (uppdraget är slutfört) är en inställelseresa.
- b) för resor i tjänsten, till exempel i samband med matcher och tävlingar på bortaplan, i princip med den faktiska kostnaden för dessa resor. Avdrag för resor med egen bil i tjänsten medges dock endast med 16 kr per mil. För resor i tjänsten med förmånsbil medges avdrag för kostnad för dieselolja med 6 kr per mil och för annat drivmedel med 9 kr per mil, under förutsättning att du själv betalat kostnaden för drivmedel för tjänsteresan
- c) om idrottsutövaren fått ersättning för ökade utgifter för måltider och småutgifter (dagtraktamente) för en resa i tjänsten ska avdrag göras med fastställda schablonbelopp. Om idrottsutövaren inte fått ersättning men gör sannolikt att han haft ökade utgifter för kost och småutgifter ska på motsvarande sätt avdrag göras med fastställda schablonbelopp. Visar idrottsutövaren att utgiftsökningen varit större än fastställda schablonbelopp ska i stället ett belopp motsvarande faktiska utgiftsökningen dras av.

Utgift för logi ska dras av. Kan idrottsutövaren inte visa vilken utgift han haft, ska ett halvt schablonbelopp per natt dras av.

Avdrag för ökade levnadskostnader förutsätter att resan varit förenad med övernattnings utanför den

vanliga verksamhetsorten. Med den vanliga verksamhetsorten avses ett område inom ett avstånd av 50 km närmaste färdväg från den skattskyldiges tjänsteställe respektive från bostaden. Det krävs också att idrottsutövaren själv svarat för de kostnader som traktamentet varit avsett att täcka. I annat fall är ersättningen att anse som jämförlig med kontant lön. Avdrag får dock inte göras, om sådan kostnadsersättning utbetalats som inte behöver redovisas i deklarationen (se "Traktamentsersättning", sidan 17).

- d) för kostnader för inköp av idrottsredskap eller annan specialutrustning, i regel med belopp motsvarande anskaffningskostnaden. Avdrag med annat belopp kan komma ifråga om utrustningen även har karaktär av personlig levnadskostnad, eller om den inte enbart kan utnyttjas för den idrottsliga verksamheten. I så fall ska en skälig del av utrustningens anskaffningskostnad dras av.

För dyrbarare utrustning kan i stället förslitningsavdrag komma i fråga.

Som alternativ till avdrag enligt punkten d), kan avdrag i stället medges med ett schablonbelopp, även om du inte kan lämna uppgifter om enskilda utgiftsposter. En förutsättning är dock att du själv svarat för huvuddelen av utgifterna för den idrottsliga verksamheten. I så fall får utgifterna schablonmässigt beräknas till belopp som motsvarar bruttoersättningen, dock högst 3 000 kr.

Observera att bl.a. sådana utgifter som avses i punkten d), är avdragsgilla bara till den del de tillsammans med övriga utgifter i ruta 06 i deklarationsblanketten överstiger 1 000 kr.

Med bruttoersättning avses samtliga ersättningar i samband med den idrottsliga verksamheten inklusive olika slag av skattepliktiga förmåner men exklusive avdragsgilla traktaments- och resekostnadsersättningar vid tjänsteresa.

Schablonavdraget är inte avsett att täcka utgifter för resor till och från träning och tävlingar på den vanliga tjänstgöringsorten (resor mellan bostad och arbetsplats). Underskott får inte uppkomma vid tillämpning av schablonavdraget.

Schablonavdraget gäller i regel inte idrottsutövare vars inkomster från föreningar m.m. närmast kan jämföras med anställningsinkomster. I dessa fall torde föreningarna vanligen svara för kostnaderna.

Diverse kostnader

Utgifter för skyddskläder och skyddsutrustning samt för verktyg, instrument och dylikt är avdragsgilla.

Avdragsrätt föreligger också för mättnings- och granskningsavgifter under inkomst av tjänst.

Allmänna avdrag

Pensionssparande m.m.

Från summan av överskotten i inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet får du under vissa förutsättningar göra avdrag för premier för pensionsförsäkringar, inbetalningar på pensionssparkonto, periodiskt understöd och sociala avgifter. Om du inte varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige under hela inkomståret 2002 får du avdrag endast för de belopp som avser tid i Sverige. Allmänt avdrag kan medges för underskott av nystartad aktiv näringsverksamhet och för underskott som avser konstnärlig verksamhet o. d. Som huvudregel gäller dock att underskott av näringsverksamhet förs över till nästa år, dvs. att allmänt avdrag för underskott inte medges. Se broschyren "Skatteregler för enskilda näringsidkare" (RSV 295). Underskott av tjänst, om sådant skulle uppkomma, förs över till nästa år.

Pensionssparavdrag

Du kan pensionsspara i två former – pensionsförsäkring och pensionssparkonto – och få avdrag för försäkringspremierna respektive inbetalningarna på kontot (pensionssparavdrag). Avdragsrätten förutsätter att du själv äger försäkringen respektive pensionssparkontot. Har du inkomst av tjänst medges allmänt avdrag. Har du inkomst av aktiv näringsverksamhet får du avdrag som kostnad i den verksamheten. Allmänt avdrag förutsätter att beloppet i fråga inte får dras av i näringsverksamhet. Det avdrag som enligt nedan beräknas till ett halvt prisbasbelopp får dock dras av som allmänt avdrag även av den som både har inkomst av näringsverksamhet och inkomst av tjänst.

Med pensionssparavdrag avses i det följande både pensionsförsäkringspremie och inbetalning på pensionssparkonto. Om du har både försäkring och konto avses ditt sammanlagda sparande, premie och kontoinbetalning.

Pensionssparavdraget får inte överstiga summan av följande inkomster för inkomståret 2002 eller för inkomståret 2001 om inkomsterna var högre då:

- överskott i inkomstlaget tjänst, utom vissa inkomster för delägare i fåmansföretag
- överskott av aktiv näringsverksamhet före vissa avdrag.

Avdragsrätten för näringsidkare och för personer som har både näringsverksamhet och tjänsteinkomst behandlas utförligare i "Skatteregler för enskilda näringsidkare" (RSV 295). I korthet gäller följande.

Näringsidkare har rätt till avdrag med ett halvt prisbasbelopp (18 950 kr för inkomstår 2002) samt dessutom med 35 % av näringsinkomsten (aktiv), beräknad före avdrag för pensionssparande, före avdrag för särskild löneskatt på sådant sparande och före avsättning för egenavgifter o.d. Avdraget får bli högst 10 1/2 prisbasbelopp. Avdraget medges vid beräkning av resultatet av näringsverksamheten.

Har du både inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet har du också rätt till avdrag med ett halvt prisbasbelopp (observera inte två halva prisbasbelopp), som allmänt avdrag eller i näringsverksamheten. I övrigt gäller att avdrag i första hand tillgodoförs vid beräkning av resultatet av näringsverksamheten.

Om du uteslutande har inkomst av tjänst får du avdrag med ett halvt prisbasbelopp (18 950 kr för inkomstår 2002) och dessutom 5 % av den del av tjänsteinkomsten som överstiger 379 000 kr (10 prisbasbelopp) men inte 758 000 kr (20 prisbasbelopp).

Avdraget beräknas i sin helhet med ledning av antingen 2002 års inkomst eller 2001 års inkomst.

Exempel

En person har ett överskott i inkomstlaget tjänst på 500 000 kr. Det högsta tillåtna avdraget blir då ett halvt prisbasbelopp, 18 950 kr, ökat med 5 % (500 000 – 379 000) eller 6 050 kr, tillsammans 25 000 kr.

Avdraget kan således högst bli 37 900 kr (1 prisbasbelopp) – vid en tjänsteinkomst på 758 000 kr eller mer. Denna beräkning förutsätter att du har pensionsrätt i anställning. Saknar du helt sådan pensionsrätt – dvs. har rätt endast till allmän pension enligt lag – får du göra avdrag med högre belopp.

Om du har inkomst av anställning och helt saknar pensionsrätt i anställning kan du få göra avdrag med ett halvt prisbasbelopp (18 950 kr) samt dessutom 35 % av inkomsten, dock med högst 10 1/2 prisbasbelopp.

Har du betalat mer än du enligt ovanstående regler kan få avdrag för, kan du få avdrag för överskjutande belopp vid 2004 års taxering. Det medges dock endast till den del det tillsammans med ditt pensionssparande under år 2003 ryms inom det då högsta tillåtna avdraget. Om du inte kan få avdrag nu för hela ditt pensionssparande inkomståret 2002 kan du minska ditt pensionssparande under inkomståret 2003 för att skapa utrymme för det belopp du inte kunde dra av.

Om du under 2001 betalade mer än det avdragsutrymme som fanns vid 2002 års taxering kan det överskjutande beloppet dras av vid 2003 års taxering. Förutsättningen härför är att avdragsutrymme finns, i näringsverksamhet eller som allmänt avdrag, sedan 2002 års pensionssparande dragits av.

Allmänt avdrag för pensionssparande får inte medföra underskott vid taxeringen. Om du inte kan utnyttja det avdragsgilla beloppet av den anledningen, får du göra allmänt avdrag under något eller några av de närmaste sex åren. Inte heller då får avdraget medföra underskott vid taxeringen, men i övrigt minskas inte möjligheten till avdrag för pensionssparande det år avdraget görs.

Skattemyndigheten kan efter ansökan medge att avdrag i vissa fall får tillgodoräknas med högre belopp än vad som angetts ovan.

Huvudregeln är att pensionsförsäkringar ska tecknas i försäkringsverksamhet i Sverige, om du ska ha avdragsrätt för premien.

Försäkringar som tecknats utomlands år 1997 eller senare anses också som pensionsförsäkringar i vissa fall om de huvudsakligen avser ålders-, sjuk- eller efterlevandepension. Detta gäller om den försäkrade var bosatt utomlands när försäkringen tecknades och där medgavs avdrag eller motsvarande vid beskattningen. Detta gäller också om arbetsgivare betalat premier för försäkringen under den försäkrades förvärsarbete (huvudsaklig verksamhet) eller bosättning utomlands och denna betalning inte räknas som inkomst vid beskattningen i det landet.

Försäkringar som tecknats utomlands före år 1997 anses som pensionsförsäkringar vid 1998 och senare års taxeringar om den skattskyldige begär detta och försäkringarna uppfyller de villkor som beskrivs i stycket ovan. Utländsk försäkring som en gång ansetts som pensionsförsäkring kan inte återgå till att vara kapitalförsäkring.

Skattemyndigheten kan också efter ansökan och under vissa förutsättningar i skattehänseende jämställa utländsk försäkring med svensk pensionsförsäkring. Pensionsparavtal om sparande på pensionssparkonto kan du träffa endast med svenskt pensionssparinstitut. Någon dispensmöjlighet för pensionssparkonto hos utländskt sparinstitut finns inte.

För pensionsförsäkringspremie och inbetalning på pensionssparkonto gäller att du måste ha betalat före årsskiftet 2002/2003 om avdrag ska medges för inkomstår 2002 (2003 års taxering). Pensionsförsäkringspremie räknas till inkomstår 2002, om ansökan kommit in till försäkringsbolaget senast den 31 december 2002, premien betalats senast denna dag och försäkringen sedan beviljas.

Periodiskt understöd

Du får normalt inte avdrag för periodiska understöd (undantag, se nedan).

Avdrag medges aldrig för periodiskt understöd till person som tillhör samma hushåll som givaren. Avdrag medges inte heller för understöd till person under 18 år eller till person som inte avslutat sin utbildning, om inte understödet utgjort skadestånd.

Du kan få avdrag för utbetalda belopp i följande fall:

- Då understödet avser fastställt underhållsbidrag till make eller tidigare make.
- Då understödet betalats till tidigare anställd.
- Då understödet utgör skadestånd. Vid personskada medges avdrag endast med belopp som för mottagaren utgör ersättning för förlorat skattepliktig inkomst eller för förlorat underhåll.
- Då understödet utgör livränta eller liknande ersättning vid köp, byte eller jämförliga förvärv av egendom, om förvärvet har skett före den 1 juli 1984.
- Då understödet betalats på grund av föreskrift i testamente.
- Då understödet betalats av juridisk person. Utbetalningen får inte avse ersättning vid köp, byte eller jämförligt förvärv av egendom som skett den 1 juli 1984 eller senare.
- Då understödet betalats på grund av bindande förpliktelse, som uppkommit före den 9 november 1973.

Socialavgifter

Avdrag för debiterade egenavgifter (egenavgifter enligt socialavgiftslagen, särskild löneskatt och allmän löneavgift) som avser inkomster i inkomstlagen näringsverksamhet eller tjänst, medges i det inkomstslag som avgiften hänför sig till. Om avdrag inte kan ske i något av inkomstlagen medges allmänt avdrag.

Du får inte avdrag för avgifter som är att betrakta som levnadskostnader, till exempel arbetsgivaravgifter för städhjälp.

Allmänt avdrag får göras för socialförsäkringsavgifter på grund av utfört arbete som har påförts i annat land enligt EU:s regler om social trygghet eller den nordiska konventionen om social trygghet. En förutsättning för avdrag är att den avgiftsgrundande inkomsten beskattas i Sverige. Skattemyndigheten kan lämna närmare uppgifter om detta.

Kapital

Skattemässiga termer

Reglerna om inkomstbeskattning är numera samlade i en enda lag, inkomstskattelagen. Den nya lagen har inneburit att vissa termer har ändrats eller förtydligats.

Nettoresultatet vid avyttring av tillgång kallades tidigare för realisationsvinst och realisationsförlust. Dessa termer har ersatts med kapitalvinst och kapitalförlust.

Vid beräkning av kapitalvinst/-förlust ska avdrag göras för de utgifter man har haft för att anskaffa (anskaffningsutgift) och förbättra (förbättringsutgift) den avyttrade tillgången. Beräkningen av avdraget kan bestå av flera poster och korrigeringar. Slutsumman som ska dras mot försäljningsintäkten, kallas för omkostnadsbeloppet.

Termen delägarrätt har införts som en samlingsbe-teckning för aktier/andelar och andra aktierelaterade tillgångar, såsom teckningsrätt, delrätt, andel i värdepappersfond, andel i ekonomisk förening, m.m. Bestämmelserna om delägarrätt ska även tillämpas på vinstandelsbevis, konvertibelt skuldebrev, option och termin avseende aktie, annan liknande tillgång, t.ex. aktieindexobligation.

Vad räknas till inkomst av kapital?

Som inkomst av kapital räknas löpande avkastning, vinster och annan inkomst av egendom som inte ska räknas till näringsverksamhet. Inkomst av kapital kan exempelvis vara:

- ränta på bankmedel, obligationer och andra fordringar
- utdelning på aktier och andelar
- utbetalning till aktieägare vid likvidation eller fusion av bolag
- ersättning vid uthyrning av privatbostad
- statligt räntebidrag för bostad
- kapitalvinst vid avyttring av fastighet, bostadsrätt, aktier, andelar, fordringar, optioner och terminer och övriga tillgångar
- valutakursvinst på fordringar och skulder i utländsk valuta
- vinst som frivilligt skattas av då egendom byter karaktär och övergår från att vid avyttring beskattas i kapital till att beskattas i näringsverksamhet.

Principer för beskattningen

För att beräkna inkomst av kapital ska först alla skattepliktiga inkomster summeras. Inkomsterna minskas sedan med de avdragsgilla utgifterna. Den inkomst som återstår efter eventuella avdrag beskattas med en separat statlig skatt på 30 %, oavsett vilka andra inkomster man har haft. Kapitalförluster får vanligtvis dras av med 70 %. Kapitalförluster på privatbostäder får endast dras av med 50 %.

Om utgifterna överstiger inkomsterna och ett underskott uppstår, beräknar man en skattereduktion. Skattereduktionen är 30 % av ett underskott på högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr blir reduktionen 30 000 kr för 100 000 kr och 21 % av beloppet över 100 000 kr. Skattereduktion kan endast ske mot kommunal och statlig inkomstskatt samt fastighetsskatt. Se vidare "Skatteuträkningsbroschyren" (RSV 425).

Om skattereduktion på grund av underskott i kapital inte kan utnyttjas, kan den inte sparas till ett senare år.

Redovisningen av årliga inkomster och utgifter sker enligt kontantprincipen. Ränta och utdelning ska alltså beskattas för det år då de kan disponeras, vilket innebär att beloppet har utbetalats eller har kunnat utbetalats. Avdragsrätten uppkommer på motsvarande sätt den dag då ränteutgifterna betalats. De inkomster som blev tillgängliga under 2002, ska alltså tas upp i årets deklaration. Om du har haft medel i bank på sådan räkning att räntan gottskrivits per den 31 december 2002, ska denna ränta tas upp som inkomst i deklarationen.

Redovisning av kapitalvinst eller kapitalförlust ska göras för det år då egendomen har avyttrats. Detta gäller oavsett om du har fått någon del av betalningen under året eller att tillträde ska först under senare år.

Deklarationsblanketter

Information om inkomstdeklarationen lämnas på sidan 6.

Kapitalvinster och kapitalförluster m.m. redovisas på följande blanketter:

- **K1:** Samlingsblankett se nedan
- **K3:** Uthyrning m.m. av småhus, bostadsrätt och hyresrätt som är privatbostad
- **K4:** Avyttring av delägarrätter, fordringsrätter och liknande

- **K4B:** Andelsbyte – Uppskov
- **K4C:** Uppskov Kapitalvinst, Kvalificerade andelar
- **K5:** Avyttring av privatbostadsfastighet
- **K6:** Avyttring av bostadsrätt
- **K7:** Avyttring av näringsfastighet
- **K8:** Avyttring av övriga tillgångar
- **K9:** Utländsk valuta
- **K10:** Uppgifter från delägare m.fl. i fåmansföretag
- **K11:** Standardiserade köp-/säljoptioner med löptid på högst 1 år

- **K12:** Uppgifter för beräkning av skattefri utdelning
- **K15A:** Avyttring av andel i handelsbolag
- **K15B:** Avyttring av andel i handelsbolag
- **RSV 2252:** Uppskovsavdrag vid byte av bostad

Blankett K1 används för att sammanställa de kapitalvinster och kapitalförluster som har framräknats på övriga blanketter. Den sammanlagda kapitalvinsten eller kapitalförlusten förs in på huvudblanketten. Av blanketterna framgår vilka kvittningsmöjligheter som finns.

Ränteinkomster, utdelningar m.m.

Räntor

Under inkomst av kapital i deklARATIONEN redovisas de ränteinkomster som du fått under året. Ränta på konto i bank och liknande institut, där räntan gottskrivas insättaren den 31 december, anses tillgänglig samma dag och tas därför upp i deklARATIONEN för 2002. Ränta på obligationer ska beskattas för det år då räntan blivit tillgänglig för lyftning, dvs. kunnat disponeras. På samma sätt beskattas ränta på riksobligationer, kapitalmarknadsreverser, konvertibla skuldebrev, vinstandelsbevis m.fl. lån.

All ränta på skattesparkonto och allemanssparkonto tas upp som inkomst av kapital.

Såväl vanlig ränta som bonusränta på konto för ungdomsbosparande tas upp som inkomst av kapital.

Räntekompensation

Om en obligation, räntefond eller annat skuldebrev sålts och köparen under 2002 har betalat säljaren för upplupen men ännu inte förfallen ränta, s.k. räntekompensation, ska säljaren ta upp detta belopp som en ränteinkomst. När räntan sedermera utbetalas ska köparen beskattas för hela räntebeloppet samtidigt som han får göra avdrag för det belopp som han betalat i räntekompensation. Detsamma gäller om endast rätten till ränta förvärvats. Har köparen i sin tur, innan räntan förfallit till betalning, sålt skuldebrevet tillsammans med rätten till räntan, medges avdrag för betald räntekompensation för det år då ersättningen tas upp till beskattning.

Diskonteringspapper

Nollkupongsobligationer, bankcertifikat och statskuldväxlar är exempel på diskonteringspapper.

Gemensamt för denna typ av värdepapper är att det inte utbetalas någon ränta under löptiden. Räntan är i stället inräknad i obligationens nominella belopp, vilken utbetalas vid inlösen av obligationen. Skillnaden mellan utbetalt belopp vid inlösen och det belopp som du betalt för obligationen, är således en ränteinkomst. Både försäljning och inlösen ska dock redovisas på blankett K4 sidan 4.

Statligt räntebidrag

Statligt räntebidrag för bostad ska beskattas som ränta.

Egendomsivränta

Särskilda regler gäller i fråga om egendomsivräntor som har avtalats fr.o.m. den 1 juli 1984 (se "Övriga skattepliktiga livräntor", sidan 20). En del av den årliga ersättningen ska i vissa fall tas upp som ränteinkomst. Närmare upplysningar kan lämnas av skattekontoret.

Skattefria räntor

Ränta på restituerade skatte- eller avgiftsbelopp som avser tiden efter den 1 januari 1987 samt ränteinkomst på överskott på skattekonto är skattefria.

Delägare i samfällighet

Delägare i en icke skattskyldig samfällighet, ska i den egna deklARATIONEN, ta upp sin andel av samfällighetens kapitalinkomst till den del den överstiger 300 kr.

Utdelningar

Skattepliktig utdelning

Utdelning på aktier, andelar i värdepappersfonder och ekonomiska föreningar tas upp till beskattning i kapital.

Då medel utskiftas i samband med att ideella eller ekonomiska föreningar upplöses, sker beskattning såsom för utdelning.

Utdelning och vinst vid försäljning av aktier i fåmansföretag ska i vissa fall tas upp som inkomst av tjänst, se broschyren ”Skatteregler för delägare i fåmansföretag” (RSV 292).

Utdelning är vanligtvis ett visst kontantbelopp per aktie, men kan också vara annat än kontanta pengar, t.ex. andra värdepapper. Utdelning i form av värdehandling tas upp till det marknadsvärde som gällde vid den tidpunkt då den erhöles. Ett vanligt fall är att aktier i dotterföretag delas ut till aktieägarna, vilket ibland kallas för en avknoppning. Under vissa förutsättningar är en sådan utdelning av aktier skattefri (Lex ASEA). Om utdelningen är skattefri ska i stället en viss del av omkostnadsbeloppet för aktierna i moderbolaget överföras som anskaffningsutgift för de utdelade aktierna.

Hela utdelningen utgör skattepliktig inkomst oavsett hur länge du har ägt aktien. Den som förvärvade aktien endast några dagar innan utdelningen, ska alltså ta upp hela utdelningen som inkomst.

För utdelning på aktie som registrerats hos VPC AB gäller: Den som på den s.k. avstämningsdagen var antecknad hos VPC som utdelningsberättigad, ska ta upp utdelningen till beskattning.

I fråga om utdelning på aktier i bolag som inte är anslutna till VPC gäller, att den som innehar utdelningskupong är berättigad att lyfta utdelningen. Sådan innehavare av kupong ska ta upp utdelningen till beskattning när utdelningen blivit tillgänglig för lyftning vilket normalt är på bolagsstämmodagen.

Inköpsrätter

Ett bolag kan ge sina delägare rätt att köpa eller teckna aktier i ett annat bolag, till exempel ett dotterbolag, till ett pris som understiger aktiernas marknadsvärde. Om aktieägaren utnyttjat denna rätt, utdelningsbeskattas han för ett belopp som motsvarar skillnaden mellan aktiernas marknadsvärde och köpesumman. Om en inköpsrätt sålts, ska det belopp som erhållits vid försäljningen, efter avdrag för försäljningskostnader, tas upp som utdelning.

Ett bolag kan även utfärda köpoptioner, som innebär att aktieägarna har en rätt att köpa aktier i ett annat bolag till ett förmånligt pris. Sådana köpoptioner ska beskattas som utdelning oavsett om de säljs eller utnyttjas.

Teckningsrätter m.m.

Om man utnyttjar teckningsrätter eller delrätter som erhållits vid ny- eller fondemission för att förvärva

aktier i det egna bolaget, sker ingen beskattning. Försäljning av sådana teckningsrätter och delrätter beskattas enligt de för aktier gällande kapitalvinstreglerna, se sidan 43.

Någon beskattning sker inte heller vid utnyttjande av en företrädesrätt att teckna ett vinstandelslån, om man har fått rätten på grund av sitt innehav av andelar i det låntagande företaget.

Värdepappersfonder

Utdelning på andelar i värdepappersfonder, beskattas på samma sätt som utdelning på aktier. Detta gäller utdelning från aktiefonder, aktiesparfonder (gamla skattesparandet), blandfonder och räntefonder.

Utländska aktier

En person som är bosatt i Sverige, är skattskyldig här för utdelning på utländska aktier eller särskilda depåbevis (SDB). Utdelningen redovisas till sitt bruttobelopp, dvs. före avdrag för utländsk skatt. I allmänhet erläggs skatt på utdelningen i det land där det utdelande bolaget finns. Den skatten får sedan avräknas från svensk skatt.

Erlagd utländsk skatt på utdelning kan under vissa förutsättningar avräknas automatiskt. Om du har fått avräkning framgår detta av den preliminära skatteuträkningen som bifogas inkomstdeklarationen. Du behöver då inte göra någon begäran om avräkning i din inkomstdeklaration. Den automatiska avräkningen kan ske om du fått utdelning från aktier i ABB Ltd (Schweiz), AkzoNobel N.V. (Nederländerna), AstraZeneca PLC (Storbritannien), Autoliv Inc. (USA), AvestaPolarit Oyj Abp (Finland), Nokia Abp (Finland), Pharmacia Corporation (USA) eller Stora Enso Oyj (Finland). Avräkning görs enligt gällande skatteavtal.

Om du har fått utdelning och det har erlagts skatt från andra utländska bolag än de ovan nämnda görs inte någon maskinell avräkning. Ansökan om avräkning görs då i inkomstdeklarationen. Kvitto e.d. på erlagd utländsk skatt ska bifogas.

Ersättning för utdelning eller ränta

Vid överlåtelse av aktier, andelar i värdepappersfond m.m. kan en del av ersättningen avse kommande utdelning. Denna del ingår i kapitalvinstbeskattningen och beskattas inte som utdelning.

Utdelning från samfällighet

Utdelning från en juridisk person som förvaltar samfällighet är skattepliktig. Den redovisas som inkomst av kapital (om delägarfastigheten är en privatbostadsfastighet).

Lättnadsregler

En viss del av din utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade företag kan bli skattefria, dvs. det blir en lättnad av beskattningen. Lättnadsreglerna, som trädde ikraft den 1 januari 1997, har till syfte att ge en lättnad i den ekonomiska dubbelbeskattningen av små och medelstora företag och skapa bättre förutsättningar för expansion med eget kapital. Dessa regler avser alltså inte bara fåmansföretag och innebär att utdelning och kapitalvinst inom ett visst utrymme undantas från beskattning. Överskjutande belopp beskattas. Beräkningen av det skattefria utrymmet sker efter samma principer som gäller för beräkningen av normalavkastning på kvalificerade aktier.

Lättnadsreglerna innebär att en delägare, lättnadskvalificerad ägare, inte beskattas för utdelning på aktie, lättnadskvalificerad aktie, till den del utdelningen ryms inom ett lättnadsbelopp. Avyttras en lättnadskvalificerad aktie undantas ett belopp motsvarande kvarstående outnyttjat lättnadsutrymme från beskattning.

Enbart fysiska personer och dödsbon som är skattskyldiga i Sverige kan vara lättnadskvalificerade ägare. För att en aktie ska vara lättnadskvalificerad får inte aktiebolaget vara marknadsnoterat.

Mer information finns på blanketten K12 och i broschyren "Skatteregler för delägare i fåmansföretag" (RSV 292).

Andra löpande kapitalinkomster

Till inkomst av kapital hör även andra inkomster som kommer från egendom. Inkomsten redovisas i inkomstdeklarationen, ruta 50.

Lotterivinster

Vinster i utländska lotterier och på utländska premieobligationer är skattepliktiga om vinsten överstiger 100 kr. Avdrag får inte göras för inköp av lottsedlar eller för andra liknande insatser i lotteri.

Uthyrning av lös egendom

Om du till exempel hyrt ut din segelbåt eller husvagn, är hyran skattepliktig inkomst av kapital.

Handpenning m.m.

Handpenning som behållits då köpeavtal beträffande fast egendom hävts, utgör skattepliktig inkomst av kapital. Detsamma gäller ersättning som erhållits i samband med utlåning av aktier (blankningsaffär).

Skadestånd m.m.

Skadestånd som erhållits vid återgång av fastighetsöverlåtelse samt ersättning för att inte överklaga dom i expropriationsmål är skattepliktig inkomst av kapital. Detsamma gäller för ersättning vid överlåtelse av en s.k. fastighetsoption, dvs. rätt att köpa tillbaka en tidigare såld fastighet.

Uthyrning av privatbostad

Uthyrning av privatbostadsfastighet och privatbostadsrätt beskattas som inkomst av kapital. Även uthyrning av hyreslägenhet är skattepliktig. Det egna brukandet av bostaden föranleder inte någon inkomstbeskattning.

Om du har hyrt ut ett småhus eller en bostadsrätt som är privatbostad eller en bostad som du innehar med hyresrätt ska uthyrningsinkomsten deklarerars på blankett K3. Även försäljning av produkter från privatbostadsfastighet deklarerars på blankett K3.

Från hyresintäkter m.m. kan avdrag göras med 4 000 kr för varje privatbostad. Två makar som har hyrt ut en privatbostad som de äger gemensamt, får göra avdrag med 2 000 kr vardera. Dessutom kan följande avdrag från uthyrningsintäkter göras:

- Om du hyrt ut din privatbostadsfastighet: 20 % av hyran.

- Om du hyrt ut din bostadsrätt eller hyreslägenhet: Den avgift eller hyra som du själv erlagt och som avser det uthyrda.

Andra avdrag än de som nämnts här kan inte göras. Avdragen kan inte heller överstiga inkomsten.

Vid uthyrning av bostadsrätt får avdrag inte göras för den del av egen avgift som är kapitaltillskott till föreningen.

Om du har hyrt ut till egen eller närståendes arbetsgivare gäller inte avdragsreglerna enligt ovan. I stället kan du yrka ett skäligt avdrag för de merutgifter som du har haft på grund av uthyrningen.

Inkomst efter avdrag för du in under Kapital, ruta 51 på inkomstdeklarationen. Mer information finns på blankett K3 (RSV 2103).

Avdrag för ränteutgifter m.m.

Du kan få göra avdrag för skuldräntor även om du inte har haft några kapitalinkomster. Avdragsrätten förutsätter att du har varit bosatt i Sverige under inkomståret.

Alla ränteutgifter som inte dras av i Näringsverksamhet är i princip avdragsgilla i Kapital.

Avdrag får endast göras för ränta på egen skuld. Rätt till avdrag förutsätter att du har varit personligt betalningsansvarig för lånet, för den tid som räntan avser. Du får avdrag för ränteutgiften det år då du har betalat räntan (se dock under "Förskottsränta" nedan).

I vissa fall måste en fastighet (till exempel lantbruksenhet) vid inkomstbeskattningen delas upp i en privatbostadsfastighetsdel och en näringsfastighetsdel. Konsekvensen av en sådan uppdelning är att den del av skuldräntorna som avser privatbostadsfastighetsdelen (till exempel mangårdsbyggnad med tillhörande tomtmark) dras av i Kapital.

Statligt räntebidrag

Eftersom statligt räntebidrag för bostad numera är skattepliktigt får du göra avdrag för betald ränteutgift även till den del som täcks av räntebidraget. Om bidraget har återbetalats till staten får du dra av motsvarande belopp som ränta.

Ränta på studielån

Ränta på studielån inom ramen för studiemedelsystemet är inte avdragsgill. Den ränta som du har betalat på en privatfinansierad studieskuld är däremot avdragsgill.

Lån av arbetsgivare

Om en anställd har lånat pengar av sin arbetsgivare till en ränta som vid lånetillfället understeg marknadsräntan, ska han beskattas för denna förmån som inkomst av tjänst. Avdrag med belopp motsvarande ränteförmånen medges i Kapital som en ränteutgift. Se även sidan 13, "Ränteförmåner".

Förskottsränta

Avdrag för förskottsränta kan vid 2003 års taxering

endast göras för den del av räntan som betalats under 2002 och som avser tid längst t.o.m. 31 januari 2003. Den del av ränteutgiften som inte är avdragsgill vid 2003 års taxering, kan kommande år dras av med ett lika stort belopp för varje år under den återstående tid som förskottsbetalningen avser.

Räntekompensation

Avdrag för betald räntekompensation vid obligationsaffärer beskrivs på sidan 34.

Livränta

Om du har förvärvat egendom mot ersättning i form av livränta, som avtalats från och med den 1 juli 1984, ska i vissa fall en del av den årligen utbetalda livräntan anses som ränteutgift. Denna del får du dra av i Kapital (se "Övriga skattepliktiga livräntor", sidan 20).

Anståndsränta, respitränta och kvarskatteavgift

Anståndsränta och respitränta är avdragsgilla om rätetiden avser tid före den 1 januari 1993. Ränta som avser tiden därefter är inte avdragsgill. Kvarskatteavgift är aldrig avdragsgill.

Avbetalningsköp

Vid avbetalningsköp är räntan avdragsgill. Avbetalningstillägget och expeditjonskostnaden är däremot inte avdragsgilla.

Utgifter som behandlas som räntor

Som ränteutgifter behandlas även

- tomträttsavgäld
- utgift vid återbetalning av lån i förtid (räntekompensation).

Vid avdrag för sådan ränteutgift som kontrolluppgift inte lämnats för, ska uppgift lämnas om skuldbeloppets storlek vid inkomstårets slut och om långgivarens namn. Är långgivaren privatperson, ska också uppgift lämnas om dennes personnummer eller adress.

Avdrag för förvaltningsutgifter

Exempel på förvaltningsutgifter är aviseringsavgift, avgift eller depåavgift till banks notariatavdelning för förvaltning av förmögenhetstillgångar, utgifter för inkassering av räntefordringar och andra exekutiva åtgärder mot gäldenär, telefon, porto och andra kontorskostnader i samband med förvaltning av värdepapper m.m. samt förmyndararvoden till den del de avser kapitalförvaltning. Handlar du mycket med aktier m.m. så kan även andra utgifter för t.ex. fack-tidskrifter och prenumerationer på databaserad börs-information vara avdragsgilla under förutsättning att de är utpräglade inriktade på placeringsrådgivning eller liknande. Även utgift för datorprogram som endast kan användas för värdepappershantering kan vara en avdragsgill förvaltningsutgift. Däremot anses normalt utgifter för själva datorn och liknande inventarier vara en ej avdragsgill personlig levnadskostnad.

Såsom avdragsgill förvaltningsutgift anses däremot inte bouppteckningskostnad eller andra omkostnader i samband med boutredningar. Inte heller utgift för att upprätta deklaration är avdragsgill. Kostnad för bankfack är inte avdragsgill om det används enbart till förvaring av fotografier, privata brev o.d. Avbetalningsstillägg och expeditjonskostnad vid avbetalnings-

köp är inte avdragsgilla. Förvaltningskostnad i värdepappersfond är inte avdragsgill för andelsägaren, utan för fonden. Motsvarande gäller för förvaltningskostnad i pensions- och kapitalförsäkring. Avdrag för förvaltningsutgift medges endast för den delen av utgiften som överstiger 1 000 kr.

Omkostnader

Förutom för förvaltningsutgifter och räntor får avdrag göras för direkta utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster.

Avgift för bankgaranti är avdragsgill om garantiavgiften är en omkostnad för en intäkt. Bankgarantiavgift för lån, som gäller privatbostad, är därför inte avdragsgill.

Transaktionskostnader t.ex. stämpelskatt, courtage och liknande provision till fondmäklare eller bank vid köp och försäljning av värdepapper är däremot inte avdragsgilla. I stället får de beaktas vid kapitalvinstberäkningen. Beträffande utgifter i samband med uthyrning av privatbostadsfastighet se sidan 36.

Kapitalvinst/Kapitalförlust

Aktier

Blankett K4

Information om hur du fyller i blanketten K4 finns i broschyren "Försäljning av aktier" (RSV 332).

Allmänt om kapitalvinster på aktier

Alla kapitalvinster vid avyttring av aktier och aktie-relaterade värdepapper ska i princip beskattas. Det saknar betydelse om avyttringen avser svensk eller utländsk aktie eller om det är depåbevis (SDB) för utländsk aktie. Benefika transaktioner undantas däremot från inkomstbeskattning. Med benefik transaktion menas att tillgångar överläts som gåva, genom arv, bodelning eller liknande.

I vissa fall sker ingen beskattning vid avyttring, utan den uppskjuts till en senare tidpunkt. Så är förhållandet vid somliga byten när man får aktier i utbyte mot andra aktier.

Vid beräkning av kapitalvinsten/-förlusten tar man som intäkt upp den ersättning man erhållit efter avdrag för courtage och andra försäljningskostnader. Avdrag medges för de kostnader man haft när man förvärvade aktien. Här till kommer kostnader för att delta i nyemissioner. Hänsyn ska också tas till andra emissioner, aktieuppdelningar samt sammanslagningar.

Har man erhållit en aktie genom benefik transaktion (se ovan) övertar man överlåtarens omkostnadsbelopp. Detsamma gäller s.k. uppskovsbelopp när man erhållit aktier och tidigare ägare erhållit uppskov med beskattning av kapitalvinsten vid byte.

Skattskyldighet för kapitalvinst inträder då avyttring sker oavsett om någon del av ersättningen har erhållits eller ej. Avgörande är datum för kontrakt, fondnota eller liknande. Vid byte anses avyttring föreligga vid den tidpunkt när det föreligger ett för båda parter bindande avtal om överlåtelse. Vid byte av tillgångar är avyttringspriset detsamma som marknadsvärdet av den erhållna tillgången.

Om försäljningsprisets storlek är beroende av en viss framtida händelse och därför inte är känd vid avyttringstidpunkten, sker beskattning för det år då försäljningspriset fastställs. I sådana fall tillämpas de beskattningsregler som gällde för avyttringsåret. Detsamma gäller för tilläggsköpeskillning.

Vid tvångsinlösen av aktier anses dessa avyttrade vid förhandstillträdet, men beskattning sker först när köpeskillningens storlek blivit känd, dvs. i allmänhet i samband med att man får pengarna.

Alla kapitalvinster beskattas fullt ut, medan kapitalförluster vanligtvis får dras av med 70 %. Beträffande kapitalförluster, se sidan 49.

Delvis gåva

Om aktien säljs till underpris t.ex. till närstående, utgör transaktionen delvis gåva. Detta kallas blandat fång. Det får till följd att en kapitalvinstberäkning ska göras av givaren och han får då tillgodogöra sig endast en del av omkostnadsbeloppet, dvs. den del som räknas till försäljningen.

Exempel

Antag att omkostnadsbeloppet för en persons aktier är 400 kr. Aktierna avyttras för 150 kr till närstående och marknadsvärdet är vid denna tidpunkt 250 kr. Av omkostnadsbeloppet belöper 150/250 på denna försäljning, dvs. 240 kr.

Den avdragsgilla förlusten uppgår således till 90 kr (240 – 150). Återstående omkostnadsbelopp på 160 kr övergår till gåvotagaren/köparen.

Avyttring

Med avyttring menas försäljning, byte eller liknande överlåtelse av aktie eller andra tillgångar. Med liknande överlåtelse menas bl.a. inlösen av aktie. Med avyttring jämställs också att tiden för utnyttjande av en option löpt ut utan att optionen kunnat utnyttjas, dvs. den har förfallit som värdelös vid optionstidens utgång.

Har teckningsrätt, konvertibel eller option utnyttjats för förvärv av aktie eller annat, anses inte detta såsom avyttring.

Avyttring ska dessutom anses föreligga i följande situationer:

- Vid *konkurs* anses svensk aktie avyttrad när det företag som gett ut aktien försatts i konkurs. Skulle konkursen senare ge överskott, eller du erhåller ackord, ska det erhållna beloppet tas upp som intäkt till den del avdrag erhållits. Har således avdrag medgetts med 70 % av förlusten, ska 70 % av det erhållna beloppet tas upp som intäkt.
- Har ett aktiebolag försatts i *likvidation*, ska bolagets aktier anses avyttrade när beslut om likvidationen fattades. Belopp som utskiftas vid likvidation redovisas inom ramen för kapitalvinssystemet. Avdrag för den förlust som kan uppstå medges enligt sedvanliga regler när förlustens storlek kan konstateras. Detta kan normalt ske först när likvidationen avslutats.
- Har *inlösen* av aktie skett och aktiekapitalet ned-satts, anses aktien avyttrad när rättens tillstånd registrerats. Det erhållna beloppet ska redovisas på

samma sätt som vid en försäljning och omkostnadsbeloppet beräknas enligt genomsnittsmetoden.

- Den som erhållit ersättning enligt lag om ersättning från insättningsgaranti och investerarskydd anses ha avyttrat tillgången då ersättningen bestämts.

Avyttring anses inte föreligga i följande situationer:

- Ett *ackordsförfarande* innebär inte att en avyttring ägt rum, utan att det endast skett en nedsättning av fordringsbeloppet. Det är heller inte fråga om en transaktion som är att jämföra med avyttring. Under sådana omständigheter aktualiseras inte någon kapitalvinstbeskattning. Om fordringsrätten däremot säljs innan ackord träffats, kan kapitalförlust föreligga.
- Utbetalning vid *nedsättning av aktiekapitalet* genom minskning av aktiernas nominella belopp eller vid nedsättning av reservfonden räknas däremot som utdelning.

Omkostnadsbeloppet

Vid beräkning av kapitalvinst/-förlusten är huvudregeln att avdrag medges för den faktiska anskaffningsutgift man haft när man köpt aktien. Denna framgår av avräkningsnotan och innefattar således även courtage och i förekommande fall även värdepappersskatt eller motsvarande. Vid vinstberäkningen medges däremot inte avdrag för löpande utgifter under innehavstiden. Sådana utgifter kan vara räntor, depåavgifter eller liknande. Anskaffningsutgiften beräknas på samma sätt för svenska och utländska aktier och det har ingen betydelse om aktierna är registrerade såsom depåbevis (SDB) eller inte.

Den som köpt aktier vid en nyemission är berättigad till avdrag för kostnaden att delta i emissionen. Om det har varit en fondemission har man visserligen fått flera aktier, men man har inte haft några kostnader, som man kan lägga till anskaffningsutgiften. På motsvarande sätt är det vid en split. Att "splitta" en aktie innebär att en aktie delas upp på flera aktier, men man har inte haft några kostnader.

Den som förvärvat aktier genom konvertibler får räkna anskaffningsutgiften för att erhålla konvertiblerna som anskaffningsutgift för aktierna. På motsvarande sätt får den som haft teckningsoptioner eller köpoptioner och köpt aktier med stöd av dessa räkna in utgifterna för optionerna i aktiernas omkostnadsbelopp.

Vid ny- eller fondemissioner förekommer att aktieägarna erhåller aktier av annat slag än de aktier som berättigat till deltagande i emissionen. Detta innebär att de ursprungliga aktierna behåller sin tidigare anskaffningsutgift. Anskaffningsutgiften för nyemitterade aktier utgörs av det belopp som erlagts vid nyemissionen. De fondemitterade aktierna anses anskaffade utan kostnad.

Har marknadsnoterade aktier innehafts under en längre tid kan det ibland vara svårt att få fram den verkliga anskaffningsutgiften. Ett minsta värde kan då beräknas för dessa aktier med ledning av vad som är känt om noteringarna på aktien under den period förvärvet kan antas ha skett.

Har man erhållit inköpsrätter, dvs. rätter att köpa aktier, i annat bolag än det från vilket man erhållit inköpsrätterna, har värdet av dessa normalt blivit beskattade såsom för utdelning. Har man utnyttjat inköpsrätterna för köp av aktier, blir aktiernas anskaffningsutgift detsamma som det pris man erlagt med tillägg för inköpsrätternas beskattade värde. Aktiernas anskaffningsutgift blir då normalt detsamma som deras marknadsvärde när de erhöles.

Det förekommer att större bolag delar ut samtliga aktier i ett dotterbolag utan att aktieägarna blir beskattade för denna utdelning (Lex Asea). I sådana fall ska anskaffningsutgiften för de ursprungliga aktierna fördelas på dessa aktier och på de utdelade aktierna. Se även broschyren "Försäljning av aktier" (RSV 332).

Om en anställd förvärvat värdepapper eller andra tillgångar från arbetsgivaren till ett pris som understeg marknadsvärdet, utgörs hans anskaffningsutgift av vad han faktiskt erlagt med tillägg för det värde för vilket han blivit beskattad. Har han erhållit tillgången utan kostnad, blir hans anskaffningsutgift enbart det beskattade värdet. Normalt blir anskaffningsutgiften detsamma som den erhållna tillgångens värde vid förvärvstidpunkten.

För aktie, andel i aktiefond eller andel i ekonomisk förening, som inte är marknadsnoterad och som den 1 april 1976 innehafts i mer än 5 år, gäller en särskild regel. Den innebär att anskaffningsutgiften får tas upp till 75 % av deklareringsvärdet vid utgången av 1975.

Genomsnittsmetoden

Som omkostnadsbelopp tar man det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för samtliga värdepapper, som är *av samma slag och sort*, oavsett hur de erhållits och när de förvärvats.

Detta innebär t.ex. att man räknar samman anskaffningsutgifterna för aktier av samma serie i ett bolag. Däremot görs separata beräkningar för A- och B-aktier och för stam- och preferensaktier.

Man summerar de faktiska anskaffningsutgifterna vid olika köptillfällen och dividerar med antalet aktier (genomsnittsmetoden). Varje förvärv medför att det genomsnittliga omkostnadsbeloppet förändras. Man måste också beakta emissioner och splittar under innehavstiden.

Vid arv eller gåva övertas den anskaffningsutgift som överlåtaren/givaren haft. Har man själv köpt aktier och dessutom erhållit aktier av samma slag och sort

genom arv, gåva e.d., kan det vara svårt att känna till vad som en gång i tiden erlagts för de senare. Om det kan göras sannolikt när, de t.ex. ärvda aktierna ursprungligen köptes kan en uppskattning göras utifrån prisnivån på aktien vid denna tidpunkt, efter omräkning för senare emissioner och andra förändringar av aktieinnehavet. Beträffande nyare förvärv (aktier som ursprungligen är köpta under 1990-talet) går det i de flesta fall att få fram förvärvstidpunkten genom VPC och sedan kan anskaffningsutgiften uppskattas med ledning av kursen den dagen. Beträffande äldre förvärv får en bedömning göras från fall till fall.

Exempel

Om tio aktier förvärvats för 100 kr/aktie och ytterligare tio aktier för 120 kr/aktie blir det genomsnittliga omkostnadsbeloppet

$$\frac{10 \times 100 + 10 \times 120}{20} = 110 \text{ kr}$$

Har tio av dessa sålts, ska du vid vinstberäkningen dra av den del av omkostnadsbeloppet som avser dessa (10 x 110 kr = 1 100 kr). Av det ursprungliga omkostnadsbeloppet återstår sedan 1 100 kr (10 x 100 + 10 x 120 = 2 200; 2 200 – 1 100 = 1 100). Om du sedan köper ytterligare tio aktier för 130 kr/aktie = 1 300 kr blir det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för 20 aktier

$$\frac{1\,100 + 1\,300}{20} = 120 \text{ kr}$$

Schablonmetoden

Den som så önskar kan – i stället för faktisk anskaffningsutgift – beräkna omkostnadsbeloppet för marknadsnoterat värdepapper, som avser aktier e.d., enligt den s.k. ”schablonmetoden” till 20 % av försäljningspriset efter avdrag för utgifter. Schablonmetoden kan dock inte användas beträffande optioner och terminer och inte heller för delrätter och teckningsrätter som förvärvats på grund av aktieinnehav.

Exempel

Antag att avyttringspriset för en marknadsnoterad aktie är 150 kr.

Schablonmässigt omkostnadsbelopp = 20 % av 150 kr dvs. 30 kr. Vinsten blir då 120 kr.

Aktiebyten/Andelsbyten

Om du har fått aktier utbytta i samband med att ett bolag har gått samman med ett annat kan du få uppskov med beskattningen av andelsbytet. Har du bytt bort marknadsnoterade aktier tillämpas reglerna om framskjuten beskattning. Dessa regler tillämpas fr.o.m. i år automatiskt av skattemyndigheten. Du behöver alltså inte begära att dessa regler ska tillämpas, och du kan inte heller välja att i stället ta fram vinsten eller förlusten vid bytet till beskattning. Det är bara om du bytt bort onoterade aktier (ej marknadsnoterade aktier) som uppskovet är frivilligt och du måste då

begära att få uppskov med beskattningen av andelsbytet i deklarationen. Detta gör du på blankett K4B som fr.o.m. årets deklaration endast gäller uppskov vid byten av onoterade aktier. Särskilda regler gäller dessutom för s.k. kvalificerade andelar. Dessa redovisas på blankett K4C. Se även broschyren ”Dags att deklarerar – Näringsverksamhet med årsbokslut” (RSV 285).

Gemensamma bestämmelser

Eftersom bestämmelserna omfattar avyttringar (byten) av såväl aktier i svenska aktiebolag som andelar i svenska ekonomiska föreningar och i motsvarande utländska bolag används fortsättningsvis uttrycket andelar som en gemensam benämning. För att reglerna om uppskov (*inkl. reglerna om framskjuten beskattning*) ska vara tillämpliga så måste vissa förutsättningar vara uppfyllda.

1. Är säljaren en fysisk person ska denne vara bosatt i Sverige eller stadigvarande vistas här.
2. Det köpande företaget ska var ett svenskt aktiebolag eller ett utländskt bolag.
3. Andelsbytet ska avse aktier i ett svenskt aktiebolag, andelar i en svensk ekonomisk förening eller andelar i utländsk motsvarighet till ett svenskt aktiebolag.
4. Ersättningen ska vara marknadsmässig och bestå av andelar i det köpande bolaget. En eventuell ersättning i pengar får uppgå till högst 10 % av det nominella värdet på de mottagna andelarna.
5. Efter andelsbytet ska det köpande företaget ha ett bestämmande inflytande i det överlåtna företaget, dvs. mer än hälften av röstetalet.

Får du även *ersättning i pengar* vid andelsbytet ska du ta upp denna till beskattningen med en gång, dvs. det år som bytet sker.

Om du *flyttar utomlands* och därmed inte uppfyller kravet på att vara bosatt i Sverige eller stadigvarande vistas här, ska kapitalvinsten som uppkom vid andelsbytet tas upp till beskattning som en intäkt. Detta gäller både för reglerna om framskjuten beskattning och för reglerna om uppskov med beskattning vid andelsbyte. Har du tillämpat reglerna om uppskov med beskattning vid andelsbytet ska det kvarvarande uppskovsbeloppet tas upp till beskattning.

Ett *efterföljande andelsbyte* innebär att man genom ett nytt andelsbyte avyttrar aktier, som man tidigare fått uppskov med kapitalvinsten för. Oavsett om man tillämpar reglerna om framskjuten beskattning eller reglerna om uppskov med beskattning kan det tidigare medgivna uppskovsbeloppet övergå på de nya mottagna andelarna. Detta gäller även om det efterföljande andelsbytet medfört kapitalförlust eller om kapitalvinsten inte överstiger eventuell ersättning i pengar. Det ursprungliga uppskovsbeloppet övergår på de andelar som tas emot vid det nya andelsbytet. Om

även gamla andelar avyttras vid ett sådant andelsbyte övergår uppskovsbeloppet på samtliga mottagna andelar.

Byte av marknadsnoterade andelar – framskjuten beskattning vid andelsbyten

Fysiska personer som fr.o.m. den 1 januari 2002 byter bort marknadsnoterade andelar ska inte redovisa bytet i deklarationen. Nya regler om framskjuten beskattning vid andelsbyten införs som innebär att du, utan beskattning, för över omkostnadsbeloppet på de utbytta andelarna till de mottagna andelarna. Omkostnadsbeloppet (anskaffningsutgift och förbättringsutgift) blir din anskaffningsutgift för de mottagna andelarna som du får göra avdrag med vid beräkning av kapitalvinsten när du säljer dessa i framtiden. Reglerna om framskjuten beskattning gäller bara fysiska personer (och dödsbon) och bara när det är marknadsnoterade andelar som byts bort. Det räcker med att andelarna var marknadsnoterade vid tidpunkten för erbjudandet om bytet. Varken de utbytta eller de mottagna andelarna får vara s.k. kvalificerade andelar i fåmansföretag. Reglerna om framskjuten beskattning kunde tillämpas parallellt med reglerna om uppskov med beskattning vid andelsbyten redan vid förra årets taxering, men i år finns ingen sådan valmöjlighet.

Efterföljande andelsbyte

Vid ett efterföljande andelsbyte där det första bytet omfattat reglerna om uppskov med beskattning vid andelsbyte, anses den senast bortbytta andelen förvärvat för det marknadsvärde som gällde vid det ursprungliga andelsbytet och uppskovsbeloppet förs över till de sist mottagna andelarna. Du behöver inte ta upp uppskovsbeloppet till beskattning förrän du säljer de sist mottagna andelarna. Du behöver inte heller begära att reglerna ska tillämpas.

Exempel 1

Framskjuten beskattning och försäljning

A har genom ett andelsbyte 2001 avyttrat 1000 aktier i Avesta Sheffield AB som han hade köpt för 40 000 kr. Dessa byttes mot 1000 aktier i AvestaPolarit Abp. A tillämpade reglerna om framskjuten beskattning vid bytet. Under 2002 sålde han samtliga sina 1000 aktier i AvestaPolarit. Vid redovisningen av försäljningen på blankett K4 gör han avdrag för de 40 000 kr som han en gång betalade för aktierna i Avesta Sheffield som sitt omkostnadsbelopp.

Exempel 2

Efterföljande andelsbyte

År 2001 bytte B bort sina 2000 aktier i Matteus mot 2500 aktier i NH Nordiska Holding (Nordiska) genom ett andelsbyte. B begärde och fick uppskov med vinsten på aktierna i Matteus med 1 000 kr. Värdet på B:s aktier i Nordiska uppgick till 14,40 kr/st vid bytet (se RSV: s allmänna råd 2001:38), eller totalt 36 000 kr. 2002 skedde ett nytt andelsbyte (ett efterföljande andelsbyte) där aktierna i Nordiska (numera JP Nordiska) byttes mot aktier i Kaupthing Bank hf. B behöver inte begära att reglerna om framskjuten beskattning ska tillämpas vid detta byte. Omkostnadsbeloppet på aktierna i Nordiska på 36 000 kr förs över till aktierna i Kaupthing, liksom uppskovsbeloppet på 1 000 kr.

Byte av onoterade aktier – uppskov med beskattning vid andelsbyten

Om du har deltagit i ett andelsbyte där du bytt bort andelar som inte är marknadsnoterade kan du tillämpa reglerna om uppskov med beskattning vid andelsbyten. De utbytta andelarna anses vara sålda och du måste redovisa försäljningen i deklarationen. Vill du ha uppskov med beskattningen av någon del av vinsten måste du först beräkna din kapitalvinst på de utbytta andelarna på blankett K4B. Där anger du också vilket uppskovsbelopp som yrkas. Du kan välja om du vill ha uppskov med hela eller en viss del av kapitalvinsten. Däremot kan du inte få uppskov om bytet resulterar i en kapitalförlust. Den del av vinsten som du söker uppskov med (uppskovsbeloppet) fördelas på de mottagna andelarna och ska tas upp till beskattning senast det år då de mottagna andelarna säljs eller upphör att existera (t.ex. vid konkurs). Uppskovsbeloppet ska även tas upp till beskattning om du flyttar utomlands (se vidare "Återföring av uppskovsbelopp"). Vill du inte ha uppskov med beskattningen redovisar du bytet som en vanlig aktieförsäljning på blankett K4.

Efterföljande andelsbyte

Du får föra vidare ett uppskovsbelopp vid ett efterföljande andelsbyte. Byter du bort onoterade andelar redovisar du det efterföljande andelsbytet på blankett K4B. Uppkommer det en kapitalvinst på det efterföljande andelsbytet så kan du som mest få uppskov med kapitalvinsten plus det tidigare medgivna uppskovsbeloppet. Skulle det efterföljande andelsbytet innebära en kapitalförlust kan uppskov maximalt medges med det tidigare medgivna uppskovsbeloppet. Om uppskov inte yrkas för hela vinsten förs resterande belopp till blankett K4 sidan 1, avsnitt A.

Återföring av uppskovsbelopp

Medgivet uppskovsbelopp ska tas upp till beskattning:

- när äganderätten till andelarna övergår till någon annan t.ex. vid försäljning. (Uppskovsbeloppet behöver däremot inte tas upp till beskattning då

äganderätten övergår genom arv, testamente, gåva eller bodelning, se nedan.)

- när andelarna upphör att existera, t.ex. vid fusion eller konkurs
- vid utflyttning från Sverige.

Dessutom får ett medgivet uppskovsbelopp när som helst frivilligt återföras till beskattning, helt eller delvis. Nytt för i år är att återfört uppskovsbelopp redovisas direkt på blankett K4 sidan 1. Detta gäller oavsett om uppskovsbeloppet återförs frivilligt eller till följd av att några av de mottagna andelarna säljs. Även om du flyttar utomlands ska du redovisa det uppskovsbelopp som då ska tas upp till beskattning på blankett K4 sidan 1. Observera att kapitalvinstberäkning vid försäljning av de mottagna andelarna görs på blankett K4 sidan 2. Exempel på hur du fyller i blanketten finns i broschyren "Försäljning av aktier" (RSV 332). Observera att återföring av uppskovsbelopp för kvalificerade andelar redovisas på blankett K4C.

Turordning

En säljare vid ett andelsbyte kanske redan har andelar i det köpande företaget (gamla andelar). Likaså kanske han köper ytterligare andelar efter andelsbytet (nya andelar). Eftersom uppskovsbeloppet ska tas upp till beskattning när de mottagna andelarna säljs så gäller särskilda turordningsregler. Avyttring ska anses ske i följande ordning:

1. gamla andelar,
2. mottagna andelar,
3. nya andelar.

Är de mottagna andelarna marknadsnoterade så beräknas det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för gamla, nya och mottagna andelar i bolaget gemensamt. Är däremot de mottagna andelarna onoterade så anses de mottagna andelarna inte vara av samma slag och sort som nya och gamla andelar som innehas i företaget. De ska därför inte läggas samman med andra andelar i företaget vid beräkning av genomsnittliga omkostnadsbelopp.

Om kapitalet i det köpande företaget senare fördelas på flera andelar genom fondemission, split eller liknande fördelas även uppskovsbelopp på mottagen andel och ny andel. Om mottagna andelar sammanläggs (omvänd split) övergår det ursprungliga uppskovsbeloppet på de nya andelarna.

Arv, gåva m.m.

Uppskovsbelopp får föras vidare till ny ägare om äganderätten till mottagen andel övergår genom arv, testamente, bodelning eller gåva. Den nye ägaren av andelarna ska i sin deklaration lämna uppgift om det antal andelar som han har fått, beteckning på andelarna, uppskovsbeloppet samt namn, adress och personnummer på den personen som gett bort andelarna. Detta görs under "Övriga upplysningar" på Inkomstdeklaration 1.

Tecknings- och delrätter

Blankett K4

Teckningsrätter och delrätter, som erhållits genom aktieinnehav anses anskaffade utan kostnad. Vid kapitalvinstberäkning i samband med avyttring av sådana teckningsrätter eller delrätter sker därför ingen proportionering av anskaffningsutgiften för moderaktien. Inte heller när teckningsrätt eller delrätt utnyttjats till förvärv av aktie, konvertibelt skuldebrev eller skuldebrev med optionsrätt övergår någon del av anskaffningsutgiften. Detta får till följd att ett konvertibelt skuldebrev som förvärvats med stöd av moderaktie, får såsom anskaffningsutgift det pris för vilket det tecknats.

Eftersom teckningsrätt och delrätt anses förvärvad utan kostnad, kan inte heller schablonmetoden tillämpas vid beräkning av kapitalvinst. Därför blir hela försäljningspriset, efter avdrag för kostnader, skattepliktig intäkt.

Har teckningsrätt eller delrätt köpts utan stöd av moderaktie, utgör köpeskillingen dess anskaffningsutgift.

Konvertibla skuldebrev och optionsrätter

Blankett K4

Konvertibla skuldebrev (konvertibler), teckningsoptioner samt köp- och säljoptioner för aktier kapitalvinstbeskattas på samma sätt som aktier. Optionsskuldebrev beskattas däremot enligt reglerna för skuldebrev (se "Fordringsrätter", sidan 47).

Konvertibla skuldebrev

Om man byter ut ett konvertibelt skuldebrev mot en aktie (konvertering) eller utnyttjar en företrädesrätt att teckna konvertibelt skuldebrev, ska kapitalvinstbeskattning inte ske.

Om man däremot avyttrar en företrädesrätt, ett konvertibelt skuldebrev eller en aktie förvärvad genom ett konvertibelt skuldebrev, beskattas kapitalvinsten. Detsamma gäller vid inlösen av ett konvertibelt skuldebrev.

Även köpare av teckningsrätt eller konvertibelt skuldebrev kan teckna konverteringslån eller byta skuldebrev mot aktier utan att detta utlöser beskattning. Om man däremot säljer sådana värdepapper sker kapitalvinstbeskattning (se "Fordringsrätter", sidan 47).

Omkostnadsbeloppet utgörs av samtliga de kostnader man har haft för förvärv av konvertibeln. Har konvertibeln erhållits på grund av aktieinnehav, överförs ingen del av aktiens anskaffningsutgift. Schablonmetoden kan tillämpas för marknadsnoterade konver-

tibler. Se vidare uppställningen ”Konvertibla skuldebrev m.m. – omkostnadsbelopp”.

Vid förvärv av skuldebrev erläggs även ränta (räntekompensation) som är upplupen från senaste ränteförfallodag. Räntekompensationen räknas inte som en anskaffningsutgift, utan avdrag får göras i samband med att den ränta faller ut, som kompensationen avser. Se även ”Räntor”, sidan 34.

Konvertibla vinstandelsbevis (KVB) följer normalt samma beskattningsregler som konvertibla skuldebrev.

Optionsrätter

En optionsrätt är en rätt till köp eller nyteckning av aktie till visst pris som kan ha utfästs i förening med ett skuldebrev. Den kallas också teckningsoption om den avser rätt att delta i en nyemission.

Försäljningen av skuldebrev som emitterats tillsammans med optionsrätt beskattas enligt reglerna för

skuldebrev. Om skuldebrevet är konvertibelt är emellertid reglerna för aktier tillämpliga. Försäljningen av optionsrätten beskattas enligt reglerna för aktier.

Anskaffningsutgiften för en företrädesrätt som avser skuldebrev med optionsrätt beräknas till noll kr, om den erhållits genom aktieinnehav. I annat fall är den erlagda köpeskillingen densamma som anskaffningsutgiften.

Har skuldebrev med optionsrätt förvärvats genom deltagande i emission, anses skuldebrevet förvärvat för sitt marknadsvärde vid emissionstidpunkten. Se ”Fordringsrätter”, sidan 47. Optionsrätten anses anskaffad för återstoden av emissionspriset (restvärdet). Skulle marknadsvärdet på skuldebrevet överstiga emissionspriset, ska hela priset hänföras till skuldebrevet. Detta gäller även om skuldebrev och optionsrätt förvärvats genom köp. Se vidare uppställningen ”Optionslån – omkostnadsbelopp”, sidan 45.

Konvertibla skuldebrev m.m. – omkostnadsbelopp

Slag av försält värdepapper	Aktieägare med företrädesrätt p.g.a. aktie	Annan med inköpt		Annan som utan företrädesrätt tecknat lån
		a) företrädesrätt	b) konvertibelt skuldebrev	
Teckningsrätt	0 kr	Köpeskillingen	–	–
Konvertibelt skuldebrev	Emissionspriset ¹	Köpeskillingen för teckningsrätten + emissionspriset ¹	Köpeskillingen ¹	Emissionspriset ¹
Aktie förvärvad via konvertering fr.o.m. 1/7 1985	Emissionspriset för det konvertibla skuldebrevet ¹	Köpeskillingen för teckningsrätten + emissionspriset för det konvertibla skuldebrevet ¹	Köpeskillingen för det konvertibla skuldebrevet ¹	Emissionspriset för det konvertibla skuldebrevet ¹
Aktie förvärvad via konvertering t.o.m. 30/6 1985	Aktiens värde vid konvertering	Aktiens värde vid konvertering	Aktiens värde vid konvertering	Aktiens värde vid konvertering

1. Om den skattskyldige den 1 juli 1985 innehaft ett konvertibelt skuldebrev i fem år eller mera, får han vid beräkning av kapitalvinst eller kapitalförlust som anskaffningsutgift ta upp skuldebrevets marknadsvärde detta datum.

Optionslån – omkostnadsbelopp

(lånet har tecknats den 1 juli 1985 eller senare)

Slag av försålt värdepapper	Aktieägare	Annan med inköpt		Annan som utan teckningsrätt tecknat lån
		a) teckningsrätt	b) optionsrätt	
Teckningsrätt	0 kr	Köpeskillingen	–	–
Options-skuldebrev	Skuldebrevets marknadsvärde vid emissionen	Skuldebrevets marknadsvärde vid emissionen	–	Skuldebrevets marknadsvärde vid emissionen
Optionsrätt a) till nyteckning av aktie	Restvärdet	Köpeskillingen för teckningsrätten + restvärdet	Köpeskillingen	Restvärdet
b) till köp av aktie	Restvärdet	Köpeskillingen för teckningsrätten + restvärdet	Köpeskillingen	Restvärdet
Aktie a) via optionsrätt till nyteckning	Restvärdet + nyteckningspriset för aktien	Köpeskillingen för teckningsrätten + restvärdet + nyteckningspriset för aktien	Köpeskillingen för optionsrätten + nyteckningspriset för aktien	Restvärdet + nyteckningspriset för aktien
b) via optionsrätt till köp av aktie	Restvärdet + köpeskillingen för aktien	Köpeskillingen för teckningsrätten + restvärdet + köpeskillingen för aktien	Köpeskillingarna för optionsrätten och aktien	Restvärdet + köpeskillingen för aktien

Med restvärdet avses den del av emissionspriset som överstiger skuldebrevets marknadsvärde.

Värdepappersfonder

Blankett K4

Fondbolagen, som förvaltar fonderna, lämnar numera kontrolluppgift på den kapitalvinst eller kapitalförlust som uppkommit vid försäljning (inlösen) av alla typer av värdepappersfonder (även utländska fonder och sicaver).

Med hänsyn till kapitalvinstreglerna kan värdepappersfonder indelas enligt följande:

1. Räntefonder (svenska och utländska med enbart fordringsrätter i svenska kronor)
2. Övriga värdepappersfonder (svenska och utländska) och sicaver.

Aktiefonder, allemansfonder och blandfonder samt räntefonder som inte enbart placeras i svenska fordringsrätter är exempel på övriga värdepappersfonder.

Om du har sålt andelar i värdepappersfond, kommer vinsten eller förlusten att vara förtryckt i din inkomstdeklaration. En eventuell förlust är då redan vid förtryckningen reducerad till 70 %. Om du beräknar din kapitalvinst/-förlust till ett annat belopp än det som skattemyndigheten har fyllt i, ska du redovisa din egen beräkning på blankett K4, avsnitt C. Förlust på räntefond reduceras inte och egen beräkning gör du på blankett K4, avsnitt E.

Marknadsnoterade andelar i övriga värdepappersfonder och sicaver behandlas skattemässigt på samma sätt som aktier. Det innebär bl.a. att kapitalförluster på marknadsnoterade aktiefonder kan kvittas fullt ut mot kapitalvinster på marknadsnoterade aktier och tvärtom. Om förlusterna är större än vinsterna, får 70 % av överskjutande del av förlusterna dras av mot övriga inkomster av kapital.

Kapitalförluster på *räntefonder*, som innehar enbart marknadsnoterade fordringsrätter o.d. utställda i svenska kronor, får alltid dras av till 100 % mot övriga inkomster av kapital.

Så kallade sicav-fonder beskattas på samma sätt som aktier oavsett vilka värdepapper som finns i sicav-fonden.

Vid inlösen av en andel i en värdepappersfond ska kapitalvinstberäkning göras. Inlösenpriset är då detsamma som försäljningspriset.

Byte från en fond till en annan aktualiserar en kapitalvinstberäkning. Däremot anses i vissa fall skattepliktig intäkt inte uppkomma vid sammanläggning eller delning av svensk värdepappersfond. Den ursprungliga

anskaffningsutgiften övergår i stället på de nya fondandelarna.

Omkostnadsbeloppet för en fondandel är normalt det pris man faktiskt har betalt. Har man flera andelar i samma fond ska genomsnittsmetoden användas. Se sidan 40.

Eventuella insättnings- och uttagsavgifter ska ingå i kapitalvinstberäkningen, medan av fonden erlagd förvaltningsavgift inte kan dras av hos fondandelsägaren.

Omkostnadsbeloppet för andel i värdepappersfond (annan än allemansfond), som förvärvats före den 1 januari 1995, får tas upp till andelens marknadsvärde den 31 december 1992. Regeln gäller bara fysiska personer och dödsbon. Motsvarande värde för andel i fond som bildats under år 1993 eller 1994 är det först noterade marknadsvärdet. För andelar i allemansfonderna kvarstår marknadsvärdet vid utgången av 1990 såsom alternativt omkostnadsbelopp till faktisk kostnad.

Har utdelning återinvesterats får detta belopp läggas till anskaffningsutgiften.

Omkostnadsbeloppet för marknadsnoterad fondandel får alternativt beräknas till 20 % av inlösenpriset efter avdrag för utgifter (schablonmetoden). Se vidare uppställningen "Värdepappersfonder – omkostnadsbelopp".

Andelar i försäkringspremiefonder (unit linked) innehas inom ramen för försäkringssparandet. Fondbyte kan därför ske utan att beskattning aktualiseras vid bytet.

Värdepappersfonder – omkostnadsbelopp

Fond	Omkostnadsbelopp
<i>Alla värdepappersfonder utom allemansfonder</i>	Faktisk kostnad Marknadsvärdet 31/12 1992 20 % av försäljningspriset (gäller ej onoterad fond)
<i>Allemansfonder</i>	Faktisk kostnad Marknadsvärdet 31/12 1990 20 % av försäljningspriset (gäller ej onoterad allemansfond)
<i>Sicaver</i>	Faktisk kostnad 20 % av försäljningspriset (gäller ej onoterad fond)

Standardiserade optioner

Blankett K11 och K4

Av standardiserade optioner på den svenska marknaden förekommer handel främst med OM:s aktieoptioner och aktieindexoptioner. Här redogörs endast för hur dessa optioner ska beskattas hos innehavaren respektive utfärdaren.

Beträffande teckningsoptioner och andra optionsrätter, se "Tecknings- och delrätter", sidan 43.

Innehavaren

Innehavaren av en option har köpt en rättighet. Om han säljer optionen ska han kapitalvinstbeskattas. Detta gäller för både köp- och säljoptioner. Kvittnings- eller stängningslikviden utgör försäljningspris. Omkostnadsbelopp är den premie som erlagts för optionen. Om försäljningen avser endast en del av optionsinnehavet används genomsnittsmetoden, se sidan 40.

Om optionen inte utnyttjas, anses den avyttrad vid löptidens slut, förfall. Försäljningspriset blir då noll kr. Omkostnadsbeloppet utgörs av den premie som erlades vid förvärvet.

Vid kvittning, stängning och förfall är vinsten skattepliktig i sin helhet. Förlust är avdragsgill fullt ut mot kapitalvinst på bl.a. marknadsnoterade aktier.

Vid lösen av en option ingår den erlagda premien i kapitalvinstberäkningen för aktierna.

Om en köpoption utnyttjas så att de aktier optionen avser köps, sker ingen beskattning. Den premie som erlagts för optionen är avdragsgill som anskaffningsutgift när aktierna senare säljs.

Om en säljoption utnyttjas så att de aktier optionen avser säljs, ska försäljningen kapitalvinstbeskattas enligt de vanliga reglerna för aktieförsäljning. Erlagd premie läggs till anskaffningsutgiften för de sålda aktierna. Kapitalförlust vid avyttringen av aktierna får dras av fullt ut mot kapitalvinst på bl.a. marknadsnoterade aktier.

Utfärdaren

Utfärdaren av en option har utfäst sig att köpa eller sälja en aktie inom viss tid till ett bestämt pris. Som ersättning för denna utfästelse får han en premie. Beskattning sker när optionsförhållandet upphör – inte när han erhåller premien. Om utfärdaren återköpt optionen, beskattas han för nettot av affären, dvs. premien minus kvittnings- eller stängningslikviden. Detta gäller både köp- och säljoptioner. Beskattningstidpunkt är dagen för kvittning respektive stängning. Förlust är avdragsgill fullt ut mot kapitalvinst på bl.a. marknadsnoterade aktier.

När en option förfaller, ska beskattning ske. Utfärdaren beskattas för erhållen premie minus omkostnader vid utfärdandet.

Vid lösen av en option ska beskattning ske.

När en köpoption löses, säljer utfärdaren aktier. Försäljningen kapitalvinstbeskattas enligt de vanliga kapitalvinstreglerna för aktieförsäljning. Till försäljningspriset läggs erhållen premie för optionen. En kapitalförlust på försäljningen behandlas som en vanlig kapitalförlust på marknadsnoterade aktier. Avyttringstidpunkt är lösendagen.

När en säljoption löses, köper utfärdaren aktier. Premien ska beskattas per lösendagen. Om utfärdaren säljer de köpta aktierna samma kalenderår som lösen skett, dras premien ifrån omkostnadsbeloppet för aktierna. Därmed kan en eventuell förlust på aktieaffären kvittas fullt ut mot premieintäkten. Om han inte säljer de köpta aktierna samma kalenderår som lösen skett, ska premien tas upp till beskattning per lösendagen.

Om optionens återstående löptid vid utfärdandet överstiger ett år gäller vissa avvikande regler för beskattningen av utfärdaren. Om utfärdandet och fullföljandet (kvittning, lösen eller förfall) äger rum under samma beskattningsår blir beskattningen densamma som för optioner med kortare löptid. I övriga fall ska premien tas upp till beskattning när optionen ställs ut. När utgiften för att fullfölja affären uppkommer ett senare år får den då dras av som kapitalförlust. Denna är avdragsgill fullt ut mot kapitalvinst på bl.a. marknadsnoterade aktier.

Fordringsrätter

Blankett K4

Vid avyttring av svensk fordringsrätt sker beskattning oavsett hur lång innehavstiden varit. Reglerna gäller för följande fordringsrätter och andra likartade värdepapper:

- obligationer
- s.k. nollkupongare
- förlagsbevis
- premieobligationer
- optionsskuldebrev
- andra skuldebrev
- fordringsrätter som är kontobaserade
- optioner och terminer på fordringsrätter i svenska kronor (ränteoptioner, ränteterminer) och på räntindex.

Följande fordringsrätter beskattas enligt kapitalvinstreglerna för aktier:

- konvertibla skuldebrev
- konvertibla vinstandelsbevis
- aktieindexobligationer
- vinstandelsbevis
- andra värdepapper som till sin funktion och verkningssätt liknar dessa.

Beräkning

För att beräkna kapitalvinst eller kapitalförlust tar man som intäkt upp ersättningen vid avyttringen och gör avdrag för omkostnadsbeloppet.

Avdrag medges för courtage och alla andra direkta transaktionskostnader vid köpet och avyttringen. Dessa kostnader framgår normalt av avräkningsnotorna. Vid inlösen av förfallna obligationer tillkommer i allmänhet inga kostnader.

Om skuldebrev erhållits tillsammans med köp- eller teckningsoption (optionsskuldebrev) är skuldebrevets anskaffningsutgift detsamma som dess marknadsvärde när det köptes. Resterande del av köpeskillingen utgör optionens anskaffningsutgift.

Om fordringsrätten erhållits genom arv, gåva eller på liknande sätt, övertar mottagaren överlåtarens omkostnadsbelopp.

Omkostnadsbeloppet beräknas gemensamt för samtliga skuldebrev av samma slag och sort, grundat på faktiska utgifter och med hänsyn tagen till inträffade förändringar (genomsnittsmetoden).

Kapitalförluster på marknadsnoterade fordringsrätter i svenska kronor är alltid avdragsgilla till 100 % mot övriga inkomster av kapital (gäller inte premieobligationer). Om kapitalvinsten/-förlusten avser aktierelaterad fordringsrätt (t.ex. konvertibel) tillämpas dock reglerna för aktier o.d. Se "Aktier" sidan 39.

Beträffande övriga fordringsrätter (onoterade fordringsrätter, premieobligationer m.m.) gäller de generella reglerna beträffande kapitalvinst/-förlust. Det innebär således att avdrag för kapitalförlust endast medges med 70 %.

Räntekompensation för upplupen men inte förfallen ränta, behandlas som ränteintäkt eller ränteutgift och inräknas inte i ersättningen respektive anskaffningsutgiften för fordringsrätten.

Avdrag för räntekompensation medges när räntan förfaller till betalning även om detta sker ett senare beskattningsår. Om skuldebrevet säljs dessförinnan, medges avdraget mot den erhållna räntekompensationen.

Avgift för s.k. räntegaranti är inte avdragsgill som ränteutgift eller anskaffningsutgift för fastighet.

Vissa skuldebrev löper utan ränta och ges därför ut till underkurs, dvs. du betalar ett pris som är lägre än skuldebrevets nominella belopp. Sådana skuldebrev kallas diskonteringspapper eller nollkupongare. Hit räknas bl.a. vissa privatobligationer och riksgäldskonton. Avkastningen på en realränteobligation bestäms till en del av inflationen. När den inlöses beskattas hela värdeförändringen som ränta.

Utländsk valuta

Blankett K9

Beskattning sker vid avyttring av utländsk valuta såsom växling av valuta, användning av utländsk valuta som betalningsmedel, försäljning och inlösen av skuldebrev eller annan utländsk fordringsrätt.

Vinst vid växling av utländsk valuta för den enskildes personliga bruk under tillfällig vistelse i utlandet är undantagen från beskattning.

Har någon avyttrat tillgångar i utländsk valuta, vilken växlas till svenska kronor inom 30 dagar, inräknas den valutaförändring som kan ha uppstått under tiden i avyttringspriset för tillgångarna.

Vinstberäkningen följer de allmänna bestämmelserna. Beträffande skulder tar man som intäkt upp det värde det återbetalade beloppet hade när man tog lånet. Avdrag medges för lånets värde vid återbetalningstillfället. Vinster är alltid skattepliktiga fullt ut medan förluster som huvudregel endast är avdragsgilla till 70 %. Fullt avdrag medges dock vid vissa optionsaffärer, enligt 30-dagarsregeln samt vid korglån.

Övriga tillgångar

Blankett K8

Till gruppen övriga tillgångar räknas annan lös egendom än bostadsrätter och aktier m.m. som anges i tidigare avsnitt, till exempel

- konst och andelar i konstkonsortier
- frimärken (enstaka eller samlingar)
- råvaror, råvaruoptioner och råvaruterminer
- nyttjanderätter, gruvrätter och royalties
- ädelstenar och ädelmetaller
- smycken
- antikviteter och annat inre lösöre
- bilar, båtar och annat yttre lösöre
- andelar i dödsbon.

När kapitalvinsten beräknas, minskar du den summa du fått vid försäljningen (efter avdrag för ev. utgifter vid avyttringen) med omkostnadsbeloppet (anskaffningsutgift och förbättringsutgift och de övriga omkostnader du haft, som kan vara provision och liknande). Har avdrag tidigare medgivits för inköp eller förslitning, ska motsvarande belopp dras av från omkostnaderna.

I övrigt skiljer man mellan egendom som innehafts för personligt bruk och egendom som inte innehafts för personligt bruk.

Egendom för personligt bruk

Med egendom som ägts för personligt bruk (personliga tillgångar) avses sådant som använts av den skattskyldige eller hans familj för nyttobruk eller som prydnadsföremål.

Om du så önskar, kan omkostnadsbeloppet bestämmas till 25 % av ersättningen efter avdrag för utgifter vid avyttringen.

Årets vinster från avyttringar av egendom som innehafts för personligt bruk läggs samman. Avdrag kan göras med 50 000 kr från summan av vinsterna. Avdrag för kapitalförlust medges inte.

Annan egendom

Om egendomen utgör del av ett samlat innehav med enhetligt värde (till exempel guld), ska genomsnittsmetoden användas när omkostnadsbeloppet beräknas, se sidan 40.

För egendom som inte innehafts för personligt bruk finns det inte någon schablonregel för beräkning av omkostnadsbeloppet och du får inte heller göra något schablonavdrag om 50 000 kr.

Kapitalförluster

Avdrag för kapitalförlust medges mot alla slag av intäkter i inkomstslaget kapital. Avdrag medges dock inte för förlust som uppstått vid avyttring av övriga tillgångar som innehafts för personligt bruk. (Jämför "Övriga tillgångar", sidan 48.)

Avdrag medges bara för verkliga förluster. En förlust som beror på att egendom sålts till underpris eller att säljaren övertagit en hyreslägenhet e.d. är inte avdragsgill.

Vid beräkning av kapitalvinst/-förlust räknas varje affär för sig. Någon nettoberäkning av vinster och förluster är inte tillåten.

Observera att en kapitalförlust endast kan utnyttjas det år den uppstår. Blir det underskott i inkomstslaget

kapital, efter det att man dragit av kapitalförlusten, medges skattereduktion mot statlig och kommunal inkomstskatt samt fastighetsskatt. Vid avyttring av fastighet eller bostadsrätt som är privatbostad är 50 % av förlusten avdragsgill. Vid avyttring av en näringsfastighet eller en näringsbostadsrätt är 63 % av förlusten avdragsgill.

Förlust på marknadsnoterade delägarätter t.ex. aktier, andelar i aktie-/blandfonder och dylikt kvittas fullt ut mot vinst på andra marknadsnoterade delägarätter samt onoterade aktier. Kapitalförlust på onoterade aktier får kvittas fullt ut mot kapitalvinst på såväl andra onoterade aktier som andra marknadsnoterade delägarätter. För marknadsnoterade fordringar i svenska kronor och marknadsnoterade andelar i räntefonder med fordringar i svenska kronor (se "Värdepappersfonder", sidan 46) är dock hela förlusten avdragsgill.

I övrigt medges avdrag med 70 % av förlusten. Har t.ex. en förlust uppstått vid avyttring av premieobligationer är denna bara avdragsgill till 70 %.

Exempel

Antag att du har en kapitalförlust på svenska aktier med 12 000 kr. Kapitalvinster saknas.

Enligt huvudregeln är 70 % av kapitalförlusten avdragsgill mot övriga intäkter. Alltså kan 8 400 kr kvittas mot andra intäkter av kapital. Saknas övriga intäkter och utgifter, medges skattereduktion med 30 % av underskottet i inkomstslaget, dvs. 2 520 kr.

Med marknadsmässig notering förstås notering på svensk eller utländsk börs eller annan kontinuerlig notering av marknadsmässig omsättning, som är allmänt tillgänglig.

För att en kapitalförlust ska kunna uppstå fordras en avyttring (se "Avyttring" sidan 39). Avyttring anses också föreligga när ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening försätts i konkurs. Om det senare skulle visa sig att ackord träffas eller att konkursen avslutas med ett överskott, ska ersättningen tas upp som kapitalvinst till den del den motsvaras av tidigare medgivet avdrag. Har konkursbeslutet upphävts eller konkursen lagts ner, ska medgivet avdrag för kapitalförlust återföras till beskattning.

Avyttring anses även föreligga när bolag eller ekonomisk förening trätt i likvidation. Avdrag för förlusten medges dock inte förrän förlusten blivit definitiv, dvs. normalt när likvidationen avslutats.

Avdrag medges inte för ackordsförluster.

Exempel på kvittning av kapitalförluster mot kapitalvinster

I de följande exemplen antas att inga andra intäkter eller utgifter förutom dem som angetts finns i kapital. Samtliga belopp anges i tusental kronor.

Exempel 1

Vinst av marknadsnoterade aktier	120
Förlust av marknadsnoterade aktier	<u>120</u>
Inkomst av kapital	0
Skatt: 30 % x 0 =	0

Exempel 2

Vinst av marknadsnoterade aktier	120
Förlust av ej marknadsnoterade aktier	<u>120</u>
Inkomst av kapital	0
Skatt: 30 % x 0 =	0

Exempel 3

Vinst av marknadsnoterade aktier	120
Förlust vid försäljning av privatbostadsrätt	300
Kapitalvinsten blir	120
Kapitalförlusten blir 300 x 50 %	<u>150</u>
Inkomst av kapital	- 30
Skattereduktion 30 % x 30 =	9

Exempel 4

Vinst av marknadsnoterade aktier	120
Ränteutgifter	150
Kapitalvinsten blir	120
Ränteutgifter	<u>- 150</u>
Underskott av kapital - 30	
Skattereduktion 30 % x 30 =	9

Exempel 5

1. Ränteintäkter	50
2. Kapitalförlust på marknadsnoterade aktier	120
3. Kapitalförlust på ej marknadsnoterade aktier	60
4. Kapitalförlust vid försäljning av småhus	50
5. Ränteutgifter	100
Kapitalförlust 2 blir 120 x 70 %	- 84
Kapitalförlust 3 blir 60 x 70 %	- 42
Kapitalförlust 4 blir 50 x 50 %	- 25
Räntenettet blir 50 - 100	<u>- 50</u>
Underskott av Kapital:	- 201
Skattereduktion: 30 % x 100 + 21 % x 101	51,21

Förmögenhet

Deklarationsskyldighet

I deklARATIONEN ska du redovisa dina tillgångar och skulder som du hade den 31 december 2002, om du har beskattningsbar förmögenhet. Den beskattningsbara förmögenheten är den skattepliktiga förmögenheten (tillgångar minus skulder) efter avdrag för ett s.k. fribelopp. För ensamstående, eller förälder som endast sambeskattas med hemmavarande barn, är fribeloppet 1 500 000 kr. För makar och sambor som sambeskattas är fribeloppet 2 000 000 kr.

Har du hemmavarande barn (hit räknas styvbarn men inte fosterbarn), som inte fyllt 18 år den 1 november 2002, ska barnets förmögenhet deklarerar av en av föräldrarna om barnet inte är skyldig att lämna en egen deklARATION. Makar deklarerar alltid sin förmögenhet var för sig.

Vissa uppgifter om tillgångar och skulder förtrycks i inkomstdeklARATIONEN. Är dina skattepliktiga tillgångar/avdragsgilla skulder högre eller lägre än de förtryckta beloppen, ska du ange de korrekta beloppen.

Sambeskattning

Sambeskattning ska ske av

1. makar som levt tillsammans under året
2. sambor som tidigare har varit gifta eller som har eller har haft barn tillsammans
3. föräldrar som sambeskattas enligt punkt 1 eller 2 och deras hemmavarande barn under 18 år
4. förälder, som inte sambeskattas enligt punkt 1 eller 2, och dennes hemmavarande barn under 18 år.

Makar sambeskattas inte det år då de gifter sig och sambor sambeskattas inte det år då de får barn. Vid dödsfall upphör sambeskattning först året efter dödsfallet. I övriga fall bedöms frågan om sambeskattning efter förhållandena under större delen av året. Frågan om barn är hemmavarande eller under 18 år bedöms efter förhållandena den 1 november 2002.

Den skattepliktiga förmögenheten beräknas för var och en, men den beskattningsbara förmögenheten beräknas gemensamt för de personer som ska sambeskattas. Skatten beräknas på den beskattningsbara förmögenheten och fördelas sedan på respektive person efter förhållandet mellan deras skattepliktiga förmögenheter. Se vidare "Skatteuträkningsbroschyren" (RSV 425).

Tillgångar

Endast de tillgångar som har angetts i förmögenhetsskattelagen är skattepliktiga. Nedan anges flertalet av de tillgångar som är skattepliktiga och deras skattemässiga värde. Huvudregeln är att tillgång tas upp till sitt marknadsvärde den 31 december 2002, om inget annat särskilt anges.

Privatbostadsfastighet och privatbostadsrätt. Fastighet tas upp till taxeringsvärdet för 2002. Om taxeringsvärde saknas anses fastigheten inte ha något förmögenhetsvärde. För fastighet som innehas med tomträtt ska endast det taxerade byggnadsvärdet tas upp. Har fastighetens basvärde sänkts för taxeringsåret vid särskild fastighetstaxering, tas fastigheten upp till det taxeringsvärde som fastställts för taxeringsåret.

Fastighet utomlands tas upp till 75 % av marknadsvärdet. Om det är svårt att fastställa ett aktuellt marknadsvärde, kan värdet uppskattas utifrån ett indexuppräknat inköpsvärde.

Privatbostadsrätt tas upp till ett värde som motsvarar ägarens andel av bostadsföretagets behållna förmögenhet. Uppgift om detta värde lämnas av bostadsföretaget.

Aktie som är inregistrerad vid börs i sitt hemland. A-listan består av de aktier som är registrerade på börsen. Aktierna på A-listan är därför skattepliktiga och tas upp till 80 % av det senast noterade värdet. Övriga marknadsnoterade aktier (O-listan inklusive Attract 40, m.fl.) är skattefria, med undantag för de aktier som fanns på A-listan den 29 maj 1997 eller senare. Sådana skattepliktiga aktier är Axfood, B & N Nordsjöfrakt B, Custos, Geveko B, Gotland A, Gotland B, Hennes & Mauritz B, Latour A, Latour B, Lundbergs B, Midway A, Midway B, NCC A, NCC B, Ratos A, Ratos B, Sapa, Wihlborgs samt Öresund.

Utländsk aktie är skattepliktig om bolaget i sitt hemland har aktien inregistrerad vid börs på liknande sätt

som Stockholmsbörsens A-lista. På RSV:s webbplats finns en skrivelse om förmögenhetsbeskattning av utländska aktier (1998-11-18, dnr 8872-98/200). Uppgifter om deklarationskurser för aktier m.m. finns på RSV:s webbplats, www.rsv.se.

Aktie som inte är marknadsnoterad. Aktie i fåmansföretag och andra onoterade företag, är skattepliktig. Vid värderingen beaktas dock bara de tillgångar och skulder i företaget, som skulle ha varit skattepliktiga respektive avdragsgilla om de ägts direkt av aktieägaren. Tillgångar i näringsverksamhet är förmögenhetsskattefria, vilket innebär att företagets tillgångar som är hänförliga till näringsverksamheten (s.k. arbetande kapital), inte ska beaktas vid värderingen av aktien. Primärt är det företagets innehav av skattepliktiga värdepapper och liknande kapitaltillgångar som ska beaktas vid värderingen av aktien. Även om aktien är skattepliktig kommer den därför i många fall att sakna förmögenhetsvärde.

Marknadsnoterad option. Marknadsnoterad köp- eller säljoption är skattepliktig tillgång för innehavaren. Till optioner räknas även teckningsoption och warrant. Om optionen avser aktie eller aktieindex, tas den upp till 80 % av det noterade värdet. Optioner som avser annan underliggande egendom, tas upp till hela det noterade värdet.

Andel i värdepappersfond. Marknadsnoterad andel i aktiefond och blandfond tas upp till 80 % av det noterade värdet, medan andel i räntefond tas upp till hela värdet. Onoterad andel i en värdepappersfond värderas enligt samma princip som för onoterad aktie.

Aktierelaterad fordran. Konvertibelt skuldebrev, aktieindexobligation och s.k. omvänd konvertibel är exempel på obligationer, vars värde är beroende av aktiers kursutveckling. Marknadsnoterad sådan fordran ska tas upp till 80 % av det noterade värdet. Onoterad sådan fordran tas upp till marknadsvärdet.

Marknadsnoterad obligation. Premieobligation, privatobligation, nollkupongobligation och andra typer av marknadsnoterade fordringsrätter tas upp till sitt noterade värde inklusive upplupen ränta.

Onoterad fordran. Alla former av fordringar i pengar är skattepliktig tillgång. Om ränta ska betalas på fordran, ska den tas upp till sitt nominella belopp (fordringsbeloppet) med tillägg för obetald ränta. Om fordran är räntelös tas den upp till sitt diskonterade nuvärde, dvs. med reduktion för utebliven avkastning.

Om fordran är osäker, tas den upp till det belopp som kan förväntas bli betalt. Fordran utan värde tas inte upp.

Pengar. Pengar på bankkonto och liknande är skattepliktig tillgång, med undantag för behållning på pen-

sionssparkonto. Endast kontanter över 25 000 kr är skattepliktig tillgång. Behållning på s.k. betalkort jämförs med kontanter under förutsättning av att de endast kan användas som betalning för avsedda varor.

Överskott på skattekonto är i princip skattepliktigt, såvida det inte finns hinder mot att överskottet kan utbetalas. Överskott som kvarstår på kontot och motsvarar beräknad kommande debitering av skatt, är därför skattefritt. Se vidare RSV:s skrivelse (1998-11-16, dnr 10113-98/900), som finns på RSV:s webbplats.

Lösöre. Inre lösöre för personligt bruk är skattefri tillgång. Sådan egendom är exempelvis möbler, husgeråd, prydnadsföremål, stereo, hobbysamlingar, m.m.

Yttre lösöre är skattepliktigt till den del det enskilda föremålet har ett värde som överstiger 10 000 kr. Exempel på sådan egendom är bilar och båtar. Veteranbilar är dock undantagna från skatteplikt.

Kapitalförsäkring. Livförsäkring är skattepliktig tillgång om den är en s.k. kapitalförsäkring. Undantaget från beskattning är pensionsförsäkringar och livförsäkring som enbart avser olycks-, sjukdoms-, eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar. Svenska försäkringar är under vissa villkor skattefria om de tagits före den 13 september 1986.

Utländsk kapitalförsäkring är skattepliktig med undantag för försäkring där försäkringsavtalet ingåtts före den 1 juli 1995 och

1. avtalet inte därefter ändrats på ett sätt som medför ökad premieförpliktelse totalt sett eller en tidigare läggning av premiebetalning
2. större premie inte därefter betalats än den som lägst ska betalas för betalningsperioden enligt avtalet
3. försäkringen inte har övergått till ny innehavare efter den 30 juni 1995 på annat sätt än genom arv, testamente, gåva eller bodelning.

Utländsk kapitalförsäkring som köpts i andra hand den 1 juli 1995 eller senare, är alltså skattepliktig även om försäkringen ursprungligen tecknades före detta datum.

Skattepliktig försäkring tas upp till sitt på försäkrings-tekniska grunder beräknade återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott (allokerad återbäring). För fondförsäkringar (unit linked) är värdet lika med fondandelarnas värde.

Livränta. Rätt till livränta eller motsvarande är skattepliktig, om den inte grundas på försäkring, tidigare anställning eller underhållsbidrag.

Skulder

Alla skulder är i princip avdragsgilla med undantag för skulder som är hänförliga till skattefria tillgångar. Skuld hänförlig till skattefri aktie är således inte avdragsgill. Om onoterad aktie har ett förmögenhetsvärde, får skuld hänförlig till aktien dras av i förhållande till aktievärderingen. Skulder i näringsverksamhet är inte avdragsgilla, vilket innebär att lån avseende näringsfastighet inte är avdragsgill. Med "hänförlig" menas att skulden har sin grund i anskaffandet eller förbättring av egendomen. Vilken egendom som utgör säkerhet (t.ex. fastighetsinteckning) har ingen betydelse.

Som skuld räknas även förpliktelse på grund av utfärdad marknadsnoterad option och termin. Avdraget får dock inte överstiga det sammanlagda värdet på innehavda sådana rättigheter. Vid årsskiftet oavslutade optioner, kan således inte leda till ett förmögenhetsmässigt nettounderskott. Avdrag på grund av sådan förpliktelse tas upp till det senast noterade värdet.

Borgensåtagande räknas inte som skuld, såvida inte banken har krävt att borgen ska betalas. Beräknad skatteskuld, som ännu inte är debiterad, får inte dras av.

Fastighetsskatt

Information om fastighetsskatt för andra slag av fastigheter än dem som nämns under denna punkt finns i broschyren "Fastighetsskatt" (RSV 296). För småhus och tomt för småhus framgår fastighetsskatten av tabellen nedan.

Småhus

För småhus inrättade för en eller två familjer är fastighetsskatten vid 2003 års taxering 1 % av taxeringsvärdet, om byggnaden har fått värdeåret 1991 eller tidigare. För nyuppförda byggnader med värdeår 1992–1996 är skatten 0,5 % och för sådana byggnader med värdeår 1997–2001 är skatten 0 %. För byggnader som inte är nyuppförda och som fått ett ändrat värdeår mellan 1992 och 2000 efter en om- eller tillbyggnad som ökat småhusets boyta är skatten 1 % (se tabellen nedan). I övriga fall innebär normalt inte en renovering eller ombyggnad en sådan förändring av värdeåret som kan medföra skattefrihet. Även för obebyggda tomter och byggnader som är under uppförande är skatten 1 %, eftersom de inte har något värdeår.

Vid fastighetstaxeringen får en nybyggd fastighet ett värdeår vilket motsvarar nybyggnadsåret.

Fastighetsskatten beräknas på hela taxeringsvärdet (byggnadsvärde och markvärde). Detta gäller också för tomträttsinnehavare.

För privatbostadsfastigheter är skatten inte avdragsgill.

Delägare i en fastighet ska betala skatt för sin del av fastigheten.

Den som köpt eller sålt en fastighet under 2002 ska betala fastighetsskatt bara för innehavstiden.

Exempel

Om en fastighet med taxeringsvärdet 300 000 kr sålts den 1 oktober 2002, ska underlaget för fastighetsskatten bestämmas till 273/365 av taxeringsvärdet, dvs. 224 383 kr.

Underlaget för fastighetsskatt fastställs vid den årliga inkomsttaxeringen. Underlaget är i de flesta fall förtryckta på inkomstdeklarationen. Om en fastighet förvärvats eller avyttrats under 2002, kan uppgifterna vara felaktiga eller saknas. Du ska då upplysa om de riktiga uppgifterna på inkomstdeklarationen.

Obebyggda tomter

För obebyggda tomter avsedda för småhusbebyggelse är fastighetsskatten 1 % av taxeringsvärdet. Detsamma gäller fastigheter med byggnad utan fastställt värdeår (byggnad under uppförande). Om tomten är en privatbostadsfastighet är fastighetsskatten inte avdragsgill.

Begränsning av fastighetsskatt

Begränsningsregeln innebär i korthet att ett hushåll ska betala högst 5 % av sin inkomst i fastighetsskatt för sin permanentbostad. Regeln gäller alltså det småhus/småhus på lantbruk som man har ägt och varit bosatt på hela inkomståret.

Endast fastigheter med taxeringsvärde mellan 280 000 och 3 000 000 kronor omfattas av begränsningsregeln. För den del av taxeringsvärdet som ligger över 3 000 000 kronor betalas vanlig fastighetsskatt med 1 %. En ytterligare förutsättning för att få fastighetsskatten begränsad är att hushållsinkomsten uppgår till högst 600 000 kronor. Till hushållet räknas de personer som sambeskattas med fastighetsägaren enligt förmögenhetsskattelagen.

Hushållsinkomsten är summan av sammanlagd

- beskattningsbar förvärvsinkomst
- inkomst av kapital (ej underskott)
- 15 % av hushållets beskattningsbara förmögenhet minus den aktuella fastigheten taxeringsvärde upp till 3 000 000 kronor.

Skattereduktionen medges utan ansökan och framgår av slutskattebeskedet 2003.

Privatbostäder i utlandet

Även för privatbostäder i utlandet ska man betala fastighetsskatt. Se vidare RSV:s broschyr "Hur man deklarerar sin bostad i utlandet" (RSV 398).

Fastighetsskatt

Slag av fastighet	Underlag	Skattesats
Småhusenhet med byggnad med värdeår		
1991 eller tidigare	taxeringsvärdet	1, %
1992–1996 (nybyggda)	"	0,5 %
1997–2001 (nybyggda)	"	0
1992–2000 (ej nybyggda)	"	1 %
Tomt för småhus på småhusenhet	taxeringsvärdet	1 %

Utländsk försäkring – Avkastningsskatt

En särskild avkastningsskatt på utländska livförsäkringar infördes fr.o.m. 1998 års taxering.

Avkastningsskatten avser att motsvara den avkastningsskatt som svenska livbolag betalar på livförsäkringskapital. Det är den enskilda försäkringstagaren som är skattskyldig till avkastningsskatt på de utländska försäkringarna. Skatteunderlaget fastställs vid taxeringen och skatten påförs slutskattebeskedet.

Om du tecknat en försäkring under år 2002 ska du inte ta upp något underlag.

När det gäller försäkringar som tecknats åren 1997–2001 får du fram skatteunderlaget genom att multiplicera försäkringens värde vid 2002 års ingång med den genomsnittliga statslåneräntan under år 2001, som är 4,97 %. Skatten är 27 % av skatteunderlaget för kapitalförsäkringar och 15 % för försäkringar som anses som pensionsförsäkringar, trots att de tecknats utomlands.

Värdet vid ingången av år 1997 är – med ett undantag – fritaget från avkastningsskatt. Detta fribelopp räknas successivt upp med genomsnittlig statslåneränta. Undantaget från regeln om skattefrihet för värdet vid årsskiftet 1996/97 avser livförsäkringar som tecknats före år 1997 men som har förvärvats genom köp, byte etc. efter årsskiftet 1996/97, dvs. som nu ägs av annan person än försäkringstagaren.

Om du under år 1997, 1998, 1999, 2000, 2001 eller 2002 betalat på en försäkring som du tecknat före 1997 beräknas skatteunderlaget till 4,97 % av skillnaden mellan försäkringens värde vid 2002 års ingång och värdet den 1 januari 1997 uppräknat med först 7,9 %, därefter med 6,47 %, därefter med 4,98 %, därefter med

4,88 % och sedan med 5,35 %. Om värdet vid 1997 års ingång var 100 000 kr blir den skattefria delen vid 2002 års ingång 133 255 kr.

Försäkringar som du tecknat och slutbetalt före 1997 tas inte med vid beräkning av avkastningsskatt.

Om du under 1997, 1998, 1999, 2000, 2001 eller 2002 köpt en s.k. begagnad utländsk försäkring, som ursprungligen tecknats före 1997, ska du betala avkastningsskatt för denna. Skatteunderlaget är genomsnittliga statslåneräntan under 2001, som är 4,97 %, gånger försäkringens värde den 1 januari 2002.

Traditionell livförsäkring värderas till det på försäkringstekniska grunder beräknade återköpsvärdet med tillägg av den andel av livförsäkringsrörelsens överskott som tillkommer försäkringens. Fondförsäkringars värde bestäms av värdet av den egendom som försäkringstagaren valt att investera i. Kontrolluppgiftsskyldighet gäller även utländska försäkringsbolag.

Utländsk skatt som försäkringsbolaget betalat för försäkringens värde får räknas av från avkastningsskatten. Uppgift om betald skatt – som kan lämnas av det utländska försäkringsbolaget – bör bifogas deklarationen om avräkning ska ske.

Exempel

En utländsk kapitalförsäkring tecknas februari 1997. Försäkringens värde vid 2002 års ingång är efter valutaomräkning 450 000 kr. 4,97 % av 450 000 kr är 22 365 kr, avrundat till 22 300 kr. Det beloppet tas upp i deklarationen som underlag för avkastningsskatt.

Övrigt

Skattereduktioner

Inkomståret 2002 finns det åtta olika skattereduktioner. Två av dessa, skattereduktion för fackföreningsavgift och skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassan, är nya. Förutom dessa två skattereduktioner så finns det sex gamla. Dessa är

- skattereduktion på förvärvsinkomster
- skattereduktion för fastighetsskatt (begränsningsregel)
- skattereduktion för bredbandsanslutning
- skattereduktion för sjöinkomst
- skattereduktion för allmän pensionsavgift
- skattereduktion för underskott av kapital.

Observera att skattereduktionerna ovan görs automatiskt och att det bara är den för bredbandsanslutning som kräver en särskild ansökan.

Skattereduktion för fackföreningsavgift

Från och med inkomståret 2002 har det införts nya regler avseende skattereduktion för fackföreningsavgift. Avgiften har tidigare inte varit avdragsgill. Skattereduktion medges med 25 % av den medlemsavgift som du betalat till din arbetstagarorganisation under inkomståret. Skattereduktion kan medges även för avgift till utländsk arbetstagarorganisation. Kontantprincipen tillämpas och du får skattereduktion för de avgifter som betalats under år 2002. Den som t.ex. betalar december månads fackföreningsavgift i början av januari 2003 kan få reduktion för den betalningen först vid nästa års taxering. Skattereduktion medges endast om den sammanlagda medlemsavgiften till en eller flera arbetstagarorganisationer under inkomståret uppgått till minst 400 kr.

Du behöver inte ansöka om den nya skattereduktionen för fackföreningsavgift. Skattereduktionen görs automatiskt med ledning av den kontrolluppgift som din fackförening lämnar till skattemyndigheten. Om du inte önskar omfattas av kontrolluppgiftslämnandet kan du anmäla detta till din arbetstagarorganisation. Om kontrolluppgift saknas har man möjlighet att få skattereduktion ändå. Begäran om detta görs då i deklarationen och handlingar som styrker betald avgift bifogas.

Skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa

Från och med inkomståret 2002 har det införts nya regler avseende skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa. Den tidigare avdragsrätten för denna avgift har avskaffats. Skattereduktion medges med

40 % av den medlemsavgift som du betalat till din arbetslöshetskassa under inkomståret. Skattereduktion kan medges även för avgift till utländsk arbetslöshetskassa. Kontantprincipen tillämpas och du får skattereduktion för de avgifter som betalats under år 2002. Den som t.ex. betalar december månads avgift till arbetslöshetskassan i början av januari 2003 kan få reduktion för den betalningen först vid nästa års taxering.

Du behöver inte ansöka om den nya skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa. Skattereduktionen görs automatiskt med ledning av den kontrolluppgift som din arbetslöshetskassa lämnar till skattemyndigheten. Om kontrolluppgift saknas har man möjlighet att få skattereduktion ändå. Begäran om detta görs då i deklarationen och handlingar som styrker betald avgift bifogas.

Övriga skattereduktioner

Mer information om övriga skattereduktioner finns i broschyrerna

- "Fastighetsskatt" (RSV 296)
- "Skattereduktion för bredband" (RSV 399)
- "Skatteuträkningsbroschyren" (RSV 425).

Ackumulerad inkomst

För inkomst som erhållits under 2002 och som hör till minst två år (ackumulerad inkomst), finns i vissa fall möjlighet till lindring av den statliga inkomstskatten genom en särskild skatteberäkning.

Fysiska personer kan få särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst. Även dödsbon kan komma i fråga för särskild skatteberäkning. Dödsbon kan dock bara få särskild skatteberäkning för dödsfallsåret och de därpå följande tre åren.

Som förutsättning för den särskilda skatteberäkningen gäller att den ackumulerade inkomsten minskad med avdragsgilla utgifter uppgår till minst 50 000 kr. Dessutom ska den beskattningsbara förvärvsinkomsten överstiga skiktgränsen för statlig inkomstskatt (273 800 kr) med minst 50 000 kr, dvs. uppgå till minst 323 800 kr.

Reglerna för att få särskild skatteberäkning gäller i princip alla ackumulerade tjänsteinkomster.

För inkomster av kapital är skatten proportionell, vilket innebär att särskild skatteberäkning inte skulle leda till lägre skatt. Särskild skatteberäkning för inkomster av kapital kan därför inte ske.

I inkomstslaget tjänst kan alltså bl.a. retroaktiv pension, avgångsvederlag, utbetalningar från vinstandelsstiftelse och ackordsöverskott komma i fråga under förutsättning att ersättningen och inkomsten hänför sig till minst två beskattningsår och är tillräckligt stor. Däremot medför inte vissa engångsbelopp för framtida inkomstbortfall p.g.a. personskada rätt till särskild skatteberäkning.

Till grund för den särskilda skatteberäkningen ska ligga den ackumulerade inkomsten minskad med avdragsgilla utgifter för dess förvärvande eller, om den sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsten är lägre, denna inkomst.

Vid särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst ska inkomsten anses ha åtnjutits med lika belopp under de år till vilka den hänför sig, dock högst tio. Kan det inte utredas hur många år inkomsten hänför sig till, ska inkomsten anses hänföra sig till tre år. Engångsbelopp, som erhållits som ersättning för årlig pension ska i allmänhet anses hänföra sig till tio år

Den särskilda skatteberäkningen innebär följande. Trots att den ackumulerade inkomsten i sin helhet ingår i årets taxerade inkomst, ska den vid beräkning av den statliga inkomstskatten antas ha åtnjutits med lika belopp under de år till vilka den hänför sig. Skatten för varje sådant årsbelopp är den skatt som skulle ha påförts om beloppet lagts till den genomsnittliga beskattningsbara förvärvsinkomsten för taxeringsåret och så många av de närmast föregående taxeringsåren som är i fråga.

Vid genomsnittsberäkningen ska du inte ta med den ackumulerade inkomsten.

Det finns regler om justering för förändring av skiktgränsen, dvs. den gräns där procentuell statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster börjar tas ut. Dessa regler innebär att du ska öka genomsnittsinkomsten med ett belopp motsvarande förändringen av skiktgränsen. För årets taxering gäller följande. Om inkomsten ska fördelas på tre eller fyra år bakåt, ska du öka genomsnittsinkomsten med skillnaden mellan skiktgränsen för 2002 års taxering 252 000 kr och skiktgränsen för årets taxering 273 800 kr, dvs. med 21 800 kr. Om inkomsten ska fördelas på fem eller sex år bakåt, ska du öka genomsnittsinkomsten med skillnaden mellan skiktgränsen för 2001 års taxering 232 600 kr och skiktgränsen för årets taxering, dvs. med 41 200 kr. Om inkomsten ska fördelas på sju eller åtta år bakåt, ska du öka genomsnittsinkomsten med skillnaden mellan skiktgränsen för 2000 års taxering 219 300 kr och skiktgränsen för årets taxering, dvs. med 54 500 kr. Om inkomsten ska fördelas på nio eller tio år bakåt, ska du öka genomsnittsinkomsten med skillnaden mellan skiktgränsen för 1999 års taxering 213 100 kr och skiktgränsen för årets taxering, dvs. med 60 700 kr. Om fördelningen däremot ska ske på två år bakåt eller på tid framåt ska du inte göra någon justering.

Exempel

En skattskyldig uppbär under år 2002 en ackumulerad inkomst på 500 000 kr. Hans utredning visar att inkomsten hänför sig till fem år bakåt i tiden, vilket innebär att årsbeloppen blir 100 000 kr.

Vid 1999–2003 års taxeringar antas den beskattningsbara förvärvsinkomsten ha bestämts till 200 000 kr, 150 000 kr, 160 000 kr, 130 000 kr respektive 600 000 kr.

I den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid 2003 års taxering ingår ovan angivna 500 000 kr; beloppet undantas vid genomsnittsberäkningen.

Den genomsnittliga beskattningsbara förvärvsinkomsten blir då 148 000 kr.

Den ackumulerade inkomsten fördelas på fem år. Därför ökas genomsnittsinkomsten med skillnaden mellan skiktgränserna vid 2001 och 2003 års taxering (41 200 kr) till 189 200 kr.

Årsbeloppet på 100 000 kr läggs till den justerade genomsnittsinkomsten på 189 200 kr vilket ger 289 200 kr. Skatten blir 20 % av skillnaden mellan 289 200 kr och skiktgränsen 273 800 kr, dvs. $(0,20 \times 15\,400) = 3\,080$ kr. Detta belopp ska sedan multipliceras med fem (fem årsbelopp) och den statliga skatten på den totala ackumulerade inkomsten blir 15 400 kr. För övrig beskattningsbar förvärvsinkomst (100 000 kr) vid 2003 års taxering blir den statliga inkomstskatten 0 kr. Den totala statliga inkomstskatten blir således 15 400 kr.

Om skatten enligt den vanliga skatteberäkningen blir lägre, ska det lägre skattebeloppet betalas.

Skattekontoren gör hela beräkningen och svarar på frågor rörande tillämpningen av reglerna om ackumulerad inkomst.

Om du fått en ackumulerad inkomst under 2002 ska hela denna deklarerars efter vanliga regler i inkomstdeklarationen. Vill du vid skatteberäkningen få inkomsten fördelad på flera år ska du ansöka om det i inkomstdeklarationen. Du kan även göra ansökan hos skattemyndigheten inom fem år från taxeringsåret.

Föreligger förutsättningar för särskild skatteberäkning först efter beslut av skattemyndighet eller förvaltningsdomstol (till exempel länsrätt) får du göra ansökan inom ett år efter beslutet, även om femårsfristen gått ut.

Förtidsåterbetalning av skatt

Reglerna om förtidsåterbetalning är restriktiva. För dig som är löntagare eller pensionär är det därför bättre att ansöka om ändrad beräkning av din A-skatt redan under inkomståret. Du kan begära att beloppet överförs för betalning av annan skatt eller tillgodoförs

annan persons skattekonto. För att förkorta handläggningstiden bör du bifoga kopia av din inkomstdeklaration med bilagor till din ansökan.

Du kan i vissa fall få förtidsåterbetalning av skatt *under inkomståret*. För det krävs att det belopp som ska återbetalas är betydande (lägst 0,2 prisbasbelopp, inkomst-år 2002 = 7 580 kr) eller att det finns *särskilda skäl*.

Efter *inkomstårets utgång* kan du bara få förtidsåterbetalning om du deklarerar inkomst av näringsverksamhet eller om det finns *synnerliga skäl*. Om du inte deklarerar näringsverksamhet kan förtidsåterbetalning endast bli aktuell i undantagsfall.

Mer information finns på blanketten "Ansökan förtidsåterbetalning av skatt" (RSV 4318).

Lagen mot skatteflykt

Vid taxering till inkomstskatt och förmögenhetsskatt gäller lagen mot skatteflykt (skatteflyktslagen) för rättshandlingar som vidtagits den 1 juli 1995 eller senare.

Enligt skatteflyktslagen ska hänsyn inte tas till en rättshandling om

1. rättshandlingen – ensam eller tillsammans med annan rättshandling – ingår i ett förfarande som medför en väsentlig skatteförmån för dig,
2. du direkt eller indirekt har medverkat i rättshandlingen eller rättshandlingarna,
3. skatteförmånen med hänsyn till omständigheterna kan antagas ha utgjort det övervägande skälet för förfarandet och
4. en taxering på grundval av förfarandet skulle strida mot lagstiftningens syfte som det framgår av skattebestämmelsernas allmänna utformning och de bestämmelser som är direkt tillämpliga eller har kringgåtts genom förfarandet.

I så fall ska taxeringsbeslut fattas som om rättshandlingen inte hade företagits. Om förfarandet med hänsyn till det ekonomiska resultatet (bortsett från skatteförmånen) framstår som en omväg i förhållande till det närmast till hands liggande förfarandet, ska taxeringsbeslutet i stället fattas som om du hade valt det förfarandet. Om de nu angivna grunderna inte kan tillämpas eller om de skulle leda till oskäligt resultat, ska underlaget för att ta ut skatt fastställas till skäligt belopp.

Beslut om att skatteflyktslagen ska tillämpas fattas av länsrätten efter framställning av skattemyndigheten eller Riksskatteverket. Sådan framställning ska göras före utgången av femte året efter taxeringsåret.

Förseningsavgift

Om du lämnar din deklaration för sent eller lämnar den i rätt tid men med så ofullständigt innehåll att den inte kan läggas till grund för taxering riskerar du att få betala en förseningsavgift, som påförs beskedet om slutlig skatt.

Förseningsavgift påförs med 500 kr (enkel avgift) om du inte lämnar deklarationen i rätt tid. Avgiften blir densamma om deklarationen inte lämnas inom den tid som angetts i ett eventuellt föreläggande att avge deklaration.

Om du varit skyldig att lämna en deklaration (utan föreläggande) men inte gjort detta senast den 1 augusti under taxeringsåret påförs du förseningsavgift med fyra gånger så stort belopp (förhöjd avgift). Detsamma gäller också om du inte kompletterat en ofullständig deklaration senast vid denna tidpunkt. Detta innebär att förseningsavgiften blir 2 000 kr.

Om du inom föreskriven tid har lämnat en deklara-tionshandling som inte är behörigen undertecknad påförs förseningsavgift endast om du inte undertecknar handlingen inom den tid som föreskrivs i ett föreläggande. Avgiften blir därvid 500 kr. För aktiebolag gäller andra belopp.

Du kan slippa förseningsavgift, om förseningen eller underlåtenheten med hänsyn till din ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller liknande förhållande är att anse som ursäktlig. Detsamma gäller om förseningen eller underlåtenheten framstår som ursäktlig med hänsyn till uppgiftens art eller någon annan särskild omständighet eller om det är uppenbart oskäligt att ta ut avgiften.

Det är skattemyndigheten som beslutar om förseningsavgiften. Detta ska normalt ske före utgången av året efter taxeringsåret. Innan beslut fattas får du tillfälle att yttra dig. Du kan också begära att skattemyndigheten omprövar sitt beslut. Beslutet kan vidare överklagas till länsrätt. Om tidsfrister för begäran om omprövning och för överklagande, se sidan 59. Förseningsavgiften är inte avdragsgill.

Skattetillägg

Du som ska lämna en deklaration är skyldig att se till att du genom räkenskaper, anteckningar e.d. har underlag för deklarationen. Sådant underlag behövs för att din deklaration ska kunna kontrolleras. Du ska vara beredd att på begäran lämna ditt material för kontroll. Du är skyldig att spara materialet under sex år efter utgången av det kalenderår underlaget avser.

Överträdelse av bestämmelserna kan få straffrättsliga följder. Skattetillägg och förseningsavgift kan dessutom påföras.

Skattetillägg kan påföras, om du till ledning för din egen taxering på annat sätt än muntligen lämnat oriktig uppgift, som skulle ha lett till för låg skatt om den hade godtagits. Skattetillägg kan också bli aktuellt om rättelse av den oriktiga uppgiften medfört att ett underskott i inkomstslaget tjänst, som inte utnyttjas under taxeringsåret, minskar. Skattetillägget beräknas då på ett underlag som utgör 1/4 av den minskning av underskottet, som rättelsen av den oriktiga uppgiften medför.

Skattetillägg tas även ut om någon deklaration inte har lämnats, eller om inkomst eller förmögenhet på grund av brister i deklarationen eller i underlaget för denna måste uppskattas efter annan grund (skönstaxering). Om ett underskott i inkomstslaget tjänst minskas genom skönstaxeringen ska skattetillägget beräknas på ett underlag som utgör 1/4 av den minskning av underskottet, som skönstaxeringen medför.

Skattetillägg påförs med 40 % av skatten på det undanhållna beloppet. I fråga om moms tas skattetillägg ut efter 20 %. Har skönstaxering skett, påförs skattetillägg med 40 % av skatten på taxeringen och i fråga om moms med 20 %.

Om den oriktiga uppgiften har rättats eller kunnat rättas med ledning av kontrollmaterial, som normalt är tillgängligt för skattemyndigheten, beräknas skattetillägget i stället efter 20 % (vid moms 10 %). Oriktig uppgift vid periodiseringsfel beräknas efter 10 % (vid moms 5 %).

Skattetillägg tas inte ut vid rättelse av uppenbar felräkning eller misskrivning, som framgår av deklarationen eller något annat meddelande från den skattskyldige som inte är muntligt. Detsamma gäller vid rättelse av oriktig uppgift ifråga om inkomst av tjänst eller kapital om rättelsen har gjorts med ledning av kontrolluppgift som arbetsgivare m.fl. ska lämna och som varit tillgänglig för skattemyndigheten före november månads utgång taxeringsåret. Skattetillägg påförs inte heller, när skattemyndigheten har en annan bedömning än deklareranten beträffande ett yrkat avdrag, värdet av en naturaförmån eller en tillgång o.d. Har du däremot lämnat en felaktig sakuppgift till grund för taxeringen, kan du bli påförd skattetillägg.

Har du frivilligt rättat den oriktiga uppgiften påförs inte skattetillägg.

Du kan slippa skattetillägg om felaktigheten eller underlåtenheten är att anse som ursäktlig (till exempel på grund av hög ålder, sjukdom, bristande erfarenhet, uppgiftens beskaffenhet eller annan särskild omständighet). Även om ursäktlighet inte föreligger kan det framstå som orimligt att ta ut avgiften. Detta gäller främst i de fall då andra grunder för befrielse saknas men där påföljden inte står i rimlig proportion till förseelsen och där det skulle framstå som stötande att ta ut avgiften. Du kan även få befrielse från skattetillägg,

om det belopp som kunde ha undandragits är att anse som obetydligt.

Det är skattemyndigheten som beslutar om skattetillägg. Detta ska normalt ske före utgången av året efter taxeringsåret. Innan beslut fattas får du tillfälle att yttra dig. Du kan begära att skattemyndigheten omprövar sitt beslut. Beslutet kan vidare överklagas till länsrätt. Om tidfrister för begäran om omprövning och för överklagande, se nedan.

Omprövning

Omprövning av taxeringsbeslut

Om du inte är nöjd med skattemyndighetens taxeringsbeslut kan du begära omprövning hos skattemyndigheten. Du får begära omprövning av ett taxeringsbeslut även om myndigheten inte gjort någon ändring i deklarationen. Omprövning ska begäras skriftligt hos den skattemyndighet som fattat det beslut du vill ha omprövat. Skrivelsen med begäran om omprövning ska ha kommit in till myndigheten senast den 31 december 2008 (dvs. före utgången av femte året efter taxeringsåret).

Med taxering avses det förfarande varigenom underlaget för följande skatter och avgifter fastställs:

- kommunal inkomstskatt
- statlig inkomstskatt
- statlig förmögenhetsskatt
- statlig fastighetsskatt
- avkastningsskatt på pensionsmedel (i fråga om avkastningsskatt på pensionsmedel i det individuella pensionssparandet gäller dock andra förfaranderegler)
- särskild löneskatt på pensionskostnader
- moms i vissa fall (se "Skatteuträkningsbroschyren", RSV 425)
- allmän pensionsavgift
- expansionsfondsskatt
- förseningsavgift
- skattetillägg.

Omprövning av beslut om debitering av skatter och avgifter

Om du önskar omprövning av beslut om bestämmande, debitering eller betalning av skatt kan du begära detta hos skattemyndigheten fram till utgången av år 2008. Samma omprövningsregler gäller också beträffande beslut om debitering av:

- egenavgifter
- särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
- allmän löneavgift.

När det gäller beslut om att ta ut preliminär skatt och beslut om anstånd med inbetalning av skatt är dock omprövningstiden kortare. I sådana fall ska begäran om omprövning ha kommit in till skattemyndigheten inom två månader från den dag då du fått del av beslutet.

Omprövning av beslut om pensionsgrundande inkomst

Den pensionsgrundande inkomsten (PGI), dvs. underlaget för din framtida pension, beräknas med ledning av uppgifterna i deklARATIONEN. Besked om PGI lämnas antingen genom särskild underrättelse under taxeringsperioden eller genom beskedet om slutlig skatt. Har skattemyndigheten vid PGI-beräkningen avvikit från de uppgifter som du har lämnat i deklARATIONEN eller vill du av annan anledning att myndighetens beslut ska ändras, har du möjlighet att fram till utgången av år 2008 begära att myndigheten omprövar beslutet.

Överklagande till länsrätt

Överklagande av taxeringsbeslut

Du kan överklaga skattemyndighetens taxeringsbeslut hos länsrätten. Överklagande ska göras skriftligt och sändas till den skattemyndighet, som fattat det beslut du vill överklaga. Adressen framgår bl.a. av beskedet om slutlig skatt. Överklagande ska ha kommit in till skattemyndigheten senast den 31 december 2008 (dvs. före utgången av femte året efter taxeringsåret).

Vad som avses med taxering framgår av avsnittet "Omprövning av taxeringsbeslut", sidan 59.

Överklagande av beslut om debitering av skatter och avgifter

För överklagande av beslut om bestämmande, debitering eller betalning av skatt gäller samma regler som för överklagande av taxeringsbeslut. Samma regler gäller också beträffande beslut om debitering av:

- egenavgifter
- särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster
- allmän löneavgift

Överklagandet ska alltså i dessa fall ha kommit in till skattemyndigheten före utgången av år 2008.

När det gäller beslut om att ta ut preliminär skatt och beslut om anstånd med inbetalning av skatt är dock överklagandetiden kortare. I sådana fall ska överkla-

gandet ha kommit in till skattemyndigheten inom två månader från den dag då du fått del av beslutet.

Överklagande av beslut om pensionsgrundande inkomst

För överklagande av beslut om pensionsgrundande inkomst gäller samma regler som för överklagande av taxeringsbeslut. Överklagandet ska alltså ha kommit in till skattemyndigheten före utgången av år 2008.

Överklagande till kammarrätt

Är du inte nöjd med länsrättens beslut, kan du överklaga detta hos kammarrätten. Kammarrätter finns i Stockholm, Göteborg, Jönköping och Sundsvall. Överklagandet sänds till den länsrätt, vars beslut du vill överklaga.

Beträffande taxeringsbeslut och beslut om debitering av skatter och avgifter gäller att överklagandet ska ha kommit in senast inom två månader från den dag då du fick del av länsrättens beslut.

Beträffande beslut om pensionsgrundande inkomst gäller att överklagandet ska ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då du fick del av länsrättens beslut.

Överklagande av länsrätts beslut om uttag av preliminär skatt och om anstånd med betalning av skatt tas inte upp till prövning annat än om kammarrätten meddelar prövningstillstånd. Sådant ges om det finns skäl att ändra länsrättens beslut (ändringsdispens), om den fråga du vill ha prövad har principiellt intresse (prejudikatsdispens) eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (extraordinär dispens).

Överklagande till Regeringsrätten

Är du inte nöjd med kammarrättens beslut, kan du överklaga detta hos Regeringsrätten, men sådan talan tas inte upp till prövning annat än om Regeringsrätten meddelar prövningstillstånd. Sådant ges, om den fråga du vill ha prövad har principiellt intresse och är av betydelse för prejudikatbildningen på skatteområdet. Prövningstillstånd kan också ges, om målets utgång i kammarrätten berott på grovt förbiseende eller grovt misstag. Överklagandet sänds till den kammarrätt, vars beslut du vill överklaga. Tidsfristerna för överklagande till Regeringsrätten är desamma som angivits ovan under rubriken "Överklagande till kammarrätt".

Ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt

Om du i ärenden hos skattemyndighet eller i mål hos länsrätt, kammarrätt eller Regeringsrätten haft kostnader för ombud eller biträde, utredning eller annat, som du behövt för att ta till vara din rätt, finns vissa möjligheter att få ersättning av allmänna medel för dessa kostnader.

Bestämmelserna om kostnadsersättning är tillämpliga på kostnader i ärenden och mål rörande samtliga skatter och avgifter som uppräknats på sidan 59 under rubriken "Omprövning av taxeringsbeslut". Bestämmelserna omfattar också kostnader i ärenden och mål rörande egenavgifter och särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. För kostnader i ärenden rörande förhandsbesked i skattefrågor kan du dock inte få någon ersättning.

Ersättning beviljas

- om du helt eller delvis får bifall till dina yrkanden i ärendet eller målet
- om ärendet eller målet avser fråga som har principiellt intresse och är av betydelse för prejudikatsbyggnaden på skatteområdet
- om det i övrigt finns synnerliga skäl för ersättning. Synnerliga skäl kan t.ex. föreligga om det kan konstateras att skattemyndighetens krav på den enskilde varit oproportionerligt stora och att denne härigenom förorsakats större kostnader än nödvändigt.

För att ersättning ska kunna beviljas krävs också att ett verkligt behov av sakkunnig hjälp föreligger. Ersättning kan således inte påräknas i ärenden och mål av enkla beskaffenhet.

Kostnader som du haft för att upprätta deklaration och för att ombesörja nödvändigt underlag för deklarationen (räkenskaper, anteckningar etc.) berättigar inte till ersättning. Eget arbete berättigar inte heller till ersättning.

Frågan om ersättning prövas av den myndighet eller domstol, där kostnaderna uppkommit. När ersättningen bestäms, ska den minskas med annan ersättning som kan ha erhållits eller kan komma att erhållas för samma kostnader (t.ex. försäkringsersättning eller ersättning enligt rättshjälpslagen). Ersättning får jämkas om den skattskyldige endast delvis får bifall till sina yrkanden. Jämkning får också ske om den skattskyldige varit försumlig eller orsakat att ärendet eller målet blivit mer omfattande än nödvändigt.

Om du vill ha ersättning för kostnader, ska du begära detta hos den myndighet eller den domstol där kostnaderna har uppkommit. Begäran ska ha kommit in innan myndigheten eller domstolen avgjort ärendet eller målet. Det är därför lämpligt att du redan i ett tidigt skede underrättar myndigheten eller domstolen om att du önskar ersättning, även om du vid det tillfället ännu inte kan precisera dina ersättningsanspråk. När ärendet är klart att avgöras, hör myndigheten eller domstolen av sig för att bereda dig tillfälle att komma in med en kostnadsräkning. Kommer din begäran in för sent, får den prövas endast om förseningen beror på något ursäktligt misstag.

Riksskatteverket har framställt en blankett som du kan använda vid yrkande om ersättning (RSV 6892). Blanketten finns på skattekontoren och på RSV:s webbplats (www.rsv.se).

Ett beslut om ersättning, som meddelats i samband med avgörandet i det ärende eller mål där kostnaderna uppkommit, får du överklaga i samma ordning som gäller för överklagande av taxeringsbeslut (se avsnitten om överklagande till länsrätt, kammarrätt och Regeringsrätten). Tidsfristen för överklagande är således två månader och i mål hos Regeringsrätten krävs prövningstillstånd.

Har ersättningsfrågan avgjorts särskilt, dvs. utan samband med avgörandet i det ärende eller mål där kostnaderna uppkommit, blir överklagandet kortare. I sådana fall ska överklagande ha kommit in inom tre veckor från den dag då du fått del av beslutet om ersättning.

Gåvo- och arvsskatter

Beskattning av gåvor

Om du under ett och samma år från en person får gåvor som är värda mer än 10 000 kr är du i de flesta fall skyldig att betala skatt. Om det gäller mer komplicerade förhållanden bör du ta kontakt med skattemyndigheten, notariatavdelningen vid någon bank, advokat eller någon annan som är insatt i dessa frågor.

Beskattning av arv

Bouppteckning är den handling som ligger till grund för arvsbeskattningen. Den har också en civilrättslig

betydelse genom att den visar vem som äger egendom m.m.

Från och med den 1 juli 2001 ska bouppteckningen skickas till skattemyndigheten i den region där den avlidne var folkbokförd den 1 november året innan dödsfallet.

Broschyren "Bouppteckning" (RSV 461) ger dig upplysningar om vad en bouppteckning är och hur bouppteckningsblanketten ska fyllas i. Det finns även information om hur arvsskatten beräknas.

Här finns blanketter och broschyrer

Riksskatteverkets webbplats: www.rsv.se

Här kan du ladda ner eller beställa blanketter och broschyrer. Du kan också fylla i blanketter direkt på skärmen, skriva ut och skicka in till skattemyndigheten.

Riksskatteverkets servicetelefon:

Ring **020-567 000**. Vänta på svar. Slå sedan direktvalet. Lyssna – du får vidare instruktioner.

Skattekontoren: Våra kontor runt om i landet har också de blanketter och broschyrer du behöver.

Våra vanligaste blanketter och broschyrer med direktval i vår servicetelefon 020-567 000

Blanketter

- K1** om du har flera olika kapitalvinster eller kapitalförluster.
Beställ på direktval 6301.
- K3** om du hyrt ut småhus, bostadsrätt eller hyresrätt som är privatbostad.
Beställ på direktval 6302.
- K4** om du sålt aktier, obligationer m.m.
Beställ på direktval 6303.
- K5** om du sålt fastighet.
Beställ på direktval 6304.
- K6** om du sålt bostadsrätt.
Beställ på direktval 6305.
- K7** om du sålt näringsfastighet.
Beställ på direktval 6306.
- K8** om du sålt övriga tillgångar.
Beställ på direktval 6308.
- K9** om du har vinst eller förlust på utländsk valuta.
Beställ på direktval 6309.
- K10** om du är delägare i fåmansföretag.
Beställ på direktval 6310.
- K11** om du handlat med optioner.
Beställ på direktval 6311.
- K12** om du har fått utdelning eller sålt aktier med kapitalvinst i ett onoterat företag.
Beställ på direktval 6315.
- N1** om du har inkomst av näringsverksamhet utan årsbokslut.
Beställ på direktval 6401.
- N2** om du har inkomst av näringsverksamhet med årsbokslut.
Beställ på direktval 6403.
- N3A** om du är delägare i handelsbolag.
Beställ på direktval 6405.
- N6** om du använder reglerna för räntefördelning och expansionsfond.
Beställ på direktval 6407.
- RSV 2252** om du begär uppskovsavgift vid byte av bostad.
Beställ på direktval 6314.

Broschyrer

- RSV 283** Dags att deklarerera Näringsverksamhet utan årsbokslut.
Beställ på direktval 7107.
- RSV 285** Dags att deklarerera Näringsverksamhet med årsbokslut.
Beställ på direktval 7106.
- RSV 292** Skatteregler för delägare i fåmansföretag.
Beställ på direktval 7615.
- RSV 295** Skatteregler för enskilda näringsidkare.
Beställ på direktval 7603.
- RSV 296** Fastighetsskatt.
Beställ på direktval 7501.
- RSV 299** Skatteregler för delägare i handelsbolag.
Beställ på direktval 7604.
- RSV 321** Försäljning av bostadsrätt.
Beställ på direktval 7407.
- RSV 325** Dags att deklarerera.
Beställ på direktval 7101.
- RSV 332** Försäljning av aktier.
Beställ på direktval 7405.
- RSV 344** Hobbyverksamhet.
Beställ på direktval 7301.
- RSV 379** Försäljning av småhus.
Beställ på direktval 7401.
- RSV 408** Skattekonto för löntagare och pensionärer.
Beställ på direktval 7701.
- RSV 409** Skattekonto för företagare.
Beställ på direktval 7702.
- RSV 425** Skatteuträkningsbroschyren.
Beställ på direktval 7105.

Självbetjäning dygnet runt:

Webbplats: www.rsv.se
Servicetelefon: 020-567 000

Personlig service:

Skatteupplysning: 0771-567 567
Växel: 0771-778 778

INFORMATION FRÅN

Skattemyndigheten

RSV 330 utgåva 24. Utgiven av Riksskatteverket i januari 2003.